

Tittel: Effektevaluering av Senter for jobbmestring
Utarbeidet av: Oslo Economics
Oppdragsgiver: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Publisert: Mai 2026
Rapportnummer: 2025-76

Kontaktperson: Ragnhild Haugli Bråten / Partner
E-post: rbr@osloeconomics.no
Tel: 99714482

Foto/illustrasjon forside: iStock/DrAfter123

Innhold

Sammendrag	4
1. Innledning	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Mandat	8
1.3 Rapportoversikt	9
2. Data og databehandling	10
2.1 Registerdata fra Nav og SSB	10
2.2 Om databehandling	10
2.3 Bruk av KI i rapporten	12
3. Kjennetegn ved deltakerne i SFJ	13
3.1 Målgruppebeskrivelse	13
3.2 Antall deltakere	13
3.3 Kjennetegn ved deltakerne	14
4. Deltakernes forløp og utfall	26
4.1 Varighet	26
4.2 Forløp og utfall samlet	27
4.3 Overgang til arbeid eller utdanning	28
4.4 Forløp og utfall ved hvert senter	31
4.5 Forløp og utfall for ulike aldersgrupper	33
4.6 Forløp og utfall for ulike innsatsgrupper	34
5. Effekter av deltakelse på SFJ	35
5.1 Fremgangsmåte for estimering av effekter av SFJ	35
5.2 Effekter av SFJ for alle deltakere samlet	43
5.3 Effekter av SFJ for deltakere i ulike innsatsgrupper	45
5.4 Effekter av SFJ for andre undergrupper	49
6. Oppsummering og samlede vurderinger	50
7. Referanser	55
Vedlegg A	56
Deskriptiv statistikk for tidsperioden 2017-2020	56
Vedlegg B	65
Tabell med resultater, samt matching-diagnostics, fra effektanalysen	65
Vedlegg C	70
Robusthetstest: effektestimering med utgangspunkt i løp i Nav	70
Vedlegg D	74
Tiltak som kategoriseres som oppfølgingstiltak	74
Vedlegg E	75
Helserelaterte utfall	75

Sammendrag

Bakgrunn og mandat

Senter for jobbmestring (SFJ) er et Nav-tilbud rettet mot personer med lettere til moderat angst og/eller depresjon, som har utfordringer med å stå i arbeid. Tjenesten baserer seg på metodikk fra Individual placement and support (IPS) og samordner helse- og arbeidsrettet bistand, med mål om å hjelpe deltakeren med å mestre symptomene, slik at de kan komme eller bli værende i jobb, og stå i arbeid over tid. Tilbudet innebærer at deltakerne får bistand fra kognitiv terapeut ansatt i Nav, og oppfølging fra jobbspesialister hos tiltaksarrangører anskaffet av Nav. Noen sentre tilbyr i tillegg bistand fra terapeut uten jobbspesialist.

Oslo Economics har gjennomført en kartlegging og evaluering av SFJ, på oppdrag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Prosjektet er todelt. Den første delen er en kvalitativ kartlegging av tilbudet, og funnene fra denne delen beskrives i en egen delrapport. Denne rapporten beskriver resultatene fra en effektevaluering av SFJ, i prosjektets del 2. Formålet med effektevalueringen har vært å estimere hvilke effekter SFJ har på overgang til arbeid og utdanning for deltakerne. I tillegg belyser vi kjennetegn ved deltakere, deltakelsen og utfallene til deltakerne basert på registerdata. Sentrene i Vestland, Oslo, Troms og Finnmark, Trøndelag, Øst-Viken Nord og Øst-Viken Sør inngår i effektevalueringen. Det er kun deltakerne i SFJ som har fått bistand fra både en terapeut og en jobbspesialist som inngår i datagrunnlaget, og som vi dermed kan estimere effekter for. På grunn av manglende tiltaksregistrering i datamaterialet inngår ikke Vestfold og Telemark i effektevalueringen.

Datagrunnlag og metode

Datagrunnlaget består av registerdata fra Nav og SSB på individnivå, for tidsperioden 2013 til 2024. Dataene inkluderer både deltakere ved SFJ og andre Nav-brukere. Vi har mottatt data om sykmeldte, og personer med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsatsbehov i Nav. De to sistnevnte gruppene er personer som Nav har vurdert at har behov for oppfølging fra Nav for å skaffe seg eller beholde ordinært arbeid. Forskjellen er at personer med spesielt tilpasset innsats også er vurdert å ha nedsatt arbeidsevne. Vi har mottatt data med informasjon om kjønn, alder, fødeland og pågående og høyeste fullførte utdanning, arbeidshistorikk (arbeidssøkerstatus og informasjon om arbeidsforhold), lønn, tilknytning til Nav (innsatsgruppe, deltakelse i tiltak, mottak av ytelser og registrerte diagnoser for mottakere av sykepengen, arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd), og geografisk tilhørighet (Nav-kontor og bostedskommune).

Hovedfokuset i effektevalueringen har vært å undersøke hva som er effekten av SFJ sammenlignet med det vi tror SFJ-deltakerne mest sannsynlig ville gjort dersom SFJ ikke eksisterte. Det gjør vi ved å sammenligne SFJ-deltakerne med to ulike kontrollgrupper: én gruppe som ikke deltok på noe arbeidsmarkedstiltak, og én gruppe som deltok i andre oppfølgingstiltak i Nav.¹ Fra intervjuer med Nav-ansatte i prosjektets del 1 fremstod dette som de mest sannsynlige alternativene for personer i SFJ-målgruppen, hvis SFJ ikke var tilgjengelig. De to sammenligningene svarer på ulike spørsmål. Sammenligningen med fravær av tiltak belyser hvilken merverdi SFJ bidrar med utover det deltakerne ville oppnådd uten noen deltakelse i arbeidsmarkedstiltak. Sammenligningen med andre oppfølgingstiltak belyser hva SFJ bidrar med utover deltakelse på et alternativt arbeidsmarkedstiltak, hvor deltakerne får oppfølging fra en veileder eller jobbspesialist, uten bistand fra terapeut.

For å estimere effekter av SFJ på overgang til utdanning og arbeid for deltakerne, benytter vi en empirisk metode kalt *Augmented Inverse Probability Weighting*. Dette innebærer at vi sammenligner utviklingen blant deltakere, med utviklingen i vektete kontrollgrupper, som brukes som et mål på den kontrafaktiske utviklingen blant deltakere, dersom de ikke hadde deltatt i SFJ. For å modellere den kontrafaktiske utviklingen, konstruerer vi kontrollgruppen fra kommuner der SFJ ikke er tilgjengelig. I hovedmodellen estimerer vi effekten av å begynne på SFJ med utgangspunkt i alle som begynte på SFJ i perioden 2017 til 2021. I analysene kontrollerer vi for hvor lenge brukerne har vært i Nav og deltatt på andre tiltak, diagnosegrupper, mottak av ytelser, sysselsettingshistorikk, lønn, kjønn, utdanning og alder, samt sentralitet og arbeidsledighet i brukerens bostedskommune, og hvorvidt rask psykisk helsehjelp (RPH) var tilgjengelig. Vi estimerer fire utfall: måneder sysselsatt eller under utdanning, måneder sysselsatt, månedslønn og måneder med mottak av AAP og/eller uføretrygd. Vi måler utfall det første, andre og tredje året etter individets tiltaksstart.

Kjennetegn ved tiltaksdeltakerne

Antall årlige deltakere i SFJ har økt i tidsperioden 2013 til 2024 (se figur under). Antall deltakere har vært relativt stabilt siden 2017, med rundt 500-600 deltakere i snitt hvert år, og med en liten reduksjon i antall deltakere

¹ Hva som regnes som «Andre oppfølgingstiltak» beskrives i Vedlegg D.

under koronapandemien. Øst-Viken Nord hadde flest deltakere totalt i 2024 (120 deltakere), fulgt av Oslo (99 deltakere) og Vestland (91 deltakere). Troms og Finnmark hadde færrest deltakere (42 deltakere).

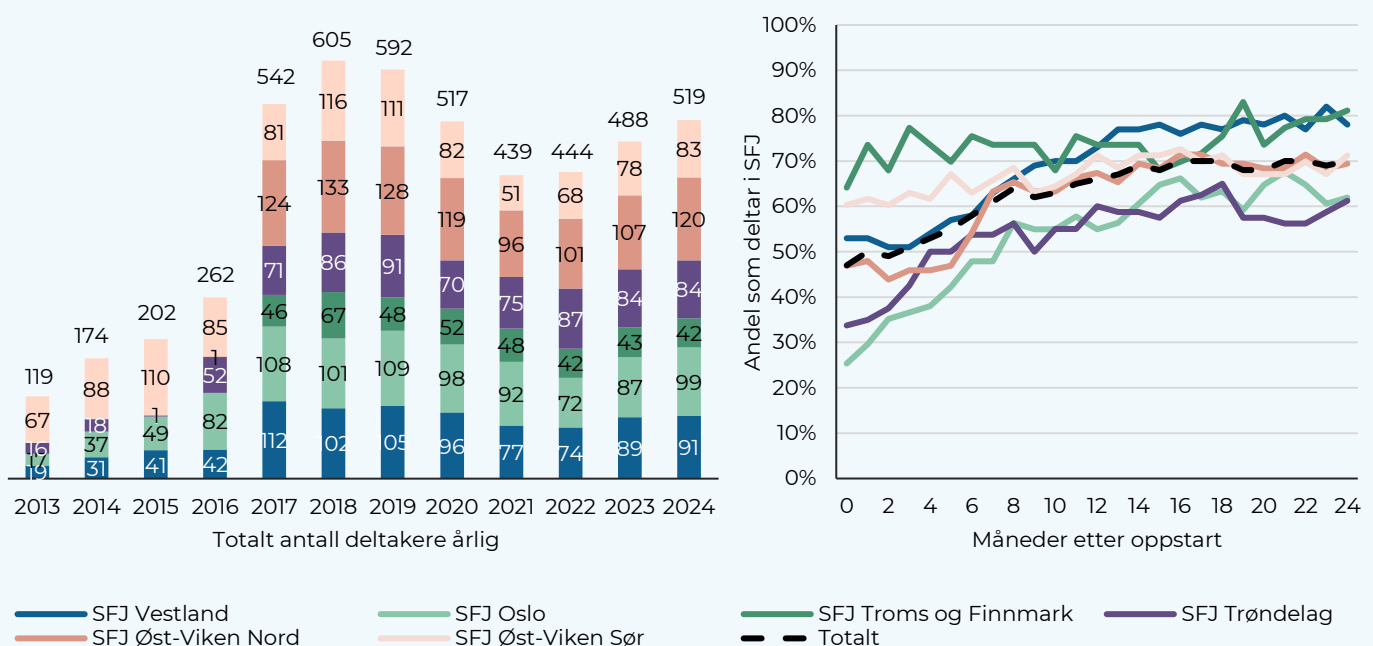
Når vi ser på deltakerne i tidsperioden 2021-2024, er det både variasjon i deltakerkjennetegn ved hvert senter og forskjeller mellom sentrene. Det er generelt en liten overvekt av kvinnelige deltakere ved alle sentre. De fleste er over 30 år, med unntak av Oslo der tilbudet er rettet mot unge under 30 år. Omtrent halvparten av deltakerne hadde vært sysselsatt minst en måned i året før de begynte i SFJ. Sysselsetting defineres her som at man har hatt en månedlig lønnsinntekt på minst 1/12 G. Rundt 40 prosent var også sysselsatt i samme måned som de begynte på SFJ. Oslo og Trøndelag skiller seg ut, ved at det var en lavere andel som var sysselsatt i året før oppstart i SFJ, enn ved de andre sentrene. Av de som var sysselsatt, jobbet de fleste innenfor helse- og sosialtjenester (nesten én tredjedel). Det var også en del som jobbet innenfor varehandel eller undervisning.

Nesten halvparten av deltakerne var registrert i Nav ett år før de begynte i SFJ, hvorav de fleste var enten sykmeldte eller registrert med spesielt tilpasset innsatsbehov. Ved oppstart hadde 40 prosent spesielt tilpasset innsatsbehov, og resten var enten sykmeldt eller hadde situasjonsbestemt innsats. Trøndelag skiller seg ut, ved at det var en svært høy andel som var registrert i Nav lenge før de startet opp i SFJ, og de fleste var registrert med spesielt tilpasset innsats ved oppstart. I Oslo var det flest med situasjonsbestemt innsats, mens det ved de andre sentrene var flest sykmeldte.

Én tredjedel mottok en ytelse fra Nav ett år før oppstart i SFJ, mens andelen var to tredjedeler ved oppstart i SFJ. De fleste mottok sykepenger eller AAP. Det var særlig mange av deltakerne i Trøndelag som mottok en ytelse da de startet opp i SFJ, hvorav de fleste mottok AAP. Ved andre sentre var det flest mottakere av sykepenger. I Oslo var det flere mottakere av dagpenger og sosialhjelp enn ved andre sentre. 27 prosent hadde deltatt på et annet tiltak i Nav i løpet av året før de startet i SFJ, flest i Trøndelag og Øst-Viken Nord.

Gjennomsnittlig varighet i SFJ er 12 måneder. Det er lengst gjennomsnittlig varighet i Oslo og Trøndelag (12-13 måneder), og kortest i Troms og Finnmark (6,5 måneder). Halvparten av deltakerne kombinerer SFJ med å være i jobb eller utdanning når de starter. Andelen som fortsatt er i SFJ faller over tid, både blant dem som kun deltar i SFJ og som kombinerer med å være i arbeid/utdanning. Andelen som kun er i arbeid, øker over tid. Overgangen til arbeid er høyere blant deltakere over 30 år enn blant deltakere opptil 30 år. Andelen med overgang til arbeid er også høyere blant sykmeldte enn blant deltakere med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats. Rundt 80 prosent av de som var sysselsatt da de startet opp i SFJ, er fortsatt i arbeid etter ett til to år. Blant de som ikke var sysselsatt ved oppstart, var det rundt 55 prosent som kom over i arbeid etter ett til to år. Totalt er mellom 55 og 74 prosent i arbeid etter ett år ved de ulike sentrene, med høyest andeler i Vestland (73 prosent) og Troms og Finnmark (74 prosent). En liten andel har overgang til utdanning, og flest i Øst-Viken Nord. Noen går over til å delta i andre Nav-tiltak, og dette gjelder flest i Trøndelag. Det er også noen som går over til å være registrert i Nav (flest med spesielt tilpasset innsats), uten at de samtidig er i annen aktivitet. Kun et fåtall blir uføre.

Figur: Venstre: Årlig beholdning av deltakere i SFJ. Høyre: Andel deltakere i arbeid/utdanning, 2021-2022

Effekter av deltakelse ved SFJ

For alle deltakerne samlet finner vi at SFJ i gjennomsnitt øker deltakelsen i arbeid og utdanning, både sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse og sammenlignet med andre oppfølgingstiltak. Effektene er positive og statistisk signifikante i hvert av de tre første årene etter oppstart i SFJ. Effektene varierer imidlertid med deltakernes status ved oppstart i SFJ (sykmeldt, situasjonsbestemt innsats eller spesielt tilpasset innsats).

Vi finner at SFJ fører til økt deltakelse i arbeid og utdanning for deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov. De positive effektene er gjennomgående størst for deltakerne med spesielt tilpasset innsats, og større sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse enn sammenlignet med oppfølgingstiltak. Vi finner også at SFJ bidrar til redusert mottak av AAP og uføretrygd for deltakerne med spesielt tilpasset innsats.

For sykmeldte viser estimatene at SFJ har negativ effekt på deltakelse i arbeid og utdanning det første året etter oppstart, sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse. I påfølgende år viser estimatene ingen effekt. Estimatenes for sykmeldte er derimot positive sammenlignet med deltakelse i oppfølgingstiltak. Vi er likevel varsomme med å tolke disse estimatene for sykmeldte som kausale effekter. En kausal tolkning av disse effektestimatenes krever at metoden klarer å kontrollere for alle uobserverte faktorer som påvirker både seleksjonen til SFJ og deltakernes utfall. Basert på funnene i delrapport 1 vet vi at sykmeldte SFJ-deltakerne i stor grad er arbeidstakere som har som mål å bytte arbeidsgiver, fordi de ikke har helse til å bli værende i jobben de har, og derfor er vurdert å ha nytte av bistand fra jobbspesialist. Dette er en spesiell undergruppe av de sykmeldte, og vårt datagrunnlag gjør det ikke mulig å identifisere en tilsvarende gruppe sykmeldte i kontrollgruppen. Vi kan derfor ikke være sikre på om estimatene vi finner skyldes seleksjon eller kausale effekter.

Vår tolkning av resultatene er at SFJ bidrar til økt sysselsetting og deltakelse i utdanning for deltakerne som står lengst fra arbeidslivet, altså deltakere registrert i Nav med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsatsbehov. De positive effektene virker å være størst for deltakerne med nedsatt arbeidsevne, som sannsynligvis er de som står lengst unna arbeid. Datagrunnlaget gjør det imidlertid ikke mulig å estimere hvilke effekter SFJ har for sykmeldte, som er en gruppe som forventes å ha bedre forutsetninger for arbeid også uten oppfølging fra SFJ.

Samlede vurderinger

Effektestimatenes må tolkes med varsomhet. De gir ikke et fasitsvar, men indikasjoner på hvor godt SFJ fungerer. Ved opprettelsen i 2009 ble det gjennomført en randomisert effektevaluering (RCT) av SFJ. Dette regnes som gullstandarden for effektevalueringer. Det har ikke vært mulig å gjennomføre en RCT i dette prosjektet. Vi har basert evalueringen på observasjonsbaserte (ikke-randomiserte) data. Da vil det alltid være noe risiko for skjevhet som følge av ikke-observerte forskjeller mellom deltakere og kontrollgruppen, selv om man har tilgang til gode og omfattende data. Vi vurderer det som særlig utfordrende å identifisere en gyldig kontrollgruppe for sykmeldte. Vi mener likevel analysene samlet sett viser at SFJ i gjennomsnitt har en merverdi for deltakerne med tanke på overgang til arbeid og utdanning, både sammenlignet med å ikke delta på arbeidsmarkedstiltak og sammenlignet med deltakelse i andre oppfølgingstiltak.

Over tid ser det ut til at sentrene har rettet tilbudet mot en lettere brukergruppe, herunder i større grad sykmeldte uten lang historikk i Nav, fremfor AAP-mottakere. Dette er ikke nødvendigvis i tråd med kunnskapen vi har om effektene av SFJ. Den opprinnelige RCT-en av SFJ viste at tilbudet hadde best effekt og var samfunnsøkonomisk lønnsomt for deltakerne som stod lengst unna arbeid, herunder AAP-mottakere. Funnene våre er i tråd med dette, ettersom vi finner at SFJ har gode effekter for denne gruppen. Vi kan ikke bruke våre funn til å konkludere om effektene av SFJ for de som står nærmere arbeid. RCT-studien viste samtidig at SFJ ikke var samfunnsøkonomisk lønnsomt for deltakergruppen som helhet. Vi ønsker derfor å understreke at sentrene bør være mer varsomme når sykmeldte inkluderes i tilbudet. Sykmeldte har som regel et arbeidsforhold og kan sies å stå nærmere arbeidslivet enn de øvrige deltakerne. Ved å ta disse inn i SFJ er det en risiko for at man bruker ressurser på personer som ville klart å komme seg i jobb eller byttet arbeidsgiver på egenhånd, eller med mindre omfattende bistand enn SFJ. Våre estimater tyder på at SFJ har gode effekter for deltakerne som står lengst unna arbeid, ved at SFJ bidrar til at flere i denne gruppen kommer i jobb og utdanning. Samtidig må man forvente at overgangsraten er lavere enn blant sykmeldte deltakere. Dette reflekterer at sykmeldte i har bedre forutsetninger for å komme i arbeid, og i større grad ville hatt overgang til jobb også uten deltakelse i tiltaket.

Siden effektene er usikre for sykmeldte, bør det fremskaffes mer kunnskap om hvorvidt og eventuelt hvordan SFJ bør innrettes mot denne gruppen. Det beste ville vært å gjøre dette som en RCT, som kan vurderes som en del av en eventuell oppskalering av tilbudet. Det bør også vurderes å utvikle mer enhetlig praksis på tvers av sentrene, for å sikre at tilbudene er sammenlignbare, og for å gjøre det enklere å sikre at de som får tilbudet er de med størst nytte av det.

1. Innledning

Senter for jobbmestring (SFJ) er et Nav-tilbud rettet mot personer med psykiske helseutfordringer som har behov for bistand til å beholde eller komme i arbeid. Tilbudet ble først etablert i 2009, men både innretning og målgruppe har endret seg over tid. Oslo Economics og Frischsenteret har gjennomført en evaluering av SFJ på oppdrag for Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det er de seks sentrene Vestland, Oslo, Troms og Finnmark, Trøndelag, Øst-Viken Nord og Øst-Viken Sør som inngår i evalueringen. Evalueringen utgjør delrapport 2 av prosjektet, der delrapport 1 er en kartlegging av SFJ.

1.1 Bakgrunn

1.1.1 Psykiske lidelser og sykefravær

Norge har i mange år hatt høyere sykefravær enn andre nordiske land. I tidsperioden 2014–2024 har sykefraværet i Norge økt, samtidig som det har blitt redusert i andre land. Statistikk fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) viser at sykefraværet i Norge økte fra 3,5 til 4,6 prosent fra 2014 til 2024, mens det for eksempel i Sverige var 2,5 prosent i 2014 og i 2024 (Køber & Lien, 2025).

I Norge blir stadig flere sykmeldt med en psykisk diagnose, og nesten halvparten av økningen i sykefravær fra 2019 til 2023 knyttes til sykefravær registrert med psykiske diagnoser (Delalic & Lunde, 2025). Tall fra Navs sykefraværstatistikk viser at legemeldt sykefravær registrert med psykiske diagnoser økte fra 1,0 prosent i 2018 til 1,5 prosent i 2024, en økning på 48 prosent. Sykefravær registrert med psykiske diagnoser utgjorde 27 prosent av totalen i 2024.

Selv om personer med psykiske plager kan ha vansker med å stå i arbeid, viser forskning at arbeid ofte er helsefremmende for denne gruppen. Arbeid bidrar til å redusere symptomer, forbedre livskvalitet og gi en strukturert hverdag (Arbeids- og velferdsdirektoratet & Helsedirektoratet, 2021). For mange sykmeldte med psykiske plager er det derfor særlig viktig å opprettholde en viss arbeidstilknytning så tidlig som mulig i sykefraværsløpet, for at helsen og arbeidsevnen

ikke skal forverres ytterligere. Mange har behov for hjelp til å håndtere psykiske plager samtidig som de står i krevende situasjoner i arbeidslivet.

I dag finnes det generelt få arbeidsrettede behandlingstilbud til personer med lettere til moderate psykiske lidelser, sammenlignet med størrelsen på denne gruppen. Samtidig har det skjedd en betydelig utvikling i tilbudsbildet de siste årene, med nye tilbud både i regi av kommuner, spesialisthelsetjenesten og Nav, og til dels også i samarbeid mellom Nav og helsetjenesten. Eksempler på dette er Rask psykisk helsehjelp i kommunal regi, IPS i Nav, ulike Helse og arbeidstilbud i regi av spesialisthelsetjenesten, arbeidsrettet rehabilitering i regi av enten Nav eller spesialisthelsetjenesten og oppfølgingstiltak fra Nav som inkluderer kognitiv terapi.

1.1.2 Om Senter for jobbmestring

Senter for jobbmestring (SFJ) er et Nav-tilbud rettet mot personer med lettere til moderat angst og/eller depresjon, som har utfordringer med å stå i arbeid. Tjenesten baserer seg på metodikk fra *Individual Placement and Support* (IPS) og samordner helse- og arbeidsrettet bistand, med mål om å hjelpe deltakeren med å mestre symptomene, slik at de kan komme eller bli værende i jobb, og stå i arbeid over tid. Målgruppen for SFJ omfatter derfor personer uten arbeidsforhold, som trenger ny jobb, personer som har et arbeidsforhold det er utfordrende å mestre, og personer som ønsker hjelp til å komme i jobb raskt. Som en del av tilbudet får deltakerne bistand fra en kognitiv terapeut, eventuelt i kombinasjon med bistand fra en jobbspesialist.

SFJ ble etablert i 2009, og på tidspunktet for denne kartleggingen var tilbudet etablert i seks Nav-fylker: Oslo, Troms og Finnmark, Trøndelag, Vestfold og Telemark, Vestland og Øst-Viken. I Øst-Viken er tjenesten delt inn i to team, Nord og Sør, der team Nord dekker Akershus, og team Sør dekker Østfold. I tillegg ble det i 2025 opprettet et SFJ-tilbud i Rogaland, som ikke inngår i denne kartleggingen.

1.1.3 Tidligere evaluering av Senter for jobbmestring og utvikling i tilbudet over tid

Det ble i 2009–2013 gjennomført en effektevaluering av SFJ (Reme S. E., et al., 2013). I effektevalueringen ble en tilfeldig gruppe som deltok i SFJ sammenlignet med en tilfeldig gruppe som fikk vanlig oppfølging gjennom Nav eller fastlege. Resultatene viste at deltakere i SFJ hadde høyere

arbeidsmarkedsdeltakelse enn sammenligningsgruppen etter 12 måneders oppfølging (44 prosent mot 37 prosent var helt eller delvis tilbake i jobb). Effektforskjellen var størst for de som hadde vært lenge utenfor arbeidslivet, og effektforskjellen økte over tid.

Det ble også gjennomført en samfunnsøkonomisk analyse som viste at tilbudet ikke var lønnsomt for den samlede sammensetningen av deltakere som ble inkludert i tilbudet. Analysen viste derimot at SFJ var svært samfunnsøkonomisk lønnsomt for undergruppen av deltakere som hadde vært lenge ute av arbeidslivet. Det ble i 2018 gjennomført en analyse av langtidseffekten av SFJ, som viste at den positive effekten var vedvarende etter fire år for de deltakerne som stod lengst fra arbeidslivet.

Alle sentrene som deltok i evalueringen, har opprettholdt tilbudet. I Vestfold og Telemark ble tilbudet etablert etter forskningsperioden.

I etterkant av evalueringen av SFJ, har ulike fylkesvise prioriteringer ført til tilpasninger av tilbudet. Dette innebærer at sentrenes innretting har endret seg, og tilbudet ved de ulike sentrene varierer. Blant annet har målgruppe, inngangskriterier og eksklusjonskriterier endret seg over tid. I Oslo ble det besluttet at SFJ skulle være en del av ungdomssatsingen, og at tilbudet dermed skulle begrenses til deltakere under 30 år.

I intervjuene vi har gjennomført, har flere informanter fortalt at det under forskningsprosjektet ble praktisert strengere inngangskriterier ved sentrene enn i dag. En terapeut fra Øst-Viken trakk blant annet frem at deltakere ikke kunne være gravide da forskningsprosjektet pågikk, noe som ikke lenger gjelder som eksklusjonskriterium. Resultatene fra studien viste at personer som stod lengst unna arbeidslivet, hadde størst nytte av tilbudet. Enkelte senterledere fortalte at de i en periode spisset tilbudet mot denne gruppen. I senere tid har flere sentre gått bort fra denne praksisen, og understreket at SFJ også vurderes som et relevant og hensiktsmessig tilbud for personer som står nærmere arbeidsmarkedet.

1.2 Mandat

Oslo Economics og Frischsenteret har, på oppdrag fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, gjennomført en kartlegging og en effektevaluering av SFJ. Denne rapporten presenterer resultatene fra effektevalueringen, mens funnene fra kartleggingen beskrives i en egen rapport.

Formålet med effektevalueringen har vært å estimere hvilke effekter SFJ bidrar til for deltakerne. I tillegg belyser vi kjennetegn ved deltakere, deltakelsen og utfallene til deltakerne basert på registerdata. Effektevalueringen ble gjennomført i tidsperioden desember 2025 til mai 2026.

Datagrunnlaget som er benyttet er registerdata på individnivå fra Nav og SSB, om SFJ-deltakere og andre Nav-brukere. For SFJ-deltakerne har vi kun data om deltakere som har fått bistand fra både terapeut og jobbspesialist. Vi har altså ikke data om SFJ-deltakere som kun har fått oppfølging fra kognitiv terapeut, uten jobbspesialist. Det betyr at deltakere i Vestfold og Telemark ikke inngår i datagrunnlaget, ettersom SFJ her kun har hatt tilbud om bistand fra terapeut i perioden vi har data fra. I Oslo og Trøndelag får alle deltakere oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist, slik at alle deres deltakere i utgangspunktet skal inngå i datagrunnlaget. De øvrige sentrene har en kombinasjon av deltakere som kun får terapeutbistand, og deltakere som får bistand fra både terapeut og jobbspesialist. Det er dermed ikke alle deltakerne ved disse sentrene som inngår i datagrunnlaget.

Som vi beskriver i delrapport 1, er det en stor andel av deltakerne som også kun får bistand fra terapeut, men disse finnes altså ikke i datagrunnlaget. Datagrunnlaget beskrives nærmere i kapittel 2.

En referansegruppe bestående av representanter for Arbeids- og velferdsdirektoratet, Nav-fylker og en tiltaksleverandør har fulgt prosjektet, og bidratt med innspill og tolkning av funn underveis i gjennomføringen.

1.2.1 Oppsummering av funn fra delrapport 1

Delrapport 1 er en kvalitativ kartlegging av SFJ, basert på et stort antall intervjuer og arbeidsmøter med ansatte ved sentrene, Nav-veiledere, arbeidsgivere og representanter for Helsedirektoratet og sammenlignbare tilbud. Det er sentrene i Vestland, Oslo, Troms og Finnmark, Trøndelag, Øst-Viken Nord og Øst-Viken Sør som inngår i kartleggingen. Ved alle sentrene er det en senterleder, terapeuter ansatt i Nav, jobbspesialister ansatt hos ekstern tiltaksleverandør (som er anskaffet gjennom anbudskonkurranser) og en metodeveileder (som det varierer om er ansatt i Nav eller hos tiltaksleverandør).

Deltakere kan henvises til SFJ fra Nav-veiledere, helsepersonell eller oppsøke tilbudet selv. Terapeuter ved sentrene vurderer om aktuelle kandidater skal få tilbud om SFJ, gjennom en

vurderingssamtale. I Oslo og Trøndelag får alle deltakere oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist, mens i Vestfold og Telemark får deltakerne kun oppfølging fra terapeut, og ved øvrige sentre kan deltakere enten kun få oppfølging fra terapeut eller fra både terapeut og jobbspesialist. I de tilfeller der deltaker får oppfølging fra jobbspesialist, krever det at deltaker får et vedtak om arbeidsmarkedstiltak.

Sentrene har i hovedsak samme metodiske utgangspunkt, men blant annet målgruppe, prioriteringer og inngangs- og eksklusjonskriterier varierer. For eksempel er tilbudet i Oslo begrenset til deltakere under 30 år. Oppfølgingen fra terapeutene er arbeidsrettet kognitiv terapi, og oppfølgingen fra jobbspesialistene er basert på IPS-metodikk. Terapien har en ramme på inntil 15 timer, mens oppfølgingen fra jobbspesialist er ubegrenset.

Ansatte ved sentrene og Nav-veiledere opplever at SFJ er et tilbud som i stor grad bidrar til å hjelpe deltakerne over i arbeid eller utdanning. De fremhever det tette samarbeidet mellom terapeuter og jobbspesialister som en suksessfaktor. Det fremstår som at deler av SFJ sin

målgruppe i praksis ikke har så mange andre alternative tilbud, verken i helsetjenesten eller hos Nav. I praksis virker SFJ å være et viktig og unikt tilbud for denne gruppen, som dekker et behov andre tilbud ikke dekker.

En del av oppdraget var også å vurdere mulighetene for å gjennomføre en effektanalyse av SFJ. Vår vurdering var at det ville være mulig å gjennomføre en effektanalyse av SFJ som sannsynligvis ville kunne gi troverdige og nyttige resultater. På bakgrunn av denne vurderingen ble effektevalueringen utløst som en opsjon.

1.3 Rapportoversikt

Rapporten er strukturert som følger:

- Kapittel 2 beskriver metode og datagrunnlag
- Kapittel 3 beskriver kjennetegn ved deltakerne i SFJ i årene 2013-2024
- Kapittel 4 beskriver deltakernes forløp og utfall
- Kapittel 5 presenterer resultatene fra effektanalysen
- Kapittel 6 er en oppsummering og våre samlede vurderinger

2. Data og databehandling

Rapporten bygger på koblete, anonymiserte registerdata om personer som har vært registrert som deltakere ved SFJ eller i en av Navs innsatsgrupper.

I dette kapitlet beskriver vi datagrunnlaget som ligger til grunn for analysene, og hvordan vi har bearbeidet dataene for å gjennomføre analysene. Det metodiske rammeverket for effektanalysen beskrives nærmere i kapittel 5.

2.1 Registerdata fra Nav og SSB

Analysene i denne rapporten bygger på koblete registerdata på individnivå fra Nav og SSB. Populasjonen vi har mottatt data om er definert gjennom uttrekk fra Arena, som er Navs saksbehandlingssystem. Utvalget består av alle personer i perioden 2013-2024, som:

- har vært registrert som deltaker ved Senter for jobbmestring, og/eller
- har blitt tilordnet minst én av innsatsgruppene «situasjonsbestemt innsats» eller «spesielt tilpasset innsats» fra Nav,
- og/eller har vært registrert som mottaker av sykepenger/vært sykmeldt i samme periode.

Resultatene i kapittel 3 og 4, som beskriver henholdsvis deltakernes kjennetegn og deres forløp i SFJ, er naturlig nok basert på den første gruppen. Personer fra de to siste gruppene utgjør referansepopulasjonen til kontrollgruppene i effektanalysen. Det samlede utvalget er langt større enn SFJs deltakergruppe. Dette skyldes at metoden vi bruker for å estimere effekter av SFJ krever en referansepopulasjon for å identifisere en egnet kontrollgruppe. Utvalget ble blant annet definert med utgangspunkt i tidligere funn fra del 1 av prosjektet om tiltakets målgruppe.

Innsatsgruppene Nav registrerer beskriver hvilken arbeidsrettet oppfølging Nav vurderer at personen har behov for, og det er i utgangspunktet personer i innsatsgruppene «situasjonsbestemt innsats» eller «spesielt tilpasset innsats» og sykmeldte som deltar i SFJ. Tabell 2-1 viser en oversikt over innsatsgruppene slik de foreligger i datagrunnlaget, og en kobling til de nye statusene. Tabellen viser også om de ulike innsatsgruppene inngår i målgruppen for SFJ.

2.1.1 Variabler

Fra Nav har vi bestilt og mottatt følgende data for populasjonen:

- Faste opplysninger som kjønn, fødselsår og -måned (for å beregne alder), og fødeland
- Arbeidssøkerstatus
- Innsatsgruppe
- Tiltaksdeltakelse
- Geografisk tilhørighet (Nav-kontor og bostedskommune)
- Mottak av diverse ytelser (sykepenger, AAP, uføretrygd, dagpenger, tiltakspenger og sosialhjelp)
- Registrerte diagnoser for sykepenge- og AAP-mottakere og uføre
- Uføregrad
- Arbeidsforhold
- Lønn (kontant- og naturalytelser, herunder fastlønn, overtid og uregelmessige tillegg), stillingsprosent og næringskode

Mesteparten av disse variablene stammer fra Navs egne datakilder. Informasjon om arbeidsforhold og lønn stammer fra AA-registeret. I analysene definerer vi sysselsetting som at individet har en månedsinntekt på 1/12 G.

Vi har informasjon om landgruppen personene ble født i. Inndeling i landgrupper er hentet fra Nav. Definisjonen av landgrupper er som følger:

1. Alle vesteuropeiske land, utenom Norge, som var medlem av EU før 2004 og/eller EØS og EFTA, samt USA, Canada, Australia og New Zealand.
2. Land som ble medlem i EU i 2004 eller senere (Bulgaria, Estland, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn).
3. Øvrige land, utenom Norge.

Fra SSB har vi mottatt data om påbegynt utdanning og høyeste fullførte utdanning for populasjonen.

2.2 Om databehandling

For å gjennomføre analysene har vi bearbeidet «rådata» fra Nav og SSB til et format som er egnet til å beskrive deltakergruppen, og for å kunne konstruere et datasett som er egnet til effektanalyse.

2.2.1 Prosessen med å identifisere deltakere

I Navs saksbehandlingssystem blir ikke deltakerne identifisert som SFJ-deltakere direkte, de registreres som deltakere på oppfølgingstiltak. Lederne ved sentrene har derfor sendt oss oversikter over tiltaksnumrene til tiltaksleverandørene som har levert jobbspesialisttjenester, og disse kodene er brukt for å identifisere hvilke av deltakelsene i oppfølgingstiltak som har vært SFJ-deltakelser. Vi mottok et opprinnelig uttrekk, kvalitetssikret dette med sentrene, før vi mottok et revidert, endelig uttrekk, som analysene er basert på. Det kan likevel være historiske koder som ikke er fanget opp, som begrenser datamaterialet for deltakelser før 2017 i noen grad. Som følge av måten deltakelser registreres, er det SFJ-deltakere som fikk støtte av terapeut og jobbspesialist som inngår i datagrunnlaget, som nevnt i innledningen av rapporten. Personer som kun fikk støtte av terapeut, kan inngå som Nav-brukere i det samlede datagrunnlaget, men er ikke mulige å identifisere i dataene på grunn av manglende registrering². I analysene tar vi hovedsakelig utgangspunkt i oppstartsmåneden for SFJ, altså den første måneden, i hvert registrerte tilfelle personen var en deltaker.

Vi har knyttet deltakerne til det enkelte SFJ-senter basert på personens bostedskommune, og dermed bostedsfylke, i måneden for tilgangsdatoen ved Senter for jobbmestring.

2.2.2 Månedlige data og forløpsdata

Data mottatt fra Nav bestod av en kombinasjon av faste kjennetegn, årlige data, månedlige data og forløpsdata på individnivå. Forløpsdata angir en start- og sluttdato. I dette tilfellet var det data om tiltaksdeltakelse og enkelte ytelser som var organisert som forløpsdata. Fra forløpsdata konstruerte vi månedsdata. Hver kalendermåned som overlappet med det registrerte forløpet, ble regnet med. Dersom et individ for eksempel ble registrert som deltaker i et gitt tiltak fra 20. september 2020 til 10. november 2020, regnes personen som å ha deltatt i tiltaket i september, oktober og november.

2.2.3 Kontinuerlige deltakelser

En del personer har flere registreringer i SFJ: i datagrunnlaget er det 29 prosent av deltakerne som er registrert med to eller flere tilgangsdatoer i SFJ. I noen tilfeller er dette tydelig separerte

² Når vi i effektanalysen definerer en kontrollgruppe som SFJ-deltakerne skal sammenlignes mot, har vi derimot sikret at SFJ-deltakere som kun har fått bistand fra kognitiv terapeut er ekskludert fra kontrollgruppen. Det er gjort ved

Tabell 2-1: Navs innsatsgrupper

Nav-gruppe (tidligere)	Nav-gruppe (ny)*	Beskrivelse	Målgruppe, SFJ
Standard-innsats	Gode muligheter	Arbeidsledige som forventes å ha gode muligheter til å komme i arbeid på egenhånd uten særlig bistand fra Nav	Nei
Situasjonsbestemt innsats	Trenger veiledning	Arbeidsledige som forventes å trenge noe bistand fra Nav, typisk deltakelse på noen få arbeidsmarkedstiltak, for å skaffe seg eller beholde arbeid	Ja
Spesielt tilpasset innsats	Trenger veiledning, nedsatt arbeidsevne	Personer med nedsatt arbeidsevne som forventes å trenge vesentlig bistand fra Nav for å skaffe seg eller beholde arbeid	Ja
Varig tilpasset innsats	Jobbe delvis Liten mulighet til å jobbe	Personer med varig nedsatt arbeidsevne som neppe makter å skaffe seg eller beholde ordinært arbeid gjennom bistand fra Nav	Nei
Sykmeldte	Sykmeldte	Primært sykmeldte som har oppfølging på arbeidsplassen, men også sykmeldte som ikke har arbeidsgiver	Ja
Andre	Andre	Restgruppe som omfatter personer med behov for arbeidsevnevurdering, personer med helserelatert arbeidsrettet oppfølging i Nav, personer som ikke har blitt behovsvurdert, og øvrige personer som ikke har fått tildelt en innsatsgruppe	Nei

Merknad: Oslo Economics' vurdering basert på styringsdokumenter for SFJ.

* Sammenhengen mellom gamle og nye grupper er basert på prosjektgruppens skjønn og er kun ment som en hjelp for leseren.

at kontrollgruppen kun inkluderer Nav-brukere som er bosatt i kommuner som ikke har tilgang på SFJ, slik vi omtaler i delkapittel 5.1.3.

deltakelser, med betydelig tid mellom avgangsdatoen for én deltakelse og tilgangsdatoen for den neste. Andre deltakere har kort tid mellom avgangsdato og tilgangsdato for neste registrering. Slike tilfeller kan skilles i to grupper:

- Tilfeller der det er ingen tidsopphold mellom avgang- og tilgangsdato. Dette ser ut til å kunne forekomme når samme individ blir overført til en ny leverandør av jobbspesialist-tjenester.
- Tilfeller med et tidsopphold mellom tilfellene som er kort, men lengre enn null. Dette kan forekomme om et individ «sjekkes ut» fra SFJ, men etter kort tid «sjekkes inn» igjen.

Etter vår vurdering tilsier begge tilfellene at slike sammenhengende eller nær sammenhengende registreringer bør regnes som én deltakelse. Vi har satt grensen til opphold på 60 dager mellom avgangsdato og neste tilgangsdato. Der det er to registreringer med opphold på mindre enn 60

dager, beholder vi statusvariabler fra den første registreringen. Varigheten på deltakelsen telles fra første tilgangsdato til siste avgangsdato i denne deltakelsen. Disse sammenslåingene fører til at det samlede antallet deltakelser faller fra 3 770 i det opprinnelige datagrunnlaget, til 2 745, og det er bare fire prosent som har to eller flere deltakelser, mot 29 prosent i det opprinnelige datagrunnlaget. Tallene gjelder tilgangsdatoer i perioden 2013-2024.

2.3 Bruk av KI i rapporten

Metoden vi benytter for å beregne effekter innebærer bruk av maskinlæring i form av såkalte *random forests*. Metoden beregner parametere utelukkende basert på de data vi har mottatt fra Nav og SSB, og metoden skiller seg vesentlig fra såkalt generativ kunstig intelligens, som inkluderer store språkmodeller. Generativ KI er benyttet i noen grad som hjelpemiddel for å produsere korrekt og effektiv kode i Stata og R, men all kode er kvalitetssikret og implementert av mennesker.

3. Kjennetegn ved deltakerne i SFJ

Det er en overvekt av kvinner blant deltakerne i SFJ, og de fleste har høy utdanning. Innvandrersandelen er lav, men økende over tid. I året før oppstart i SFJ faller andelen som er i arbeid, og andelen som registreres i Nav øker. Oslo skiller seg ut ved at de kun har deltakere under 30 år, og en høyere andel med innvandrerbakgrunn. Trøndelag skiller seg også ut ved at de har en høy andel deltakere som har vært registrert i Nav og mottatt ytelser i lang tid før oppstart i SFJ.

I dette kapittelet beskriver vi hvem deltakerne i SFJ er, og hvordan deltakergruppen varierer mellom sentre og over tid, med vekt på perioden 2021–2024. Basert på registerdata beskrives målgruppen, omfanget av deltakelser, samt sentrale kjennetegn som alder, kjønn, utdanning og innvandrerbakgrunn, og deltakernes tilknytning til arbeid og Nav i tiden før oppstart i SFJ. Figurer med variabler for tidsperioden 2017–2020 vises i Vedlegg A. Det er svært begrenset datagrunnlag for årene før 2017, og disse er dermed utelatt fra analysen.

Datagrunnlaget inneholder kun deltakere som har fått bistand fra både terapeut og jobbspesialist, som beskrevet tidligere. I praksis er det en stor andel av deltakerne som kun får bistand fra en terapeut. Dette gjelder ved sentrene i Troms og Finnmark, Vestland, Øst-Viken Nord og Sør. Ved disse sentrene har vi altså kun en andel av deltakerne i datagrunnlaget. Det innebærer også at Vestfold og Telemark ikke inngår i datagrunnlaget, ettersom deres deltakere får bistand kun fra terapeut. For Oslo og Trøndelag, der alle deltakere får bistand fra både terapeut og jobbspesialist, inngår alle deltakere i utgangspunktet i datagrunnlaget.

3.1 Målgruppebeskrivelse

SFJ er rettet mot personer som har lett til moderat angst og/eller depresjon, og som har behov for bistand til å komme eller bli stående i arbeid. SFJ kan tilbys både personer som står helt utenfor arbeidslivet og ikke har et arbeidsforhold, og personer som har et arbeidsforhold, men som er sykmeldt eller står i fare for å bli sykmeldt, og som

har behov for hjelp til å komme tilbake i arbeid eller finne ny jobb. Utover dette, står det også på Navs nettsider at målgruppen er personer som ønsker hjelp til å komme i jobb raskt (Nav, 2025).

Det er noen variasjoner mellom sentrene i hvordan de beskriver målgruppen (se delrapport 1). Den største forskjellen er at tilbudet i Oslo i utgangspunktet er rettet mot personer under 30 år som er jobbsøkere. Andre sentre har ikke en slik aldersavgrensning, selv om Trøndelag og Vestfold og Telemark også prioriterer unge deltakere.

3.2 Antall deltakere

Antall deltakere i SFJ varierer mellom sentre og over tid (Figur 3-1). Det var lavest antall deltakere i 2013 med økning hvert år i tiden etterpå (120–260 i 2016). I dataene er det en særlig stor økning i antall deltakere fra 2016 til 2017, da antallet økte til 542.³ Dette skyldes at Troms og Finnmark og Øst-Viken Nord først fikk registrerte deltakere i dataene dette året. Det var flest antall deltakere i 2018 (605). I 2024 var det totalt 519 deltakere som var i SFJ.

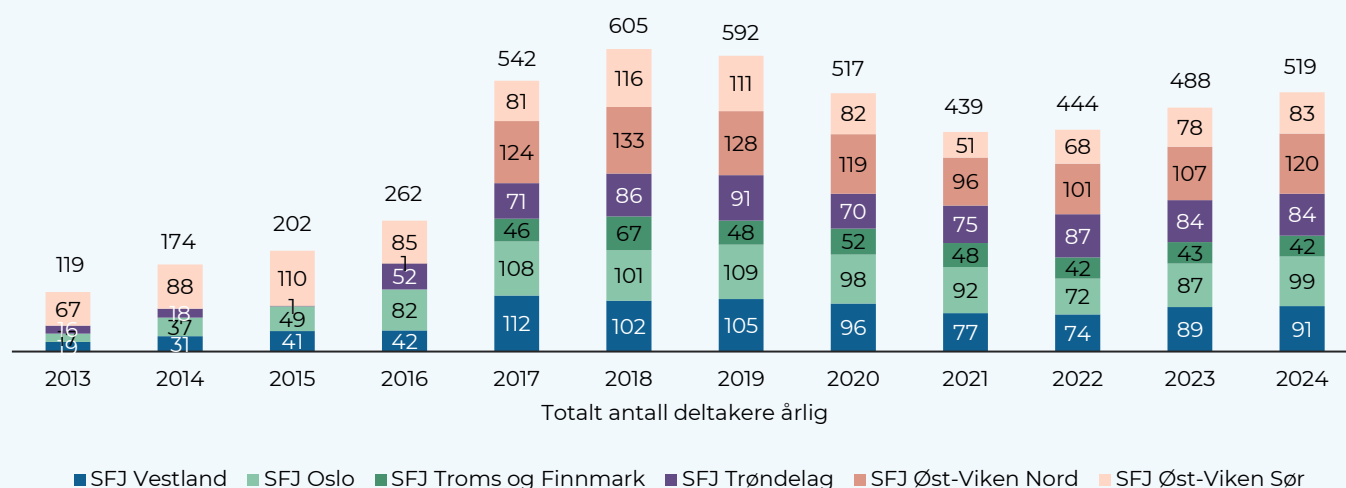
Øst-Viken Nord har generelt sett hatt høyest beholdning av deltakere hvert år siden 2017, etterfulgt av Øst-Viken Sør og Vestland. Troms og Finnmark har hatt lavest antall deltakere stort sett hvert år.

Når det gjelder årlige nye deltakelser, så varierer dette også over tid og mellom sentre (Figur 3-2). Det var særlig mange nye deltakelser i 2017, noe som skyldes at Troms og Finnmark og Øst-Viken Nord først fikk registrerte deltakere dette året. Totalt var det 425 nye deltakelser. Siden det har antall nye deltakelser variert fra 200–300 totalt. Det er Øst-Viken Nord som har hatt høyest antall nye deltakelser de fleste årene siden 2017. I perioden 2017–2024 sank antallet nye deltakelser i 2020 og 2021, grunnet covid-19-pandemien, men antallet har økt i årene siden.

De aller fleste deltakere i SFJ har kun deltatt én gang. Totalt antall deltakelser i perioden 2013–2024 er 2 840, og totalt antall deltakere i samme tidsperiode er 2 711. Det er 228 deltakere som har deltatt i SFJ to ganger, og 15 som har deltatt tre ganger. I tidsperioden 2017–2020 var det 8 prosent av deltakerne som hadde deltatt i SFJ to ganger, mens andelen var 6 prosent i 2021–2024.

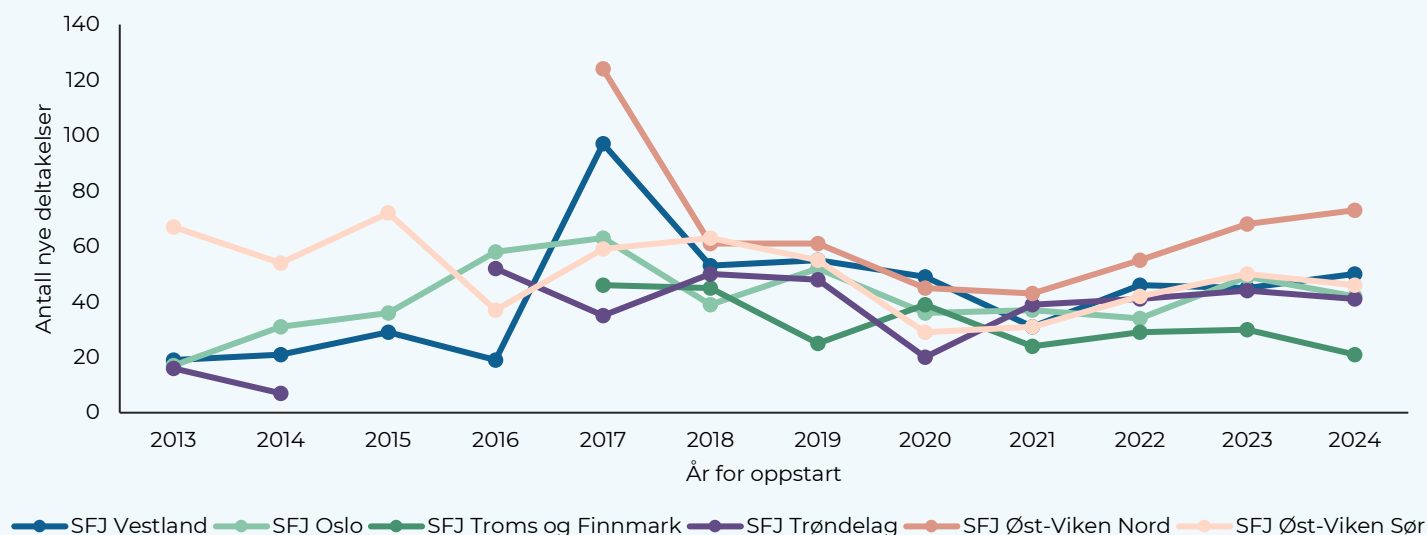
³ Datagrunnlaget i årene frem til 2017 er noe ufullstendig, og representerer dermed ikke nødvendigvis det reelle antallet deltakere.

Figur 3-1: Årlig beholdning av deltakere registrert i SFJ, per sentre

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Alle deltakere med minst én dag på tiltaket (mellom tilgangs- og avgangsdato) innenfor det aktuelle året. 15 deltakelser er utelatt, grunnet manglende geografisk informasjon for å knyttes til et SFJ-senter.

Figur 3-2: Årlige nye deltakelser i SFJ, per senter

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: 15 deltakelser er utelatt, grunnet manglende geografisk informasjon for å knyttes til et SFJ-senter.

3.3 Kjennetegn ved deltakerne

Det er stor variasjon i hva som kjennetegner deltakerne i SFJ med hensyn til kjønn, alder, utdanning og tilknytning til arbeidsmarkedet og Nav. Det er også stor variasjon mellom sentrene.

3.3.1 Bakgrunnskjennetegn

Tabell 3-1 oppsummerer bakgrunnskjennetegn ved deltakerne i SFJ, fordelt på sentre og totalt. I tidsperioden 2021-2024 har det vært en overvekt av kvinnelige deltakere ved alle sentre. Andelen kvinner var høyest i Troms og Finnmark og Øst-Viken Nord (hhv. 68 og 67 prosent), og lavest i Oslo

(54 prosent). Kvinneandelen ved sentrene var relativt lik i 2021-2024 som i 2017-2020. Unntaket er i Vestland der kvinneandelen har økt mellom tidsperiodene fra 57 prosent til 65 prosent.

Snittalderen på deltakere var 38 år i hele tidsperioden 2017-2024. Det er noen variasjoner mellom sentrene. Særlig Oslo skiller seg ut, ettersom Oslo har avgrenset tilbudet til personer under 30 år. I 2021-2024 var snittalderen i Oslo 28 år, som er en økning fra 26 år i tidsperioden 2017-2020. Både i Vestland og Trøndelag var snittalderen 38 år, mens snittalderen var 41-42 år ved de andre sentrene. Det har ikke vært noen store endringer i snittalder for deltakerne siden 2017-2020, med

unntak av Vestland der snittalderen har gått fra 41 til 38 år mellom de to tidsperiodene.

Selv om SFJ i Oslo primært er rettet mot unge under 30 år, viser data at det også er noen deltakere over 30 år. Andelen under 30 år har gått ned fra 84 prosent i 2017-2020 til 68 prosent i 2021-2024. Dette stemmer overens med beskrivelsene fra de ansatte ved SFJ Oslo, som beskrev i intervjuer at de også tar inn deltakere over 30 år dersom det er kapasitet. Utover dette er andelen under 30 år litt høyere i Vestland og Trøndelag (27 prosent), enn ved øvrige sentre (15-17 prosent) i tidsperioden 2021-2024, med kun små endringer siden 2017-2020. Det fremkom i delrapport 1 at også Vestland prioriterer unge deltakere, som trolig kan forklare at de har høyere andel under 30 år enn andre sentre.

Andelen med høyere utdanning har økt fra 42 til 52 prosent i gjennomsnitt mellom de to tidsperiodene. Andelen med høyere utdanning er høyest i Vestland (57 prosent) og lavest i Trøndelag og Øst-Viken Nord (47 prosent). Siden 2017-2020 har andelen med høyere utdanning økt ved alle sentre, men særlig i Oslo der andelen har økt fra 29 til 55 prosent.

Andelen innvandrere har vært lav over tid, men økt noe mellom 2017-2020 og 2021-2024 (fra 17 til 21 prosent). Det er høyest innvandrerandel i Oslo (30 prosent), og lavest i Troms og Finnmark (14 prosent). Det har særlig vært en økning mellom tidsperiodene i Oslo (11 prosentpoeng) og Trøndelag (9 prosentpoeng), mens innvandrerandelen har gått ned mellom tidsperiodene i Øst-Viken Sør (med 7 prosentpoeng). Blant innvandrere er det flest med bakgrunn fra landgruppe 3, litt færre med bakgrunn fra landgruppe 1 og færrest fra landgruppe 2. Dette har ikke endret seg siden 2017-2020.

3.3.2 Tilknytning til arbeidslivet

Vi vet fra delrapport 1 at deltakere i SFJ både kan være i jobb eller sykmeldt fra jobb når de starter i SFJ, eller stå helt uten et arbeidsforhold. Arbeidshistorikken til deltakerne varierer også. Drøyt 60 prosent av deltakerne i SFJ var sysselsatt ett år før de begynte i SFJ. Sysselsetting er her definert ved at vedkommende har hatt en månedsinntekt på minst 1/12 G (Figur 3-3).

Fra ett år før og frem til oppstart i SFJ, synker andelen som var sysselsatt hver måned. Totalt 41 prosent var fortsatt registrert som sysselsatt i samme måned som de begynte i SFJ.

Tabell 3-1: Kjennetegn ved deltakere, per senter og totalt. 2021-2024.

	SFJ Vestland	SFJ Oslo	SFJ Troms og Finnmark	SFJ Trøndelag	SFJ Øst- Viken Nord	SFJ Øst- Viken Sør	Totalt
Andel kvinner	65 %	54 %	68 %	62 %	67 %	62 %	63 %
Snittalder (år)	38	28	42	38	41	42	38
Andel under 31 år	27 %	68 %	17 %	27 %	16 %	15 %	28 %
Andel med høyere utdanning	57 %	55 %	56 %	47 %	47 %	52 %	52 %
Andel med innvandrerbakgrunn	18 %	30 %	14 %	17 %	25 %	18 %	21 %
<i>Andel fra landgruppe 1</i>							
<i>Alle vesteuropeiske land utenom Norge som var medlem av EU før 2004 og/eller EØS og EFTA, samt USA, Canada, Australia og New Zealand.</i>	7 %	4 %	9 %	2 %	6 %	5 %	5 %
<i>Landgruppe 2</i>							
<i>Land som ble medlem i EU i 2004 eller senere (Bulgaria, Estland, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn).</i>	3 %	1 %	2 %	3 %	3 %	3 %	3 %
<i>Landgruppe 3</i>							
<i>Øvrige land, utenom Norge.</i>	5 %	16 %	2 %	9 %	11 %	5 %	9 %

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB.

Sysselsettingsandelen var lavere blant de under 30 år, enn de over. En del var også registrert i både arbeid og utdanning. Ett år før oppstart i SFJ, var det 8 prosent som var i arbeid og utdanning, og i måneden før oppstart var andelen 4 prosent. Omtrent like mange var registrert i kun utdanning. Ett år før oppstart var 27 prosent verken i utdanning eller arbeid, og denne andelen øker hver måned. Ved oppstart i SFJ var halvparten verken i arbeid eller utdanning.

Snittlønnen for de som var sysselsatt ett år før oppstart i SFJ var 38 000 kroner i måneden (2025-kroner) i tidsperioden 2021-2024. Gjennomsnittlig månedslønn i befolkningen for øvrig i denne tidsperioden var ca. 60 000 (2025)-kroner (Fløtre & Strand, 2025). Nesten 30 prosent hadde inntekt under 2 G i årsinntekt, og de fleste øvrige hadde inntekt mellom 2-6 G. Det var litt flere med inntekt 2-6 G mellom ett og to år før oppstart i SFJ, som tyder på at flere har gått ut av arbeid eller fått redusert inntekt i tiden frem til oppstart.

Sammenlignet med tidsperioden 2017-2020 var det i 2021-2024 en høyere andel som var sysselsatt hver måned det siste året før deltakelse i SFJ i tidsperioden 2021-2024 (omtrent 15 prosentpoeng høyere hver måned).

En del av de som var i arbeid, kombinerte dette med å motta en ytelse fra Nav. Ett år før oppstart i

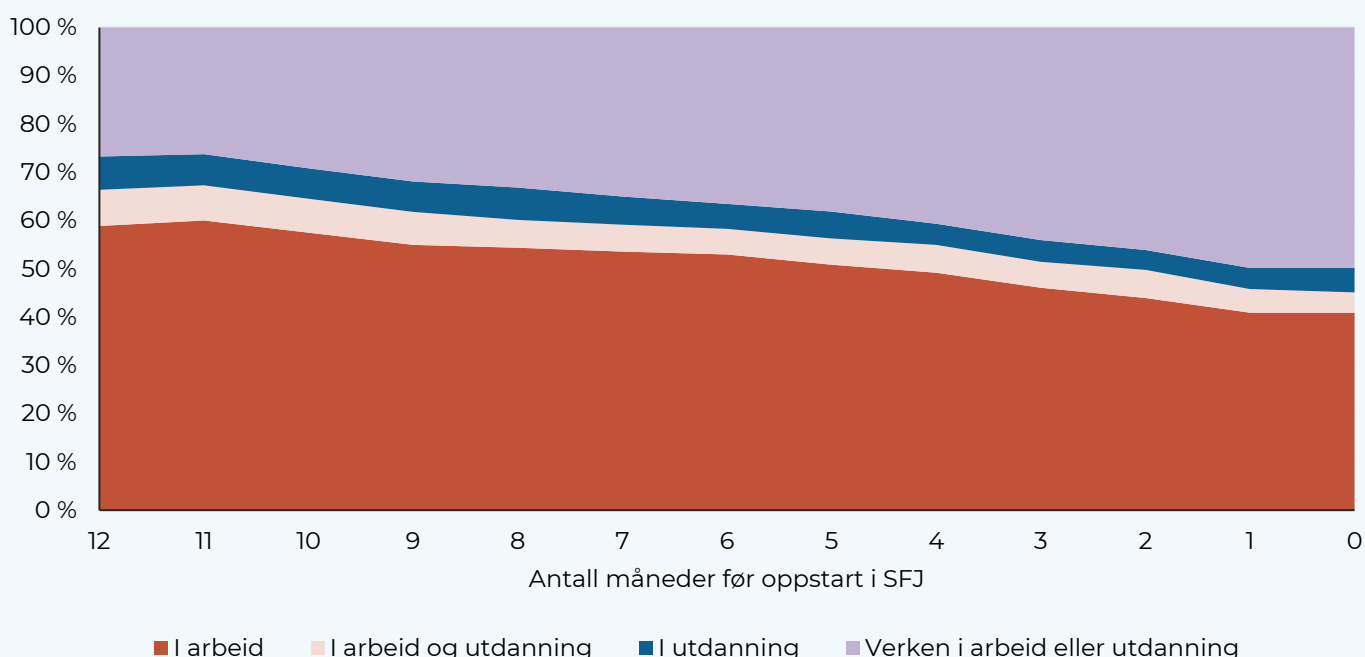
SFJ, var det 14 prosent som kombinerte jobb og ytelse fra Nav. Én måned før var denne andelen økt til 26 prosent.

Det er store forskjeller mellom sentrene (Figur 3-5). I Vestland, Troms og Finnmark og Øst-Viken Sør var det rundt 70 prosent av deltakerne som var i arbeid ett år før oppstart. Ved Øst-Viken Nord var andelen rundt 60 prosent, mens den var litt over 40 prosent i Trøndelag og litt under 40 prosent i Oslo. Ved alle sentrene reduseres andelen i arbeid over månedene det siste året før oppstart i SFJ.

Det er mellom 5 og 10 prosent som var i både utdanning og arbeid opp til ett år før deltakelse i SFJ. Det er små forskjeller mellom sentrene, men litt lavere andel i utdanning i Trøndelag og Øst-Viken Sør. I Oslo var det litt større andel i utdanning (20 prosent ett år før, og 10 prosent i måned ved oppstart). I Oslo er det større reduksjon i andelen i arbeid og utdanning over månedene, enn ved andre sentre. Andelen ikke i arbeid eller utdanning går fra 32 prosent ett år før, til 54 prosent seks måneder før, og hele 70 prosent ved oppstart.

Andelen verken i arbeid eller utdanning er høyest i Oslo de siste månedene før oppstart. Ett år før oppstart er rundt 30 prosent verken i arbeid eller utdanning, mens andelen er nesten 60 prosent måneden før oppstart. Trøndelag skiller seg også ut ved at en relativt stor andel er verken i arbeid eller

Figur 3-3: Arbeids- og utdanningshistorikk før oppstart i SFJ. 2021-2024.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Sysselsetting registrert som inntekt minst 1/12G i måneden. Utdanning registrert som pågående kurs registrert i NUDB. Kurs og opplæring som ikke er registrert i NUDB er ikke hensyntatt. Det aller meste av fag som kvalifiserer til studiepoeng ved fullføring er registrert i NUDB.

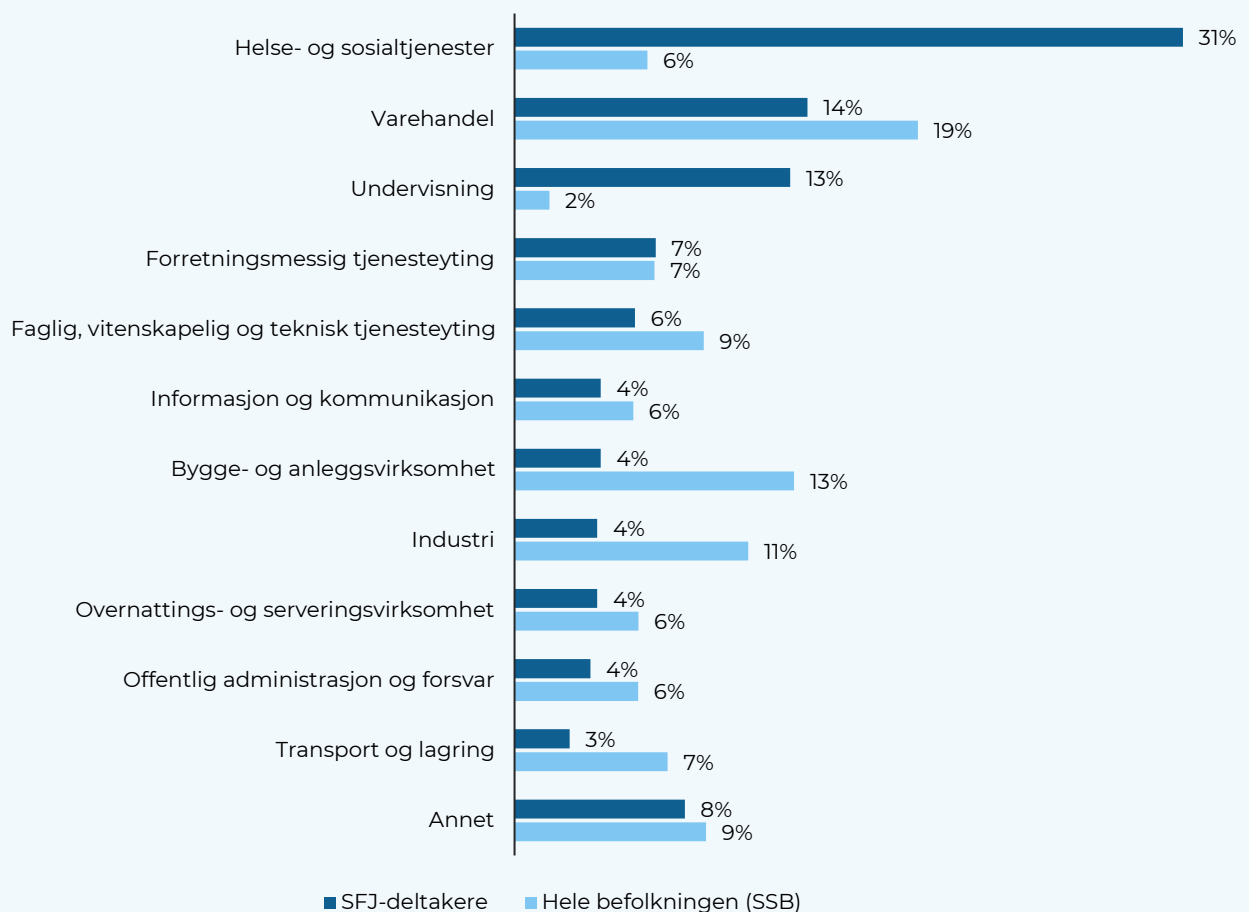
utdanning ett år før oppstart (rundt 45 prosent), og andelen er rundt 55 prosent måneden før oppstart. Det er også litt flere som verken er i arbeid eller utdanning i Øst-Viken Nord, mens de øvrige sentrene har en lavere andel verken i arbeid eller utdanning ett år før oppstart.

Næring

Nesten én av tre SFJ-deltakere som var sysselsatt ett år før oppstart, jobbet innenfor helse- og sosialtjenester (Figur 3-4). Det er en tydelig overrepresentasjon sammenlignet med andelen som jobber i næringen i hele befolkningen. Det er også en overrepresentasjon av SFJ-deltakere som

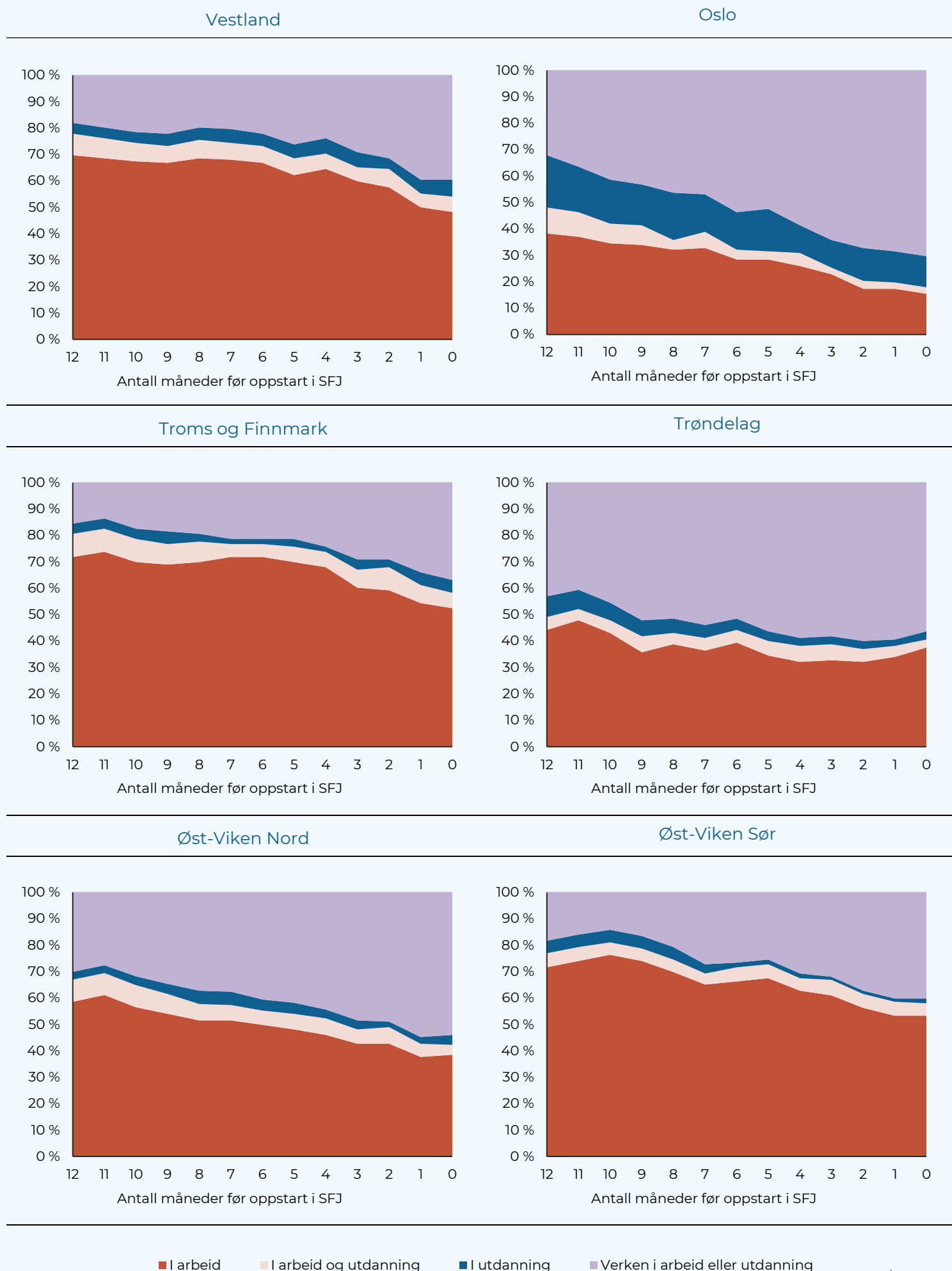
jobber innenfor undervisning, sammenlignet med befolkningen som helhet (13 prosent av SFJ-deltakere jobber innenfor undervisning). En høy andel SFJ-deltakere jobbet innenfor varehandel (14 prosent), men andelen er noe lavere enn andelen ansatte innenfor varehandel i befolkningen for øvrig. Øvrige deltakere som var sysselsatt ett år før oppstart, jobbet innenfor ulike typer næringer, herunder blant annet forretningsmessig tjenesteyting, og faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting. Personer i bygg og anlegg og industri er underrepresentert i SFJ relativt til deres andel i hele befolkningen.

Figur 3-4: Sysselsatte fordelt på næring (NACE-07), blant SFJ-deltakere og i hele befolkningen, ett år før oppstart i SFJ. 2021-2024.

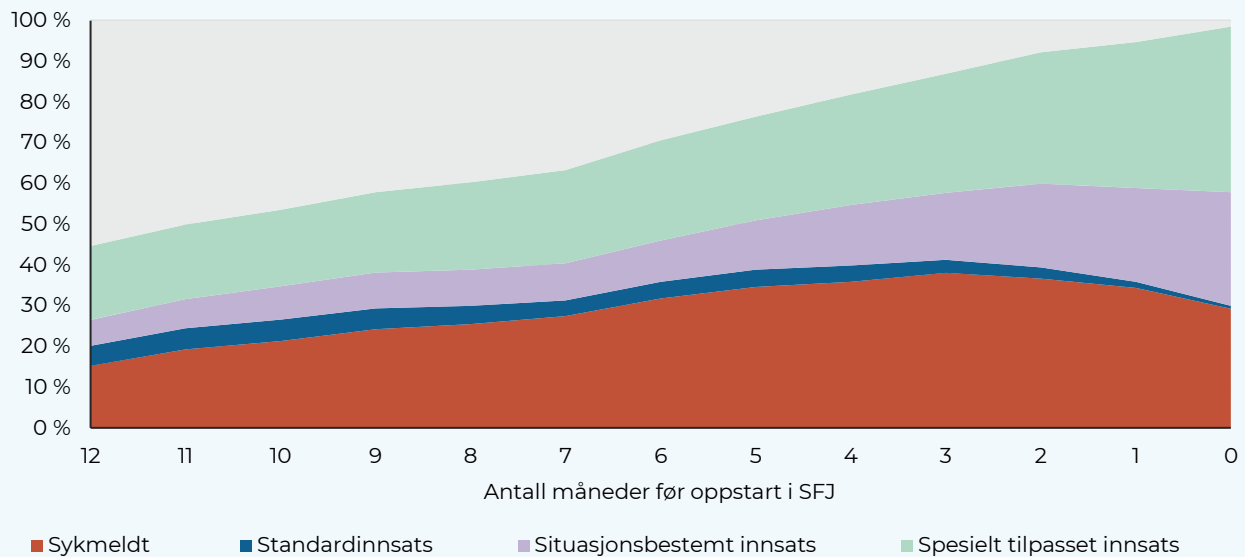
Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Tallene for hele befolkningen er hentet fra SSB-tabell 12817, supplert med 09789.

Figur 3-5: Arbeids- og utdanningshistorikk før oppstart i SFJ, per senter. 2021-2024.

■ I arbeid ■ I arbeid og utdanning ■ I utdanning ■ Verken i arbeid eller utdanning

Figur 3-6: Andel registrert med ulike innsatsgrupper året før oppstart i SFJ, totalt for alle sentre. 2021-2024.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Enkelte har ikke registrert en innsatsgruppe i måned for oppstart i SFJ, noe som trolig skyldes feilregistreringer eller mangler i datagrunnlaget, ettersom man må ha fått tildelt en innsatsgruppe for å kunne delta.

3.3.3 Tilknytning til Nav

Mange deltakere har hatt tilknytning til Nav før de begynte i SFJ, gjennom å ha vært registrert i en innsatsgruppe, som mottaker av ytelser eller ved å tidligere ha deltatt på andre arbeidsmarkedstiltak.

Innsatsgrupper

Når en person registrerer seg hos Nav, gjøres det en kartlegging av personens bistandsbehov. Basert på denne kartleggingen plasseres personen i en av innsatsgruppene: standardinnsats (personen forventes å kunne skaffe seg arbeid på egenhånd og trenger begrenset bistand), situasjonsbestemt innsats (personen har utfordringer som gjør det vanskelig å komme i jobb, og trenger noe oppfølging og veiledning), spesielt tilpasset innsats (personen har nedsatt arbeidsevne og trenger vesentlig oppfølging og bistand), og varig tilpasset innsats (personen har varig nedsatt arbeidsevne og vil ikke kunne komme i ordinært arbeid). Det gjøres et 14 a-vedtak som fastslår bistandsbehovet. Innsatsgruppene har betydning for hvilken type bistand og oppfølging man får fra Nav, og hvilke typer tiltak man kan delta i. Nav følger også opp sykmeldte, men disse er ikke i en egen innsatsgruppe. Innsatsgrupper blir først relevant dersom personen får et mer omfattende bistandsbehov og trenger mer ordinær oppfølging fra Nav. Det er sykmeldte, og personer med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats som kan delta i SFJ.

Ett år før oppstart i SFJ hadde rundt 45 prosent av deltakerne registrert en status i Nav (som sykmeldt, standardinnsats, situasjonsbestemt innsats eller spesielt tilpasset innsats) i tidsperioden 2021-2024 (Figur 3-6). Andelen med en registrert status i Nav

øker hver måned frem til oppstart i SFJ, og ved oppstart i SFJ er alle registrert som sykmeldt, situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats. Ett år før oppstart var det 18 prosent som hadde spesielt tilpasset innsats, 15 prosent som var sykmeldt, 6 prosent med situasjonsbestemt innsats og 5 prosent med standardinnsats. Andelen deltakere som hadde situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats øker i månedene frem til oppstart. Andelen sykmeldte øker over månedene, men synker noe før oppstart i SFJ. En mulig

Tabell 3-2: Varighet på registreringer i innsatsgrupper, før oppstart i SFJ, i måneder. Rundet av. 2021-2024.

Senter	(p 10)	(p 25)	(Median)	(Gjennomsnitt)	(p 75)	(p 90)
Oslo	1	2	4	8	9	20
Troms og Finnmark	1	3	6	8	10	18
Trøndelag	2	8	15	19	29	42
Vestland	1	2	5	8	9	17
Øst-Viken Nord	1	3	7	12	16	30
Øst-Viken Sør	0	2	6	9	10	20
Total	1	3	6	11	13	29

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB.

Merknad: Tabellen viser ulike beregninger for varigheten på deltakernes siste, uavbrutte rekke med månedlige registreringer i en kvalifikasjonsgruppe.

forklaring kan være at deltakerne har brukt opp sine sykepengere rettigheter, og går over til AAP og spesielt tilpasset innsats. Andelen med standardinnsats går ned frem mot oppstart i SFJ. Ved oppstart har 40 prosent spesielt tilpasset innsats, og resten er stort sett relativt jevnt fordelt mellom sykmeldt eller situasjonsbestemt innsats.

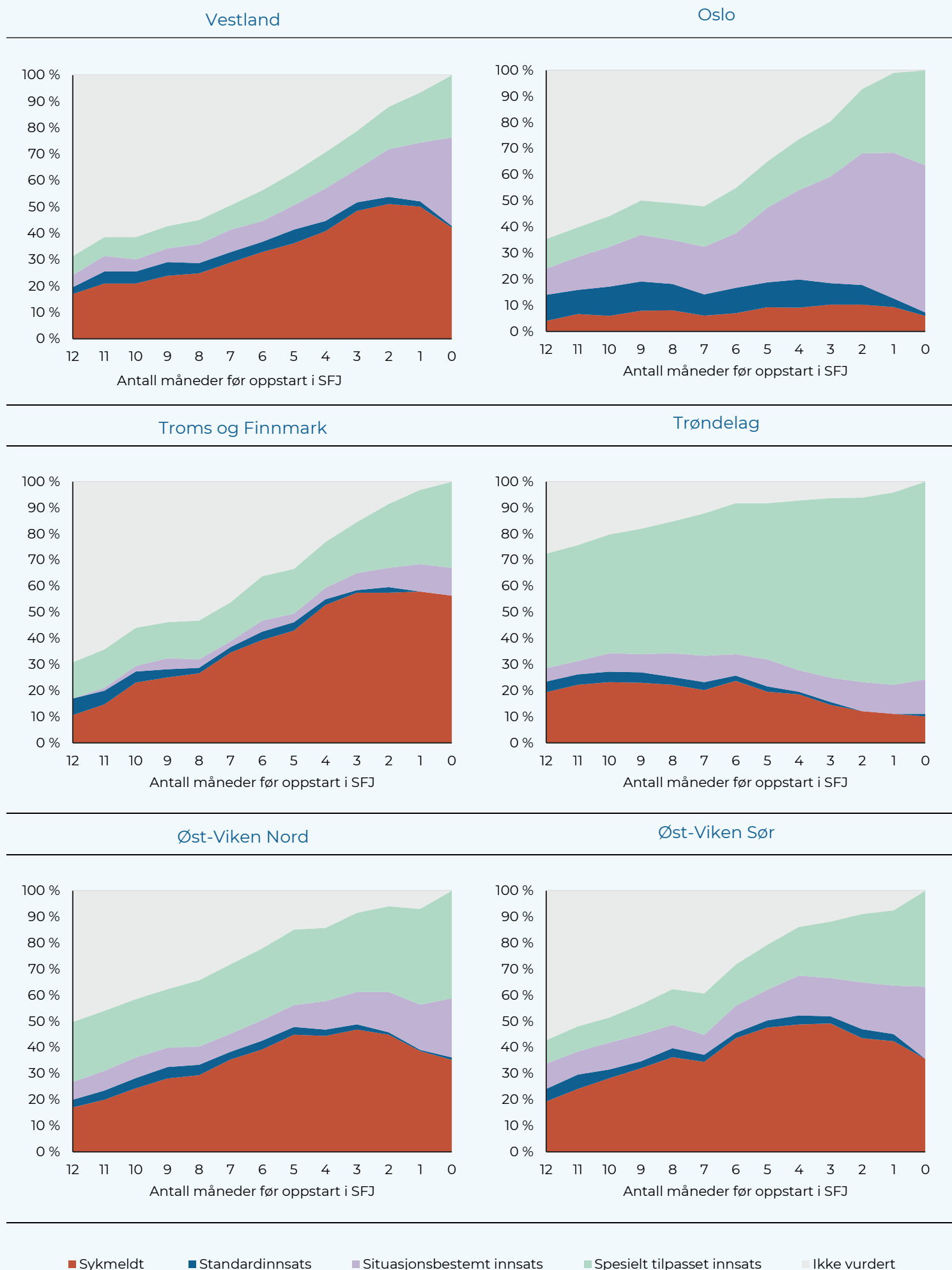
Det er relativt store forskjeller mellom sentrene (Figur 3-7). Ved alle sentre øker andelen registrert med en innsatsgruppe i Nav hver måned frem til oppstart. Særlig Trøndelag skiller seg ut ved at det er en svært høy andel som er registrert i Nav ett år før (over 70 prosent), hvorav mange er registrert med spesielt tilpasset innsats (rundt 40 prosent). I Vestland, Troms og Finnmark, Øst-Viken Nord og Øst-Viken Sør er flest registrert som sykmeldt ett år før. I Oslo er det flest med status som situasjonsbestemt innsats, og denne andelen øker betydelig grad frem mot oppstart.

Ved oppstart i SFJ utgjør sykmeldte den største gruppen i Vestland (42 prosent) og Troms og

Finnmark (56 prosent). I Øst-Viken Nord og Sør er andelen sykmeldte også høy (35 prosent), men omtrent like mange er registrert med spesielt tilpasset innsats (hhv. 41 og 36 prosent). I Trøndelag er det klart flest med spesielt tilpasset innsats (75 prosent, som antakelig har sammenheng med at mange av deltakerne er AAP-mottakere. I Oslo er det derimot flest med situasjonsbestemt innsats ved oppstart (56 prosent).

For deltakerne samlet sett var gjennomsnittlig tid fra registrering i Nav til oppstart i SFJ 11 måneder. Medianen er 6 måneder. Det er altså et mindretall av deltakerne som har vært registrert i Nav lenge før deltakelse i SFJ, som trekker gjennomsnittet opp. I Oslo, Vestland og Troms og Finnmark var deltakerne i snitt registrert i 8 måneder før de startet i SFJ, mens snittet er 9 måneder i Øst-Viken Sør. I Øst-viken Nord er snittet 12 måneder og i Trøndelag er snittet 19 måneder. Det er altså særlig Trøndelag som skiller seg ut, ved at mange deltakere har vært registrert med en status i Nav lenge før kom inn i SFJ.

Figur 3-7: Andel registrert med ulike innsatsgrupper året før oppstart i SFJ, per senter. 2021-2024.

■ Sykmeldt ■ Standardinnsats ■ Situasjonsbestemt innsats ■ Spesielt tilpasset innsats ■ Ikke vurdert

Mottak av ytelser

Ett år før oppstart i SFJ, mottok omtrent 34 prosent av deltakerne en ytelse fra Nav (Figur 3-8). Det var flest av disse som mottok sykepenger (13 prosent) og AAP (12 prosent). Det er særlig andelen som mottok sykepenger og AAP som øker i månedene frem mot oppstart, samtidig som andelen med ingen ytelse faller. Ved oppstart i SFJ mottok 63 prosent en ytelse fra Nav, de fleste AAP eller sykepenger. Det var imidlertid også 37 prosent som ikke mottok en ytelse fra Nav da de startet i SFJ. Noen få prosent mottok mer enn én ytelse i samme måned.

De som mottok sykepenger, AAP og dagpenger ved oppstart i SFJ, hadde mottatt denne ytelsen i syv måneder i snitt før de startet i SFJ. Mottakere av sosialhjelp hadde mottatt dette i tre måneder i snitt før de begynte i SFJ, og for mottakere av tiltakspenger var snittet to måneder.

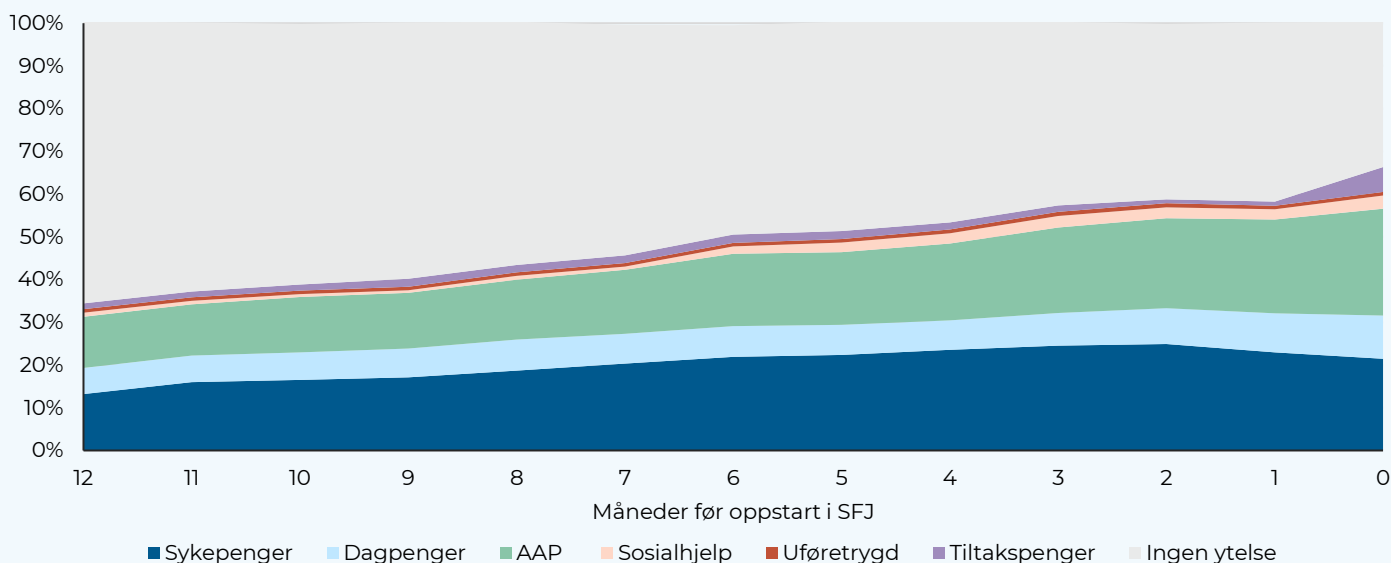
Blant de deltakerne som var sysselsatt da de begynte i SFJ (41 prosent var sysselsatt), var det 58 prosent som samtidig mottok en ytelse fra Nav. 42 prosent mottok sykepenger, 11 prosent mottok AAP og 6 prosent mottok sosialhjelp, dagpenger, tiltakspenger eller uføretrygd.

Blant de deltakerne som ikke var sysselsatt da de startet i SFJ, var det en større andel som mottok ytelser (82 prosent). 41 prosent mottok AAP ved oppstart i SFJ, og 20 prosent mottok sykepenger. Det var også en del som mottok dagpenger (12 prosent). 18 prosent mottok ingen ytelse.

Det er noen forskjeller mellom deltakere under og over 30 år når det kommer til mottak av ytelser året før oppstart i SFJ. For deltakere under 30 år, var det omtrent 30 prosent som mottok en ytelse ett år før oppstart i SFJ, og denne andelen øker til litt over 70 prosent i oppstartsmåned. For deltakere over 30 år, var det omtrent 35 prosent som hadde en ytelse registrert ett år før oppstart, og litt over 60 prosent ved oppstart. Blant de over 30 år, var det særlig mange som mottok sykepenger, mens det blant de under 30 år var en jevnere fordeling mellom sykepenger, dagpenger og AAP. Det var også flere under 30 år som fikk tiltakspenger ved oppstart i SFJ, enn blant de over 30 år.

Det er også store forskjeller mellom sentrene når det gjelder mottak av ytelser (Figur 3-9). Dette har sammenheng med variasjon i innsatsgrupper mellom sentrene, ettersom sykmeldte mottar sykepenger og man må være registrert med spesielt tilpasset innsats for å kunne motta AAP. I både Vestland og Oslo var det rundt 20 prosent som mottok en ytelse ett år før de begynte i SFJ. Deretter øker denne andelen. I Oslo var det ved oppstart 80 prosent som mottok en ytelse. Av disse mottok 28 prosent dagpenger, 20 prosent tiltakspenger, 14 prosent AAP, 10 prosent sosialhjelp og 9 prosent sykepenger. Det er dermed større variasjon i hva slags ytelser deltakerne fikk ved oppstart i Oslo, enn ved andre sentre. I Vestland var det 64 prosent som mottok en ytelse ved oppstart, og flest mottok sykepenger (37 prosent), etterfulgt av AAP (16 prosent).

Figur 3-8: Andel som mottok ytelser fra Nav før oppstart i SFJ, totalt, 2021-2024

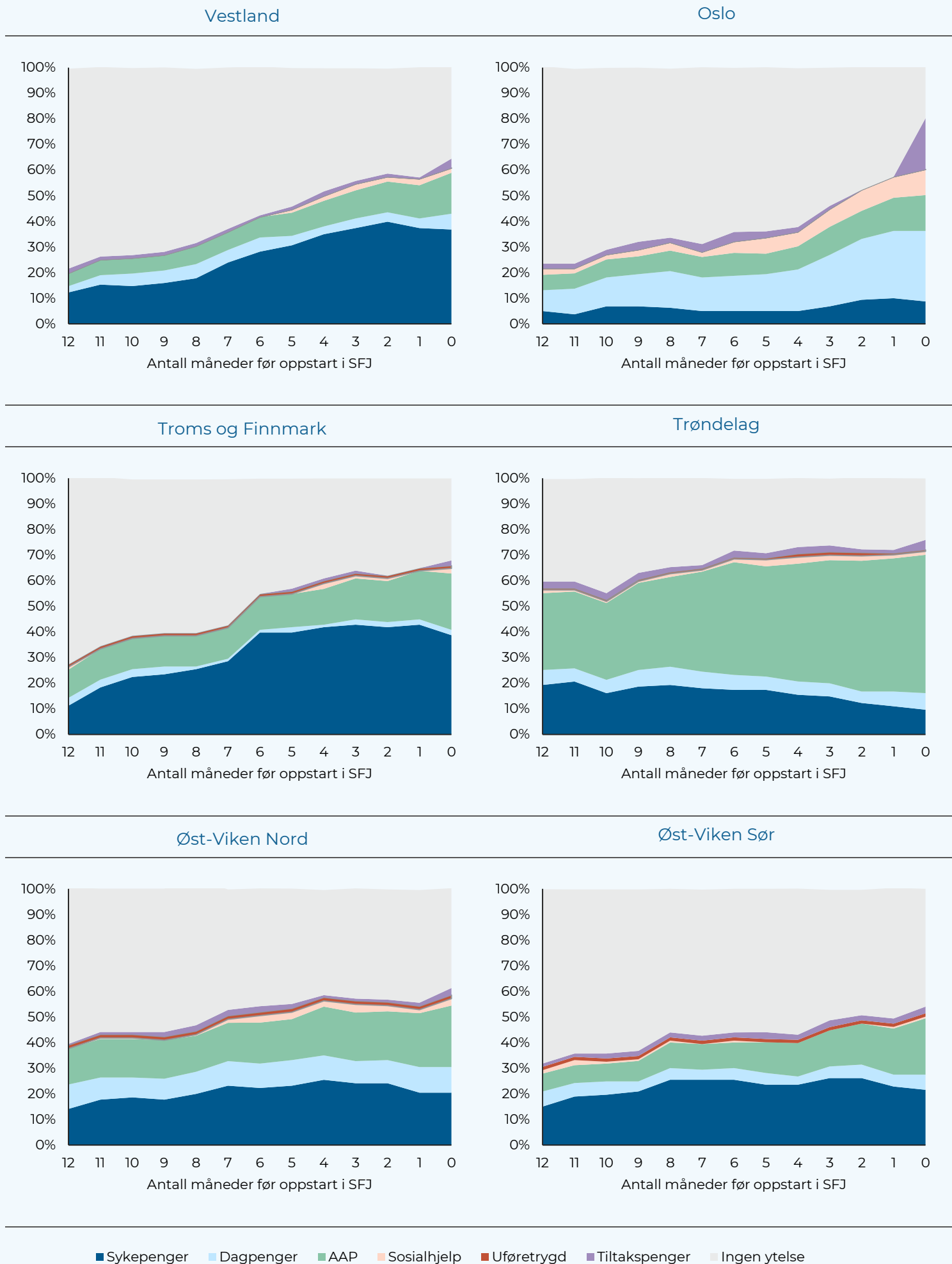
Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. En person kan motta flere ytelser i én måned.

I Troms og Finnmark, og Øst-Viken Nord og Sør var andelen 30-40 prosent ett år før oppstart i SFJ. Ved oppstart var det 68 prosent i Troms og Finnmark som mottok en ytelse, hvorav flest mottok sykepenger (39 prosent) etterfulgt av AAP (22 prosent). I Øst-Viken Nord mottok 61 prosent en ytelse ved oppstart, der de fleste mottok AAP (24 prosent) eller sykepenger (20 prosent). I Øst-Viken Sør mottok litt over halvparten en ytelse (54 prosent), der størst andel mottok sykepenger eller AAP (22 prosent for hver av disse).

I Trøndelag var det en betydelig større andel som mottok ytelser ett år før oppstart enn ved andre sentre (60 prosent). Denne andelen øker til 76 prosent ved oppstart. Av disse, var det flest som mottok AAP (54 prosent). I Oslo var det derimot flere mottakere av dagpenger og sosialhjelp.

Sammenlignet med tidsperioden 2017-2020 var det færre i 2021-2024 som mottok ytelser ved oppstart i SFJ (66 prosent i 2021-2024 og omtrent 80 prosent i 2017-2020). Det var også færre i 2021-2024 enn i 2017-2020 som mottok ytelse ett år før oppstart (omtrent halvparten i 2017-2020, og 34 prosent i 2021-2024). Fordelingen av ytelser deltakerne mottok ved oppstart i SFJ er imidlertid relativt lik mellom de to tidsperiodene, men det er noen flere sosialhjelpsmottakere i tidsperioden 2017-2020. At det er flere som mottok ytelser ved oppstart i SFJ i 2017-2020, har også sammenheng med at det var færre som var registrert som sysselsatt da de begynte i SFJ (32 prosent mot 41 prosent i 2021-2024). Forskjellen i andelen som mottok ytelser og andelen som var sysselsatt ved oppstart, kan indikere at deltakersammensetningen i SFJ har endret seg over tid. Over tid kan det tyde på at SFJ i nyere tid har vridd seg mot en målgruppe som i praksis står nærmere arbeidslivet.

Figur 3-9: Andelen deltakere som mottok ytelser fra Nav før oppstart i SFJ, fordelt på sentre, 2021-2024

Diagnoser

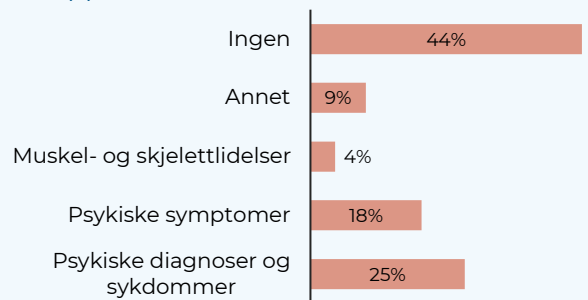
Vi vet fra delrapport 1 at målgruppen for SFJ er personer med lettere til moderate psykiske lidelser, men det er ikke et inngangsvilkår at kandidatene må ha blitt diagnostisert for å kunne få tilbud om SFJ. Mange deltakere har derfor ikke en registrert diagnose, mens andre har det. For deltakere som mottok AAP, sykepenger eller uføretrygd, har vi opplysninger om diagnoser registrert i Nav. Omtrent 56 prosent av deltakerne har registrert en diagnose (Figur 3-10). At de øvrige ikke har registrert diagnose, skyldes at de ikke mottok disse ytelsene. Det betyr ikke nødvendigvis at de ikke har psykiske plager; de kan ha fått en diagnose i helsetjenesten eller oppleve psykiske plager og symptomer uten at dette er registrert.

Av de med en registrert diagnose var det flest som hadde en psykisk diagnose eller sykdom (25 prosent) eller psykiske symptomer (18 prosent). Flere kvinner enn menn var registrert med en diagnose (51 mot 38 prosent). Fordelingen på ulike diagnoser er relativt lik mellom kvinner og menn.

Det er store forskjeller mellom sentrene, som har sammenheng med at det er stor variasjon i andel mottakere av AAP og sykepenger. Det er lavest andel som hadde en diagnose i Oslo (22 prosent), og høyest andel i Trøndelag og Troms og Finnmark (63 og 60 prosent). Andelen var rundt 50 prosent ved øvrige sentre. I Oslo var det flest med en depressiv lidelse, mens det i Troms og Finnmark var flest med psykiske problemer.

I tidsperioden 2017-2020 var det en større andel av deltakerne som var registrert med en diagnose i Nav (66 prosent), enn i 2021-2024. Det var særlig flere med depressiv lidelse (24 mot 13 prosent). At

Figur 3-10: Registrerte diagnoser blant deltakere ved oppstart i SFJ, 2021-2024

Kilde/merknad: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Diagnoser registrert siste seks måneder frem til oppstart i SFJ. ICP2-koder. Psykiske symptomer er P01-P29, mens psykiske diagnoser og sykdommer er P70-P99. Muskel- og skjelettlidelser er kodegruppe L. «Annet» er alle andre koder.

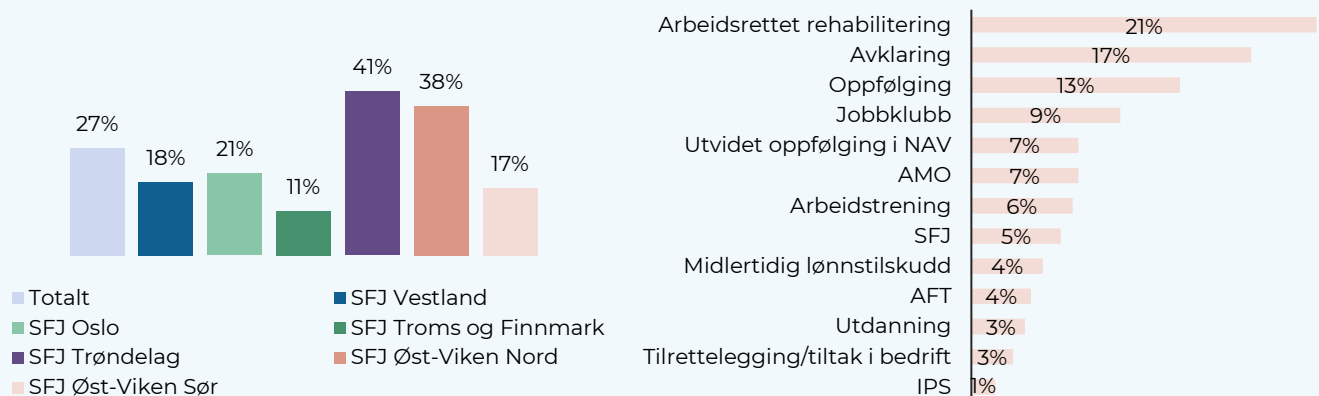
det er færre deltakere med psykiske lidelser i 2021-2024 enn 2017-2020 har sammenheng med at færre mottar sykepenger eller AAP i 2021-2024.

Arbeidsmarkedstiltak

27 prosent av deltakerne hadde deltatt i minst ett annet arbeidsmarkedstiltak i løpet av det siste året før de startet opp i SFJ. Av disse var det flest som hadde deltatt i Arbeidsrettet rehabilitering, Avklaring eller Oppfølging (Figur 3-11). Det var også en del som hadde deltatt i Jobbklubb og AMO-kurs.

Det var klart høyest andel i Trøndelag og Øst-Viken Nord som har deltatt i andre tiltak det siste året (38-41 prosent). I Vestland, Oslo og Øst-Viken Sør var det 17-21 prosent. Troms og Finnmark skiller seg ut ved at kun 11 prosent av deltakerne hadde deltatt i minst ett annet arbeidsmarkedstiltak i løpet av året før oppstart i SFJ.

Figur 3-11: Venstre: Andel som har deltatt på minst ett annet arbeidsmarkedstiltak i løpet av ett år før oppstart i SFJ, fordelt på senter. Høyre: Andel i hvert arbeidsmarkedstiltak, blant de som har deltatt i andre arbeidsmarkedstiltak i løpet av ett år før oppstart i SFJ, 2021-2024.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. **Merknad:** Figuren viser andelen SFJ-deltakere som er registrert med minst én måned på arbeidsmarkedstiltak. Figur til høyre viser første arbeidsmarkedstiltak for deltakere som hadde deltatt i arbeidsmarkedstiltak.

4. Deltakernes forløp og utfall

Deltakerne er i gjennomsnitt registrert i SFJ i om lag ett år, og mange kombinerer tilbudet med arbeid eller utdanning.

Varigheten varierer mellom sentrene, med lengst gjennomsnittlig varighet i Oslo og kortest i Troms og Finnmark. Etter oppstart øker andelen som er i arbeid over tid, men utviklingen varierer mellom sentrene.

Overgangen til arbeid ser ut til å skje raskere i Vestland og Troms og Finnmark, mens den tar noe lengre tid i Øst-Viken og lengst tid i Oslo og Trøndelag.

I dette kapitlet beskriver vi hva som kjennetegner deltakernes forløp i SFJ, og hva slags utfall de har etter deltakelsen. Informasjon om varighet og utfall vises for deltakere med oppstart i SFJ i tidsperioden 2021-2022, ettersom det er disse vi kan følge i to hele år i data. Vi sammenligner løpende med utfall for deltakere i tidsperioden 2017-2020. Figurer med

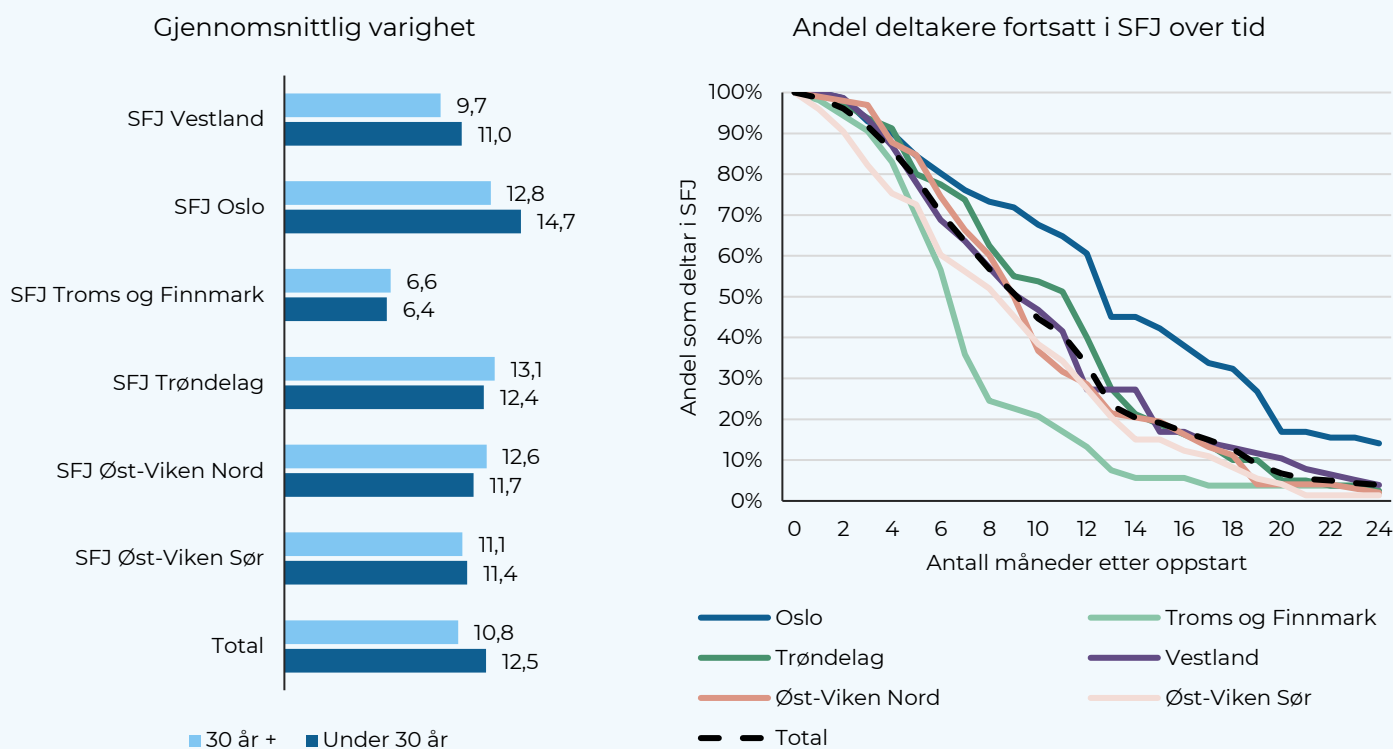
variabler for tidsperioden 2017-2020 vises i Vedlegg A.

4.1 Varighet

Fra delrapport 1 vet vi at varigheten på SFJ-forløpet tilpasses hver enkelt deltakers behov. Den generelle praksisen er at tilbudet ikke avsluttes før deltakeren selv opplever at behovet ikke lenger er til stede, eller dersom det viser seg at deltakeren ikke nyttiggjør seg oppfølgingen og heller har behov for hjelp fra andre instanser. Terapien har en begrensning på 15 timer, men antall timer med jobbspesialist er ubegrenset. Etter avsluttet SFJ-forløp, kan deltakerne også få såkalte booster-timer med terapeut, ved behov, men dette registreres ikke i data. Terapeutene uttalte i delrapport 1 at det er begrenset hvor mange som benytter seg av muligheten for booster-timer, men at disse utgjør et sikkerhetsnett for deltakerne.

Gjennomsnittlig varighet i SFJ for alle deltakerne totalt er om lag 12 måneder. Varighet er beregnet med utgangspunkt i deltakernes registrerte inn- og

Figur 4-1: Venstre: Gjennomsnittlig varighet på deltakelse. Høyre: Andel deltakere fortsatt i SFJ over tid. Fordelt på sentre, 2021-2022.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: 2017-2022. Tilgangsdatoer i 2023 og 2024 er utelatt fra statistikken fordi en del deltakelser ikke er avsluttet enda.

utdato i tiltaket. I gjennomsnitt er varigheten noe lengre for deltakere under 30 år, men forskjellen er begrenset (Figur 4-1). Det er imidlertid relativt store forskjeller mellom sentre. Gjennomsnittlig varighet er lengst i Oslo (14 måneder), etterfulgt av Trøndelag (13 måneder). Den er kortest i Troms og Finnmark (6,5 måneder). Deltakere i innsatsgruppe spesielt tilpasset innsats og situasjonsbestemt innsats har noe lengre gjennomsnittlig varighet enn deltakere i andre innsatsgrupper (rundt 11 og 10,5 måneder).

Den lengre varigheten noen steder kan sees i sammenheng med variasjonen i deltakersammensetning mellom sentrene. Oslo har en spesielt høy andel registrert med situasjonsbestemt innsats eller med spesielt tilpasset innsats, og flertallet i Trøndelag er registrert med spesielt tilpasset innsats. Til sammenligning var et flertall av deltakere registrert som sykmeldt i Troms og Finnmark i tiden rett før oppstart.

Når vi ser på andelen deltakere som er registrert i SFJ per måned etter oppstart, er det totalt 80 prosent som fortsatt er i SFJ etter seks måneder, 38 prosent etter ett år og kun 7 prosent etter to år. Særlig Troms og Finnmark skiller seg ut ved at andelen som deltar i SFJ faller raskere over tid enn ved de andre sentrene. Etter seks måneder er det

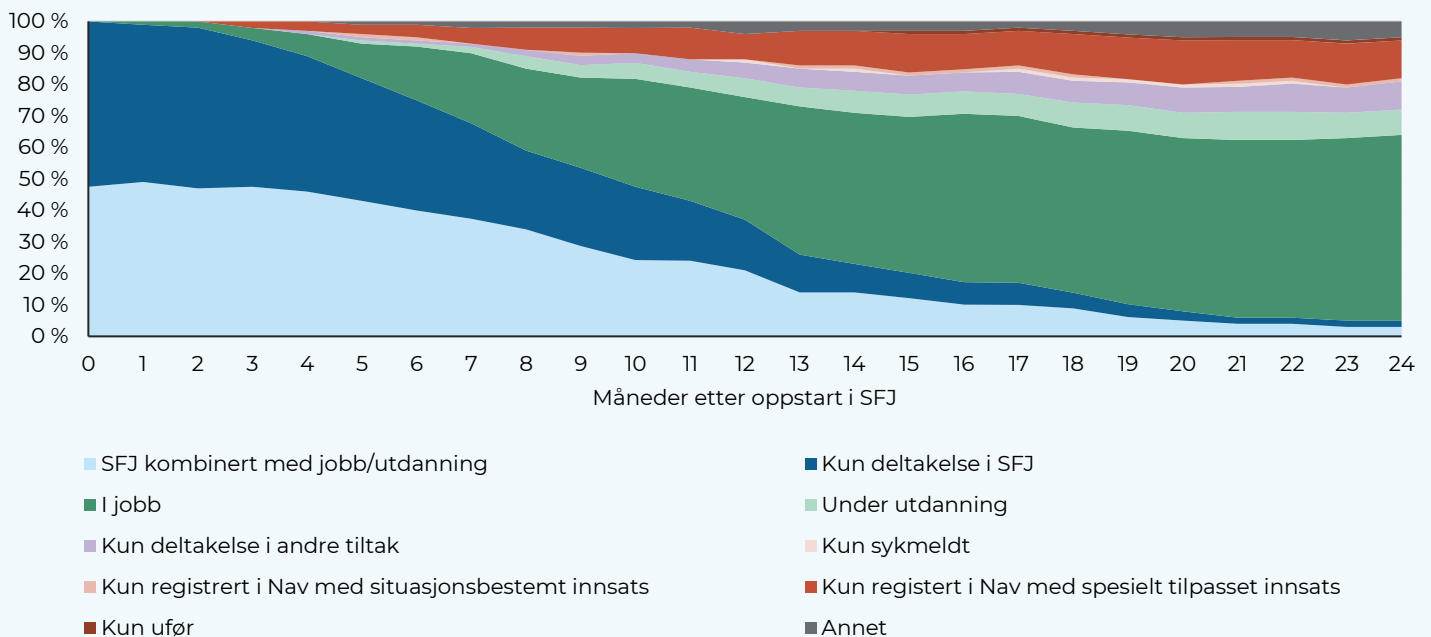
under halvparten av deltakerne som fortsatt er i SFJ, og etter ett år er det kun 13 prosent. Ved andre sentre er det rundt 70-80 prosent av deltakerne som fortsatt er i SFJ etter seks måneder. Oslo skiller seg derimot ut ved at en betydelig høyere andel enn ved de andre sentrene fortsatt er registrert i SFJ etter ett år, og lenger enn det. Etter ett år er det nesten 60 prosent som fortsatt er i SFJ i Oslo og etter to år er andelen 15 prosent.

4.2 Forløp og utfall samlet

For å beskrive hvordan det går med deltakerne i SFJ over tid følger vi disse over 24 måneder etter at de startet opp i SFJ. Vi observerer hva deres tilstand er i hver av disse månedene, og deler dem inn i ti gjensidig utelukkende grupper deretter (Figur 4-2). Inndelingen er prioritert, der 1. er høyest og 10. er lavest. Dersom en person oppfyller kriteriene for flere kategorier i samme måned, plasseres vedkommende i den høyest prioriterte kategorien. Vi definerer at en person er i jobb som at vedkommende er registrert med en månedlig yrkesinntekt på minst 1/12 G, som tilsvarer en årsinntekt på 1G. Tilstandene en person kan være i er som følger:

1. SFJ kombinert med jobb og/eller utdanning: Registrert i SFJ, og med yrkesinntekt minst 1/12G i måneden, eller registrert i utdanning.

Figur 4-2: Utfall etter oppstart i SFJ. 2021-2022.

Merknad: Kun deltakere som startet i SFJ i 2021 og 2022, for at det skal være mulig å observere de påfølgende 24 månedene. Utfallene er gjensidig utelukkende og prioritert, og «SFJ er kombinert med jobb/utdanning» har høyest prioritet, og «Andre» har lavest. «I jobb» og «under utdanning» inkluderer personer som bare er i jobb eller utdanning heltid eller deltid, og personer som kombinerer jobb eller utdanning med deltakelse i andre tiltak eller gradert sykmelding eller uførhet.

2. SFJ (ikke i jobb/utdanning): som kategori 1, men hverken i jobb eller utdanning.
3. I jobb: Registrert i jobb uten deltakelse i SFJ. Kan være jobb kombinert med andre tiltak enn SFJ, og kombinert med mottak av ytelse.
4. Under utdanning: Registrert under utdanning. Ikke i SFJ eller i jobb.
5. Kun deltakelse i andre tiltak: deltar i et annet arbeidsmarkedstiltak enn SFJ. Ikke i jobb eller utdanning.
6. Kun sykmeldt: Registrert med sykepenger i måneden. Ikke i SFJ, jobb, tiltak eller utdanning.
7. Kun registrert i Nav med situasjonsbestemt innsats: ikke i SFJ, jobb, tiltak, utdanning eller sykmeldt.
8. Kun registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats: ikke i SFJ, jobb, tiltak, utdanning, sykmeldt eller situasjonsbestemt innsats.
9. Kun ufør: ingen av de foregående statusene, men registrert med en uføreprosent i måneden.
10. Annet: Personer som ikke fanges opp i noen foregående status.

Ved oppstart er deltakerne enten kun deltakere i SFJ, eller så kombinerer de dette med å også være i arbeid eller utdanning. Over tid flytter de seg over i andre kategorier, for eksempel til å kun være sykmeldt, kun ufør, osv. Kategoriseres de som «i jobb» eller «under utdanning» er dette enten det eneste de gjør, eller så kombineres dette med andre tiltak enn SFJ, eller sykmelding/uførhet. De som avslutter SFJ men ikke faller inn under noen av de andre kategoriene registreres som «annet». Dette kan inkludere personer som er i uformell/uregistrert aktivitet som for eksempel frivillig arbeid, i helsebehandling uten helserelatert ytelse fra Nav, eller som har flyttet til utlandet. Det kan også gjelde personer i overgangsfaser, for eksempel mellom jobber eller utdanning.

Fra Figur 4-2 kan vi lese at det ved oppstart i SFJ er omtrent halvparten av deltakerne som kombinerer deltakelse med å være i arbeid eller utdanning. Den andre halvparten er kun deltakere i SFJ. Deltakelse i SFJ faller jevnlig over tid, samtidig som andelen som er i jobb øker over tid. Allerede etter seks måneder, har 16 prosent gått over i arbeid. Etter ett år er andelen 39 prosent og etter to år 59 prosent. Når det gjelder arbeidsdeltakelse er det noen forskjeller mellom tidsperiodene. Det er en litt lavere andel som hadde overgang til arbeid innen to år etter oppstart i SFJ i tidsperioden 2017-2020 enn i 2021-2022. I den foregående tidsperioden hadde 31 prosent gått over i arbeid etter ett år, og etter to år ble andelen 48 prosent.

Det er kun en liten andel som har overgang fra SFJ til utdanning, men denne andelen øker over tid. Etter ett år er 6 prosent i utdanning og etter to år er 8 prosent. Her er det kun små forskjeller mellom periodene, da det i den foregående perioden 2017-2020 var 4 prosent som var i utdanning etter ett år, og 7 prosent etter to år.

Et lite fåtall av deltakerne går over til å delta i andre tiltak enn SFJ. Etter ett år deltar 5 prosent i andre tiltak, uten at de kombinerer dette med jobb eller lignende. Etter to år er andelen 9 prosent. Til sammenligning var det i tidsperioden 2017-2020 5 prosent som deltok i andre tiltak enn SFJ etter ett år, og 8 prosent etter to år. Det er dermed ingen vesentlig forskjell i overgang til andre tiltak mellom de to tidsperiodene.

Svært få av deltakerne går over til å være registrert i Nav som sykmeldt eller med situasjonsbestemt innsats, uten at de også deltar i annen aktivitet (1 prosent etter ett til to år). Det er også kun et lite fåtall som blir ufør uten annen aktivitet (1 prosent etter to år). Det er imidlertid en del flere som blir registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats, uten at de også er i annen aktivitet. Etter ett år gjelder dette 8 prosent, og etter to år er det 12 prosent. Det ser ikke ut til å være betydelige forskjeller mellom tidsperiodene hva gjelder disse overgangene. I tidsperioden 2017-2020 er det kun 1 prosent som var sykmeldt to år etter oppstart i SFJ, og bare 2 prosent som var registrert med situasjonsbestemt innsats. 11 prosent var registrert med spesielt tilpasset innsats etter ett år og 14 prosent etter to år. Dette er litt flere enn i tidsperioden 2021-2022. Det er også litt flere som blir ufør over tid i tidsperioden 2017-2020, der 3 prosent er ufør etter to år.

Rundt 4-5 prosent av deltakerne avslutter SFJ etter ett til to år og faller i «annet»-kategorien. Andelen registrert her er dermed litt lavere i denne tidsperioden enn den foregående, da 7 prosent ikke var registrert i tiltak, jobb, utdanning eller som mottaker av ytelser fra Nav etter to år.

4.3 Overgang til arbeid eller utdanning

Det overordnede formålet med deltakelse i SFJ er å komme eller bli værende i arbeid eller utdanning, og det er dermed dette utfallet vi er særlig interessert i. Deltakernes forutsetninger for å komme i arbeid varierer både før, underveis og etter deltakelse i SFJ. Dette kan blant annet henge sammen med bakgrunnskjennetegn, tidligere sysselsetting og tiltakshistorikk, og reflekteres også i deltakernes innsatsgrupper. Sykmeldte deltakere har som regel en arbeidsgiver og står derfor ofte

nærmere arbeidslivet enn personer som har vært utenfor arbeid over lengre tid, for eksempel AAP-mottakere.

Figur 4-3 viser andelen deltakere i arbeid eller utdanning over tid etter oppstart i SFJ, totalt og fordelt på sentre. Samlet sett øker andelen etter oppstart, fra om lag 47 prosent ved oppstart til rundt 58 prosent etter seks måneder. Etter ett år er andelen på 66 prosent, og hele 70 prosent er i arbeid eller utdanning etter to år.

Det er variasjon mellom sentrene både i nivå og utvikling over tid. I Vestland og Troms og Finnmark ligger andelen gjennomgående høyere enn gjennomsnittet i store deler av perioden, mens Oslo ligger lavere, særlig i starten av perioden. For eksempel er andelen i arbeid eller utdanning etter ett år 73 prosent i Vestland og 74 prosent i Troms og Finnmark, mens i Oslo er det bare 55 prosent. Også i Øst-Viken og Trøndelag øker andelen over tid, men med noe ulik utviklingstakt.

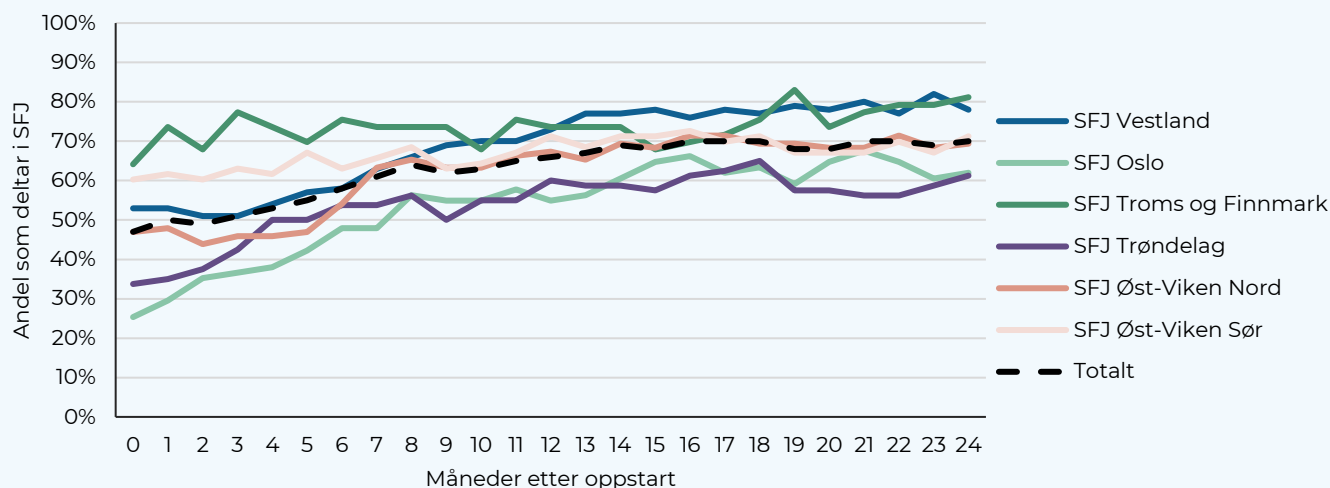
Figur 4-4 (venstre) viser utviklingen for deltakere som var sysselsatt ved oppstart, fordelt på om de fortsatt er hos samme arbeidsgiver, hos ny arbeidsgiver eller ikke i arbeid over tid. Den samlede andelen som er i arbeid (hos samme eller ny arbeidsgiver) faller de første månedene etter oppstart, fra 100 prosent ved oppstart til 85 prosent etter seks måneder. Deretter holder andelen seg relativt stabil, på 81-82 prosent frem mot to år etter oppstart. Det vil si at andelen som ikke er i arbeid øker hovedsakelig i løpet av de første månedene og ligger deretter relativt stabilt, på rundt 15-20 prosent.

Samtidig skjer det en forskyvning mellom samme og ny arbeidsgiver over tid. Andelen som er hos samme arbeidsgiver faller fra 100 prosent ved oppstart til 56 prosent etter seks måneder, 40 prosent etter ett år og bare 27 prosent etter to år. I samme periode øker andelen som er hos ny arbeidsgiver, fra 0 prosent ved oppstart til 29 prosent etter seks måneder, 42 prosent etter ett år og 54 prosent etter to år. Vi vet fra delrapport 1 at mange av deltakerne som får oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist har som mål å bytte arbeidsgiver, dette kan trolig være årsaken til at vi ser i dataene at så mange deltakere bytter arbeidsgiver over tid.

Figur 4-4 (høyre) viser andelen som fortsatt er hos samme arbeidsgiver, fordelt på sentre. Etter seks måneder varierer denne andelen mellom 33 prosent på det laveste i Oslo og 67 prosent på det høyeste i Øst-Viken Sør. Etter to år er nivået lavere ved alle sentre, og varierer mellom 13 prosent i Oslo og 29 prosent i Øst-Viken Sør.

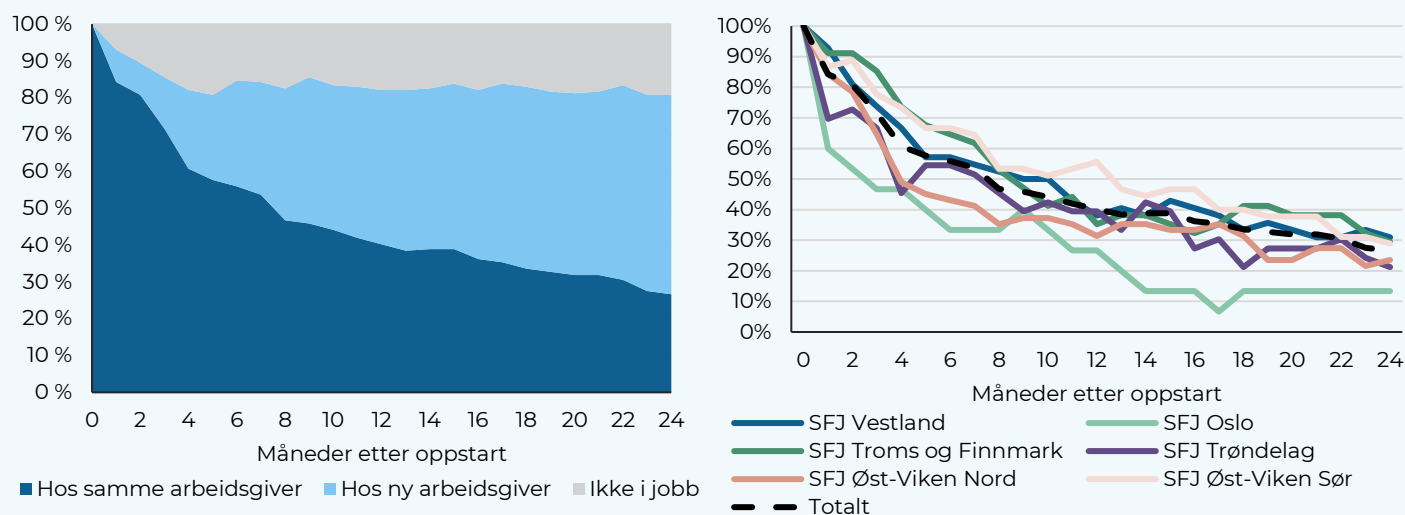
Blant deltakere som ikke var sysselsatt ved oppstart (Figur 4-5), øker andelen med arbeidsgiver over tid. Etter seks måneder er 39 prosent i arbeid, etter ett år 53 prosent og etter to år 54 prosent. Økningen er altså størst i løpet av det første året, og utviklingen flater deretter noe ut. Det er også noe variasjon mellom sentrene for denne gruppen. Etter ett år varierer andelen i arbeid mellom 43 prosent i Øst-Viken Sør og 68 prosent i Troms og Finnmark. Etter to år ligger andelen i arbeid mellom 38 prosent i Trøndelag og 74 prosent i Troms og Finnmark.

Figur 4-3: Andel deltakere i arbeid/utdanning over tid. 2021-2022.

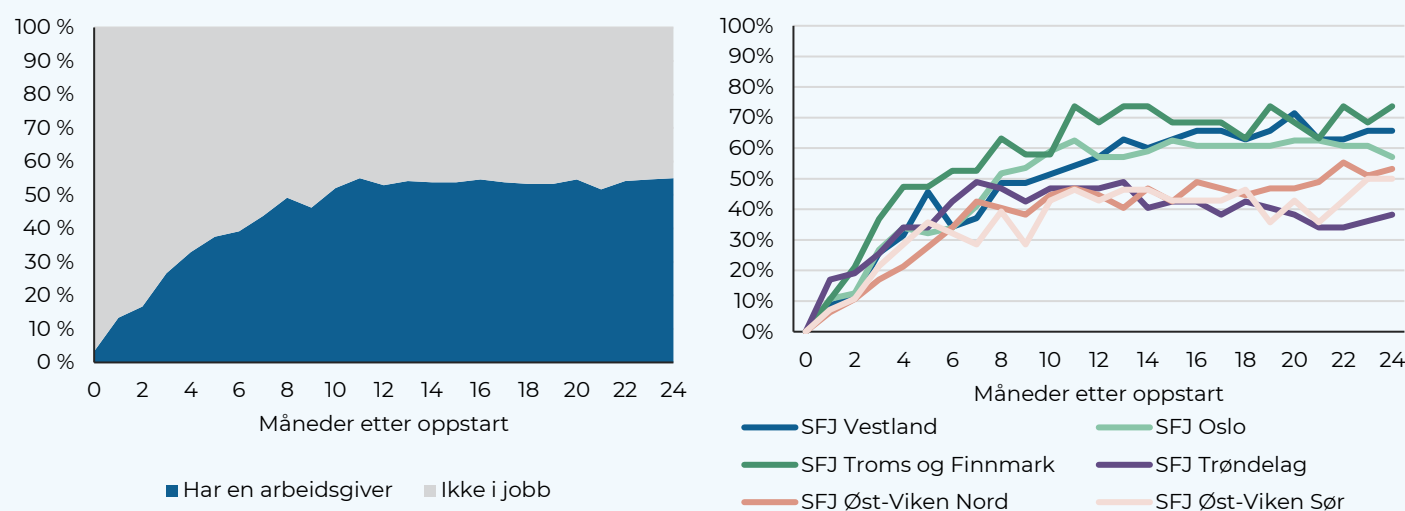
Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB.

Figur 4-4: Blant de som var sysselsatt ved oppstart: Andel med samme og ny arbeidsgiver som i oppstartsmåneden (venstre), og andel med samme arbeidsgiver som i oppstartsmåneden, fordelt på sentre (høyre). 2021-2022.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Hovedarbeidsgiveren er den som har gitt mest lønn til personen i den aktuelle måneden. Om en person får en annen hovedarbeidsgiver midlertidig, men deretter går tilbake til opprinnelig hovedarbeidsgiver, regnes dette med i andelen med samme arbeidsgiver. Dermed kan andelen teknisk sett øke over tid.

Figur 4-5: Blant de som ikke var sysselsatt ved oppstart: Andel med arbeidsgiver totalt (venstre), og fordelt på sentre (høyre). 2021-2022.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB.

4.4 Forløp og utfall ved hvert senter

Utfallene for deltakerne varierer en del mellom de ulike sentrene, noe som trolig til dels henger sammen med hvilke innsatsgrupper deltakerne er registrert med ved oppstart, som reflekterer deltakernes bistandsbehov og forutsetninger for å komme i arbeid.

Det er stor variasjon mellom sentrene i hvor stor andel som har overgang til arbeid over tid (Figur 4-6). I Vestland øker andelen som går over i (kun) arbeid vesentlig etter rundt ett år (etter 13 måneder er 58 prosent i jobb). Andelen med overgang til arbeid er også høy i Troms og Finnmark, og øker særlig etter 8 måneder, da 60 prosent har kommet i jobb. Dette kan sees i sammenheng med at ved begge disse sentrene var en stor andel av deltakerne registrert som sykmeldte ved oppstart, og som kombinerer SFJ med arbeid/utdanning. De har en del kortere varighet på deltakelsen. Her var det også over snittet mange av deltakerne som kombinerte deltakelse i SFJ med å være i jobb/utdanning; 64 prosent i Troms og Finnmark, og 53 prosent i Vestland.

I Trøndelag og Oslo er andelen som kommer i jobb noe lavere enn ved de andre sentrene, selv om det likevel er en vesentlig andel som kommer i jobb over tid. I Trøndelag er 32 prosent kun i jobb etter ett år og halvparten etter to. I Oslo er kun 14 prosent i jobb etter ett år, men 41 prosent etter to år. Ved disse sentrene var det også betydelig færre som var i jobb eller utdanning da de begynte i SFJ, med 25 prosent i Oslo og 34 prosent i Trøndelag. Generelt sett er det høyere overgang til arbeid ved de sentrene der det også var høyere andel av deltakerne som allerede var i arbeid/utdanning ved oppstart i SFJ. Det er altså flere deltakere ved disse sentrene (særlig Vestland og Troms og Finnmark) som allerede var relativt nær arbeidslivet ved oppstart i SFJ, og som dermed kan ha bedre forutsetninger for retur, enn ved andre sentre.

Det er særlig mange i Øst-Viken Nord som har overgang til utdanning over tid. Etter ett til to år er 11-12 prosent i utdanning. Det er også litt flere i Trøndelag og Vestland som går over i utdanning (9 og 8 prosent etter to år). I Oslo er det kun 6 prosent som er i utdanning etter ett og to år. I Oslo er det imidlertid en del flere som kombinerer SFJ med arbeid/utdanning enn ved andre sentre, som trolig

skyldes at det er mer relevant for unge deltakere å kombinere utdanning med SFJ.

Overganger til andre arbeidsmarkedstiltak enn SFJ er størst i Trøndelag, men kommer først etter litt tid. Etter ett år var det 4 prosent som deltar i andre arbeidsmarkedstiltak, men etter to år var andelen 19 prosent. Det er også litt flere i Oslo og Vestland som deltok i andre arbeidsmarkedstiltak, med 8 prosent etter ett år og 12 prosent etter to år i Vestland, og henholdsvis 4 og 8 prosent i Oslo.

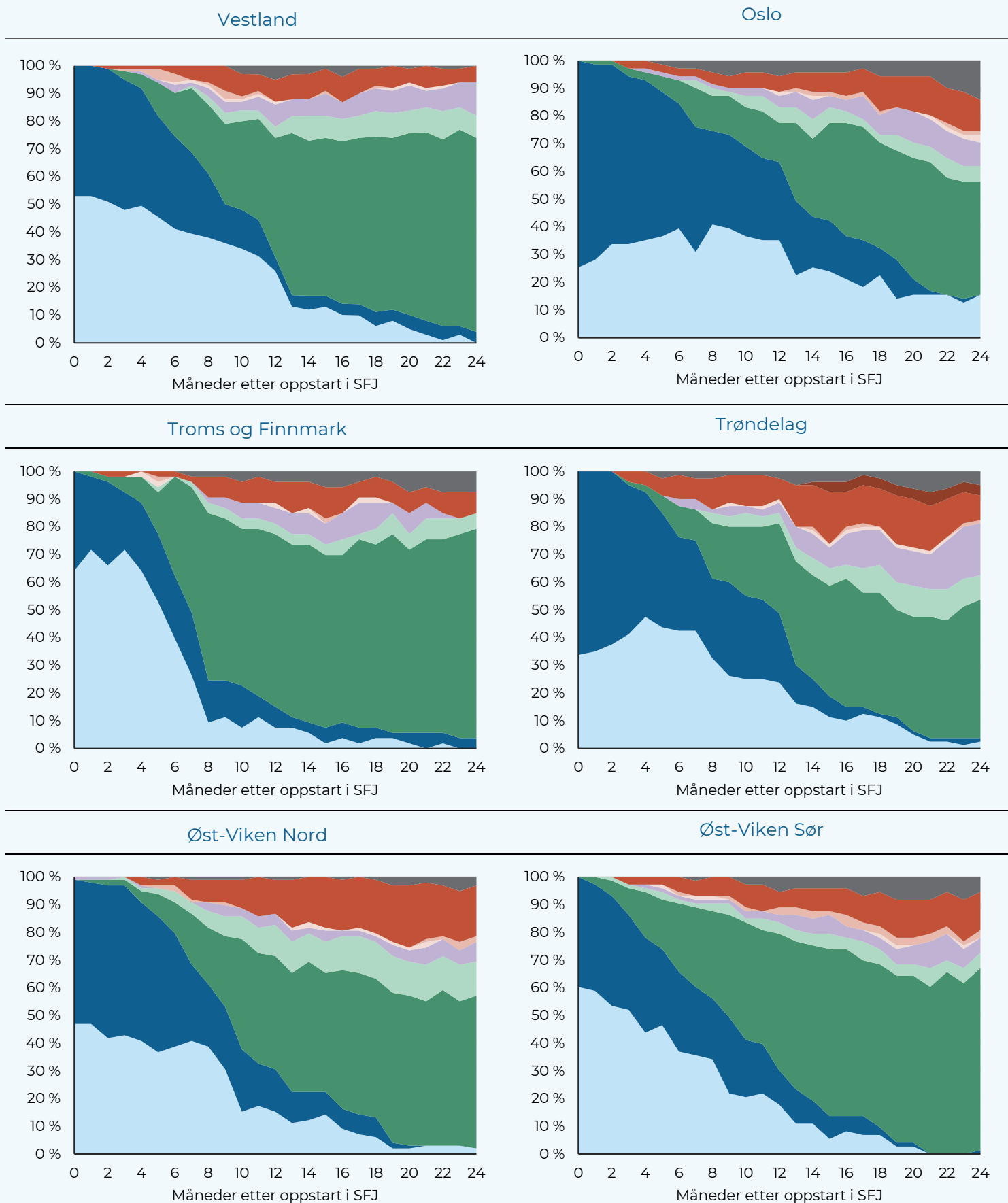
Det er generelt få ved alle sentre som går over til å være sykmeldt uten annen aktivitet. Det er periodevis litt flere i Troms og Finnmark og Øst-Viken Nord. I Oslo er det tilnærmet ingen som er sykmeldt, før etter to år, hvor 3 prosent er det. Det er også generelt svært få som registreres i Nav med situasjonsbestemt innsats uten annen aktivitet. I Vestland øker denne andelen fra 0 til 4 prosent de første fem månedene, før andelen faller tilbake til 0. Over tid er det litt flere i Øst-Viken Sør enn ved de andre sentrene. Etter ett til to år, er det 3-4 prosent med situasjonsbestemt innsats uten annen aktivitet.

Det er imidlertid større andel ved alle sentrene som går over til å være registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats uten annen aktivitet. Andelen er særlig høy i Øst-Viken Nord. Etter ett år er det 12 prosent og etter to år er det 18 prosent som har denne statusen. Andelen er også høyere i Trøndelag enn ved de andre sentrene. Der er det på det meste 19 prosent med denne statusen, etter 15 måneder. I Oslo og Øst-Viken Sør øker også denne andelen over tid. I Oslo har 11 prosent spesielt tilpasset innsats uten annen aktivitet etter to år og i Øst-Viken Sør er andelen 14 prosent. I Vestland og Troms og Finnmark er det rundt 8 prosent med denne statusen etter ett og to år.

Det er kun i Trøndelag at det er noen deltakere som går over til å bli mottakere av uføretrygd, uten at de samtidig er i annen aktivitet, ved at de for eksempel er gradert ufør. Etter to år er 4 prosent ufør.

Det er flere i Oslo og Troms og Finnmark enn ved andre sentre som går over i kategorien «annet». I Oslo er det 6 prosent etter ett år og 14 prosent etter to år. I Troms og Finnmark er det 4 prosent etter ett år og 8 prosent etter to. I Trøndelag og Øst-Viken Sør er det omtrent 5 prosent etter ett og to år, og ved de øvrige sentrene er andelen lavere enn dette.

Figur 4-6: Utfall etter oppstart i SFJ, fordelt på senter. 2021-2022.

- SFJ kombinert med jobb/utdanning
- I jobb
- Kun deltakelse i andre tiltak
- Kun registrert i Nav med situasjonsbestemt innsats
- Kun ufør

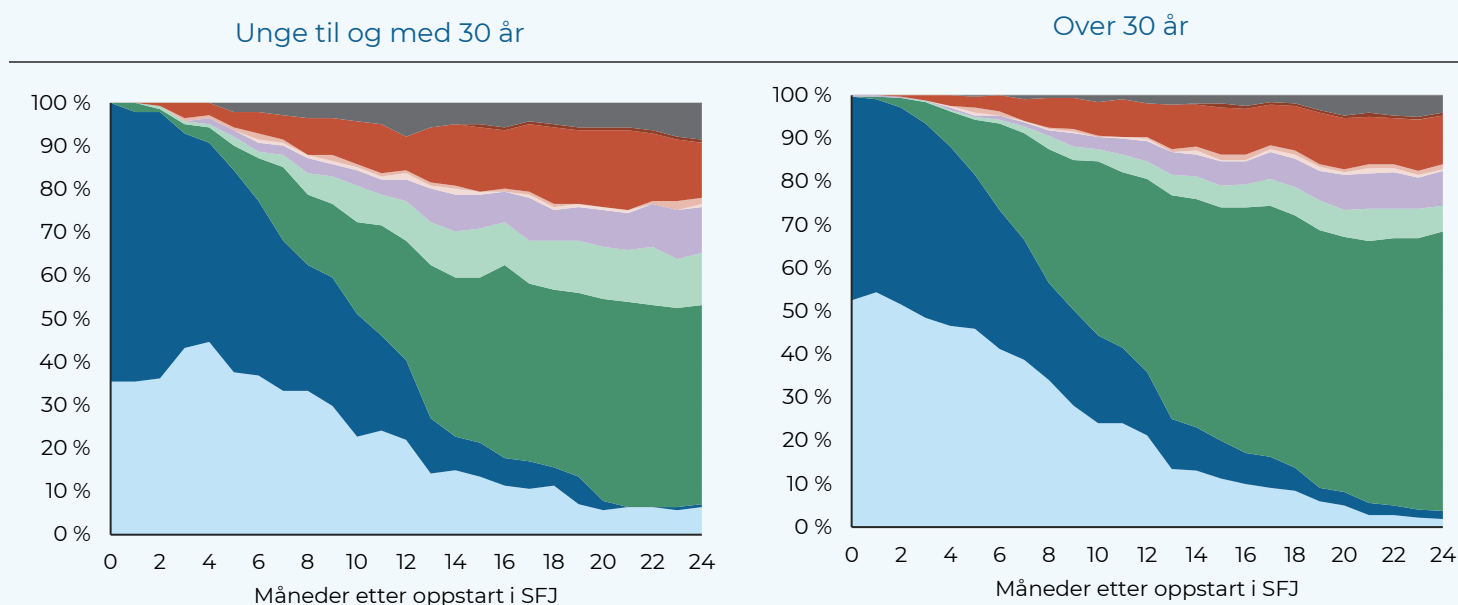
- Kun deltakelse i SFJ
- Under utdanning
- Kun sykmeldt
- Kun registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats
- Annet

4.5 Forløp og utfall for ulike aldersgrupper

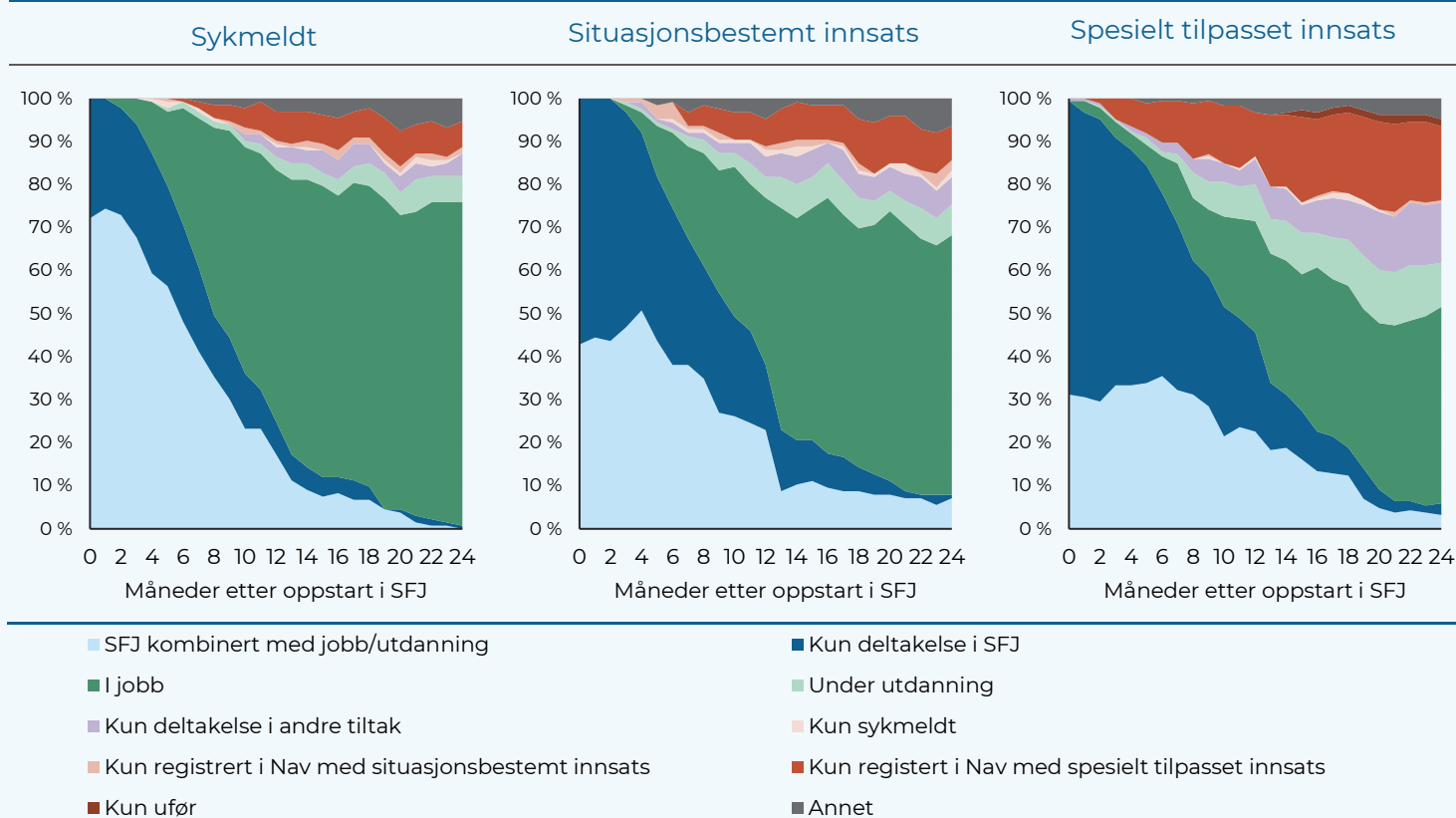
Deltakelse i SFJ faller over tid for både deltakere opp til 30 år og deltakere over 30 år, men andelen som går over i jobb er høyere blant deltakere over

30 år, enn deltakere opp til 30 år (Figur 4-7). Etter ett år er 45 prosent av deltakerne over 30 år kommet i arbeid, og etter to år er andelen 65 prosent. Til sammenligning er kun 28 prosent i arbeid etter ett år og 46 prosent i arbeid etter to år blant de opp til 30 år. Det er verdt å bemerke at en

Figur 4-7: Utfall etter oppstart i SFJ, fordelt på aldersgrupper. 2021-2022.

Figur 4-8: Utfall etter oppstart i SFJ, fordelt på innsatsgrupper ved oppstart. 2021-2022.

større andel av deltakere over 30 år arbeider eller tar utdanning samtidig som de deltar (ved oppstart er dette 52 prosent), sammenlignet med de opp til 30 år (ved oppstart er det 35 prosent).

Det er flere av deltakerne opp til 30 år som har overgang til utdanning, enn deltakere over 30 år. Blant de opp til 30 år er det 9 prosent som er under utdanning etter ett år, og denne andelen øker til 12 prosent etter to år. Det er kun 4-6 prosent blant de over 30 år som er i utdanning etter ett og to år. Her er det også noen kjønnsforskjeller, da det er flere kvinner under 30 år enn menn som går over i utdanning, mens det blant de over 30 år er en del flere menn enn kvinner. De fleste som går over i utdanning, går over i høyere utdanning. Det er imidlertid noen som også tar videregående utdanning.

Det ser ut til å være omtrent like mange opp til 30 år og over 30 år som deltar i andre arbeidsmarkedstiltak enn SFJ etter ett år (5 prosent). Det er imidlertid en større andel av unge opp til 30 år som går over til å være registrert i Nav uten annen aktivitet, hvorav nesten alle disse blir registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats. Mellom ett og to år etter oppstart i SFJ varierer andelen med spesielt tilpasset innsats fra 13 til 18 prosent. Blant de over 30 år varierer andelen mellom 8-12 prosent etter ett til to år. Det er generelt også få av de over 30 år som blir sykmeldt, registrert med situasjonsbestemt innsats eller ufør.

Det er også en del flere deltakere opp til 30 år enn over 30 år blir registrert med statusen «annet». Etter to år gjelder dette 9 prosent av de unge opp til 30 år, mens andelen er 4 prosent blant de over 30 år.

4.6 Forløp og utfall for ulike innsatsgrupper

Når vi skiller på deltakerne som var i ulike innsatsgrupper ved oppstart i SFJ, ser vi også at

deltakelse faller over tid for alle, men andelen som går over i jobb er betydelig høyere blant de som var sykmeldte ved oppstart (Figur 4-8). Det er flere som kommer i jobb blant sykmeldte, enn blant de med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats. Etter ett år er 59 prosent av de sykmeldte over i arbeid, og etter to år er det 75 prosent. Blant de med situasjonsbestemt innsats, er det 39 prosent som er i jobb etter ett år og 60 prosent etter to år. Andelen som kommer i jobb, er lavest blant de med spesielt tilpasset innsats. Etter ett år er 26 prosent i jobb, og etter to år er 46 prosent i jobb.

Overgangen til utdanning varierer også for de ulike innsatsgruppene. En større andel av de med spesielt tilpasset innsats går over i utdanning, sammenlignet med de som var sykmeldt og de som hadde situasjonsbestemt innsats. Etter ett år var denne andelen 9 prosent blant de med spesielt tilpasset innsats, mens andelen var bare 5 prosent blant de med situasjonsbestemt innsats og 3 prosent blant de sykmeldte.

Det er også stor forskjell mellom deltakere i ulike innsatsgrupper når det gjelder deltakelse i andre arbeidsmarkedstiltak. Det er flest blant de med spesielt tilpasset innsats som deltar i andre arbeidsmarkedstiltak etter ett år (6 prosent) og to år (14 prosent). Blant sykmeldte er det kun 2 prosent etter ett år og 5 prosent etter to år, mens det blant de med situasjonsbestemt innsats er 5-6 prosent etter ett og to år. Det er også en betydelig andel av de med spesielt tilpasset innsats ved oppstart som går over til å være registrert i Nav uten annen aktivitet, hele 19 prosent. De aller fleste av disse var da registrert i av med spesielt tilpasset innsats uten annen aktivitet (90 prosent) Det er kun 12 prosent av de med situasjonsbestemt innsats og 8 prosent av de sykmeldte som går over til ingen annen aktivitet.

5. Effekter av deltakelse på SFJ

I effektestimeringen tar vi høyde for systematiske forskjeller mellom SFJ-deltakere og kontrollgruppen. Vi sammenligner utviklingen blant SFJ-deltakere og to kontrollgrupper: personer som ikke deltar i tiltak, og deltakere i andre oppfølgingstiltak. Beregningene er gjort på alle som begynte i SFJ i årene 2017-2021. Resultatene tyder på at SFJ fører til økt deltakelse i arbeid og utdanning for personer med spesielt tilpasset og situasjonsbestemt innsats, mens effektene for sykmeldte er usikre.

Hovedfokuset i effektevalueringen har vært å undersøke om SFJ har en merverdi for deltakerne, sammenlignet med de mest sannsynlige alternativene for deltakerne. Vi har derfor undersøkt hva som er effektene av SFJ, sammenlignet med det vi tror SFJ-deltakerne mest sannsynlig ville gjort dersom SFJ ikke var et tilgjengelig tilbud for dem. Basert på intervjuer med Nav-ansatte i prosjektets del 1 fremstod fravær av tiltak og andre oppfølgingstiltak⁴ som de mest nærliggende alternativene der SFJ ikke var tilgjengelig. De andre oppfølgingstiltakene innebærer arbeidsrettet oppfølging fra jobbspesialist eller veileder, men omfatter ikke støtte fra terapeut.

I dette kapitlet beskriver vi først hvordan vi beregner effektene av SFJ i delkapittel 5.1. Deretter beskriver vi effektene for SFJ-deltakerne som gruppe i 5.2, og i 5.3 beskriver vi resultatene for

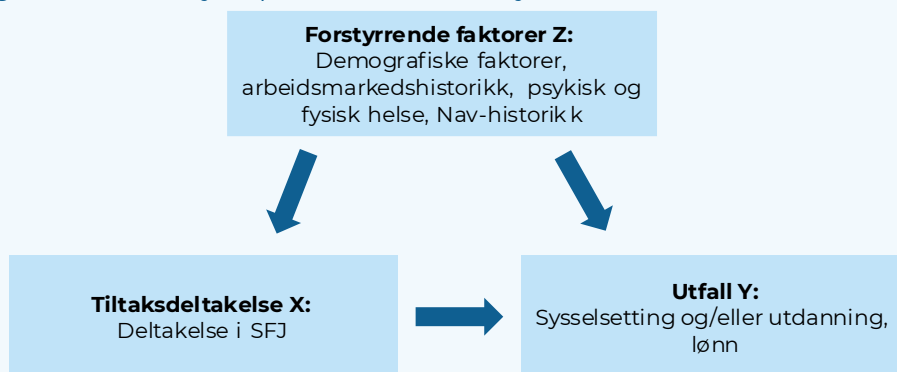
sykmeldte og personer på situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsats. I 5.4 viser vi beregninger for unge og gamle deltakere og personer med eller uten jobb ved oppstart i tiltak. I kapitlet beskriver vi først og fremst resultatene fra effektanalysene slik de er, mens vi i kapittel 6 går nærmere inn på forbehold og deres betydning for hvordan resultatene bør tolkes.

5.1 Fremgangsmåte for estimering av effekter av SFJ

En grunnleggende utfordring ved å skulle estimere effekter av arbeidsmarkedstiltak er at det ikke er tilfeldig hvem som deltar på tiltak. Figur 5-1 illustrerer utfordringen med seleksjonsproblemer i effektevalueringer i denne konteksten. Forstyrrende faktorer (*confounders*) påvirker både seleksjon inn i tiltak X og har en direkte effekt på utfall Y. Ser man på hvordan utfall Y varierer med tiltaksdeltakelse, vil man også fange opp effektene av forstyrrende faktorer Z. Slik *seleksjon* må påregnes i vår kontekst, ikke minst fordi forekomst av psykiske helseutfordringer er en direkte del av seleksjonskriteriene for SFJ. I tillegg kan en persons arbeidsmarkedshistorikk, og individuelle faktorer som alder, kjønn og bakgrunn, spille inn på om de blir tilbudt, og velger å delta i, SFJ. Disse trekkene må også ventes å ha en direkte effekt på utfall som sysselsetting, igangsatt utdanning og lønn.

Den forrige evalueringen av SFJ ble gjennomført som et randomisert eksperiment (Reme S., et al., 2013a; Reme, Grasdahl, Løvvik, Lie, & Øverland, 2013b). Randomisering regnes gjerne som den beste måten å unngå problemet med seleksjon på, siden en riktig utført randomisering fører til at

Figur 5-1: Utfordringen med seleksjonsproblemer. Illustrasjon.

⁴ Tiltakene Arbeid med bistand (ulike former), oppfølging (ulike former), resultatbasert finansiering, AAP som lønnsstilskudd og supported employment er kategorisert

som Oppfølgingstiltak i effektanalysen. Se den fullstendige i listen i Vedlegg D.

tiltaksdeltakelse er tilfeldig, og uavhengig av forstyrrende faktorer. Det har ikke vært mulig å benytte randomisert tildeling av tiltaksdeltakelse i denne evalueringen, og vi har derfor måttet benytte andre estimeringsmetoder, som tar hensyn til ikke-tilfeldig deltakelse i SFJ.

5.1.1 Økonometrisk rammeverk: Augmented inverse probability weighting

For å få gode estimater på effektene av å delta i SFJ, har vi valgt en tilnærming der vi sammenligner utviklingen i relevante utfall blant deltakerne, med utviklingen i en utvalgt, vektet sammenligningsgruppe, også kalt kontrollgruppe. Utviklingen i kontrollgruppen brukes som et mål på de *kontrafaktiske* utfallene til SFJ-deltakerne, i den hypotetiske situasjonen der de ikke har deltatt i SFJ. Forskjellen mellom de observerte utfallene og de modellerte, kontrafaktiske utfallene, utgjør beregnet *effekt* av SFJ for deltakerne. På grunn av seleksjonen til SFJ kan vi ikke anta at deltakerne og personene i kontrollgruppen i utgangspunktet er sammenlignbare. Vi bruker derfor statistiske metoder for å forsøke å justere for forskjeller mellom SFJ-deltakere og personer i kontrollgruppen.

Utgangspunktet for kontrollgruppen er en referansepopulasjon av personer som har vært registrert i Nav i samme dataperiode som SFJ-deltakerne, som ikke har deltatt på SFJ. En fordel for muligheten til å finne en troverdig kontrollgruppe, er at SFJ-tilbudet er geografisk avgrenset til utvalgte fylker, og i praksis, i utvalgte kommuner innad i disse fylkene. Ved å hente kontrollgruppen fra kommuner der SFJ ikke har blitt benyttet i dataperioden, kan vi være relativt sikre på at SFJ i praksis ikke har vært et tilgjengelig tilbud for personer i kontrollgruppen. Da unngår vi at kontrollgruppen består av personer som har blitt aktivt selektert bort fra SFJ, men består av personer som ikke har deltatt på SFJ fordi det ikke har vært et tilgjengelig tilbud for dem.

Enkelt forklart bruker vi deretter statistiske metoder som utnytter et omfattende datagrunnlag om kjennetegnene og historikken til SFJ-deltakerne og kontrollgruppen, for å «vekte» kontrollgruppen. Disse vektene skal gjøre at SFJ-deltakerne blir sammenlignet med en vektet kontrollgruppe som ligner SFJ-deltakerne så mye som mulig med hensyn til ulike kjennetegn. En sentral antakelse er at denne vektete kontrollgruppen gir et godt bilde

på SFJ-deltakernes utfall i en kontrafaktisk situasjon der de ikke deltok i SFJ.

Den konkrete statistiske metoden vi benytter kalles *augmented inverse probability weighting* (AIPW) (Knaus, 2022). AIPW er en mye brukt metode for å beregne effekter i observasjonsbaserte data. Både vektingen av kontrollgruppen og de kontrafaktiske utfallene modelleres med maskinlæring, mer spesifikt med såkalte *random forests* (Knaus, 2022), som er svært kapable til å fange opp ikke-lineære og kompliserte sammenhenger. *Random forest*-algoritmer kan regnes som en form for kunstig intelligens i den grad maskinlæring regnes som en gren av kunstig intelligens, men de er ikke generative.

AIPW-metoden omtales som dobbelt robust, fordi det er tilstrekkelig at seleksjonsmodellen *eller* modellen som brukes for å predikere utfall, er riktig spesifisert, for at AIPW skal gi konsistente estimater.⁵ Sammenlignet med ordinær regresjon regnes matching- og vektingsmetoder, som AIPW, gjerne å gjøre estimatene mindre sensitive til feilspesifisering (Cameron & Trivedi, 2005).

5.1.2 Valg av kontrollgruppe: hva er alternativene til SFJ?

Et viktig spørsmål i gjennomføring av effektanalysen er hva effekten av deltakelse i SFJ skal sammenlignes opp mot. Dette styrer valget av kontrollgruppe. For å finne ut hva det er relevant å sammenligne SFJ opp mot, må man svare på hva man tror det er sannsynlig at deltakerne i SFJ ville gjort dersom de ikke deltok i SFJ, for eksempel dersom SFJ ikke eksisterte. Vi har tilnærmet oss dette spørsmålet gjennom intervjuer med ansatte ved SFJ og med Nav-veiledere som foreslår deltakere til SFJ, i forbindelse med delrapport 1. Vi har spurt informantene hva slags tilbud de tror SFJ-deltakerne ville fått dersom SFJ ikke eksisterte hos dem. Det er naturligvis ikke mulig å gi et fasitsvar på dette spørsmålet, men informantene har vært relativt konsistente i svarene sine på tvers av de ulike sentrene og Nav-kontorene.

Oppsummert har tilbakemeldingene stort sett vært at SFJ-deltakerne ikke har blitt registrert i Nav med hensikt å begynne på SFJ. De ville altså uansett blitt registrert som bruker i Nav, enten som sykmeldt eller blitt vurdert til å ha et oppfølgingsbehov etter et oppfølgingsvedtak (14a-vedtak). Den mest sannsynlige oppfølgingen de ville fått er enten arbeidsrettet oppfølging fra en Nav-veileder, i varierende omfang, uten å begynne på et arbeidsmarkedstiltak, eller at de ville begynt på

⁵ At en estimator for en parameter er konsistent, betyr at den i store utvalg nærmer seg den sanne verdien av parameteren.

arbeidsmarkedstiltaket oppfølging. Deltakerne i SFJ har ikke psykiske helseutfordringer som er omfattende nok til at de kan få behandling i spesialisthelsetjenesten. Det fremstår derfor sannsynlig at SFJ-deltakerne ikke ville fått behandling for sine psykiske helseutfordringer, fordi det ikke finnes et tilgjengelig behandlingstilbud. Det er ikke utenkelig at noen av SFJ-deltakerne ville fått hjelp med sine psykiske helseutfordringer fra Rask psykisk helsehjelp (RPH) dersom det er tilgjengelig i kommunen. Tilbakemeldingen fra sentrene har samtidig vært at målgruppen til SFJ har mer alvorlige psykiske helseutfordringer enn målgruppen til RPH.

På bakgrunn av disse tilbakemeldingene har vi vurdert at det er mest relevant å estimere effekter av deltakelse i SFJ sammenlignet med deltakelse i arbeidsmarkedstiltaket oppfølging, og effekter av deltakelse i SFJ sammenlignet med å være registrert som sykmeldt eller med et oppfølgingsbehov i Nav uten å delta på arbeidsmarkedstiltak. Vi må derfor ha to kontrollgrupper; én bestående av personer som har deltatt på arbeidsmarkedstiltaket oppfølging, og en annen bestående av personer registrert som sykmeldt, situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats, som ikke har deltatt på arbeidsmarkedstiltak. Vi beregner effekter separat sammenlignet med (andre) oppfølgningstiltak, og med «ikke tiltak» (fravær av arbeidsmarkedstiltak).

For personer som deltar i SFJ eller andre oppfølgningstiltak, beregner vi historikk og utfall med utgangspunkt i måneden de først deltar i tiltaket. For personer i kontrollgruppen som ikke starter på tiltak i løpet av tolv måneder, er det i utgangspunktet ikke definert noen tiltaks måned. Men for effektanalysen er det nødvendig å definere

en pseudo-oppstartsmåned for denne gruppen, som utfall kan måles med utgangspunkt i.

De to sammenligningene er relevante for ulike spørsmål. Sammenligningen med fravær av tiltak indikerer hvilken merverdi SFJ har relativt til ikke å delta i noe arbeidsmarkedstiltak fra Nav. Sammenligningen med andre oppfølgningstiltak belyser hva SFJ bidrar med utover deltakelse på et alternativt arbeidsmarkedstiltak, hvor deltakerne får oppfølging fra en veileder eller jobbspesialist, uten bistand fra terapeut.

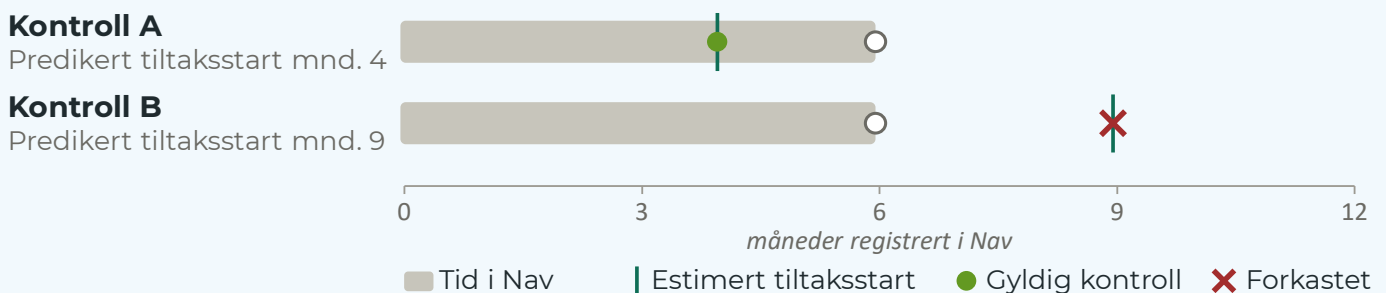
Pseudo-oppstarter i kontrollgruppen

Vi fastsetter såkalte pseudo-oppstarter, for hver person i kontrollgruppen som ikke deltok i tiltak, ved hjelp av maskinlæringsteknikken *ordered random forests*. Dette innebærer at vi, basert på personer som får tiltak, bruker kontrollvariablene som beskrives i 5.1.4, og beregner når det er mest sannsynlig at man ville startet på et tiltak, gitt disse kjennetegnene. Personens historikk og forløp måles med utgangspunkt i denne pseudo-oppstartsmåneden.

Eksklusjon av personer i Nav-løp som avsluttes tidlig

En mulig metodisk fallgrube er at det i kontrollgruppen kan inngå personer som ikke begynner på arbeidsmarkedstiltak, fordi de kom seg i arbeid før det var aktuelt å begynne på tiltak, og dermed ikke hadde like omfattende bistandsbehov som deltakere i tiltak. Å inkludere disse personene i kontrollgruppen kan gi negativt bias (skjevhet) i de estimerte effektene av deltakelse i SFJ, altså bidra til at de estimerte effektene blir mindre positive enn de egentlig er. Derfor har vi fjernet alle i kontrollgruppen som ikke lenger var registrert hos Nav med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats, eller som sykmeldt, i deres

Figur 5-2: Illustrasjon av eksklusjon fra kontrollgruppen for personer som ikke deltar i tiltak, og har kort tid i Nav

Merknad: Hver kontroll får sin egen estimerte tiltaksstart (pseudo-oppstart) basert på deres observerte kjennetegn. Kontroll A og B forlater Nav like lenge etter første registrering i Nav (sjette måned i inneværende løp). På bakgrunn av deres kjennetegn får Kontroll A predikert oppstart i tiltak etter 4 måneder, og Kontroll B etter 9 måneder. Kun Kontroll A beholdes som gyldig kontroll, fordi vedkommende fortsatt er registrert i Nav ved predikert oppstart.

beregnete pseudo-oppstartsmåned. Dette vil bidra til å gjøre kontrollgruppen mer sammenlignbar med SFJ-deltakerne. Metoden assosieres ofte med (Sianesi, 2004). Figur 5-2 illustrerer et eksempel der én potensiell kontroll beholdes, og en annen forkastes.

Analyseperiode

Hvilke SFJ-kohorter som kan inngå i effektanalysen, begrenses av to forhold. For det første begrenses det av at vi ønsker å måle utfallene i opptil tre år etter tilgangsdato. Deltakere med tilgangsdato i 2021 er den nyeste kohorten vi har tre år med arbeidsmarkedsdata om. Det hadde vært mulig å inkludere deltakere med SFJ-oppstart i 2022 og følge dem i to år, men det ville kreve at man enten begrenser seg til to år for alle kohortene, eller at virkningene på ett og to år er beregnet på en annen gruppe enn virkningene på tre år, som kan vanskeliggjøre sammenligningen. 2022-kohorten er dessuten relativt liten, som det fremgår av Figur 3-1.

I tillegg ønsker vi å kontrollere for arbeidsmarkedshistorikk i to år før oppstart i SFJ. Vi benytter to år med arbeidsmarkedshistorikk for å ha en tilstrekkelig god referanseperiode. Vi har i praksis mulighet til å beregne sysselsetting og lønn fra og med 2015, da A-ordningen ble innført. Først med 2017-kohorten har vi tilgjengelig to hele år med arbeidsmarkedshistorikk fra A-ordningen. Følgelig er det SFJ-deltakelser i 2017 til 2021 vi har mulighet til å bruke i effektanalysen.

5.1.3 Identifikasjon – variasjon i tiltakssannsynlighet

SFJ er tilgjengelig bare i noen fylker. I dataene ser vi at det i praksis bare er innbyggere i kommunene som ligger geografisk nær SFJ-kommunene som deltar i SFJ. Dette er vår hovedkilde til variasjon i hvem som har deltatt på SFJ, og hvem som ikke har deltatt. Vi legger til grunn at det *ikke* er tilfeldig hvem som fikk SFJ innad i kommunene der tiltaket var tilgjengelig. Vi fjerner derfor, fra referansepopulasjonen, personer som var bosatt i SFJ-kommunene, men ikke deltok i SFJ. De som står igjen i referansepopulasjonen bor dermed i andre kommuner.

SFJ-deltakerne er for det aller meste bosatt i, eller i nærheten av, en av Norges større byer: Oslo, Bergen, Trondheim, Tromsø, eller en av flere relativt store byer i Viken. Dette tilsier at de har relativt kort reiseavstand til ett eller flere store arbeidsmarkeder. Siden nær sagt alle SFJ-deltakerne bor i en kommune med sentralitetsindeks 1-3, fjerner vi også personer fra kommuner med sentralitetsindeks 4-6 (mindre sentrale) fra referansepopulasjonen, for å bedre

sammenlignbarheten i arbeidsmarkedssituasjon mellom SFJ-deltakerne og kontrollgruppen. I tillegg er sentralitetsindeksen til personens bostedskommune en av variablene som vektes i konstruksjonen av kontrollgruppen, som nevnt tidligere.

5.1.4 Variabler som brukes til å beregne vekt i kontrollgruppen

Etter å ha ekskludert personer i Nav-løp som avsluttes tidlig og personer i utvalgte fylker og sentralitetsnivåer, sitter vi igjen med en referansepopulasjon. Tabell 5-1 viser størrelsen på referansepopulasjonen i de ulike gruppene: Deltakere i SFJ, deltakere i oppfølgingstiltak, og personer ikke på tiltak, fordelt på innsatsgruppe. I antall er sykmeldte ikke på tiltak den største kontrollgruppen, og sykmeldte på oppfølgingstiltak den minste. Alle SFJ-deltakere med oppstart i perioden 2017 til 2021 er inkludert.

Ut fra denne referansepopulasjonen konstrueres den vektete kontrollgruppen. Dette gjøres ved at vi beregner en vekt for hver person/observasjon i referansepopulasjonen, som forteller hvordan observasjonen skal vektlegges i analysen. Vektene skal sikre at kontrollgruppen ligner så mye som mulig på SFJ-deltakerne. Vektene beregnes derfor med utgangspunkt i et sett med observerbare kjennetegn, kalt kontrollvariabler. Vi bruker verdien til kontrollvariablene for SFJ-deltakerne som et referansepunkt for å beregne vektene til personer i kontrollgruppen, basert på verdiene i deres kontrollvariabler.

Vi bruker følgende kontrollvariabler i beregningen av vektene:

- Antall måneder i Nav-tiltak siste 24 måneder
- Antall måneder registrert som sykmeldt eller med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats, siste 24 måneder
- Diagnosegruppe, nyligste registrerte inntil seks måneder før start på forløp
- Antall måneder med sykepenges siste 24 måneder
- Antall måneder med AAP siste 24 måneder
- Antall måneder med dagpenger siste 24 måneder
- Sysselsettingshistorikk siste seks måneder (sysselsatt, arbeidsledig kortere enn seks måneder, arbeidsledig seks måneder eller lengre)
- Innvandringskategori (landbakgrunn)
- Måneder sysselsatt siste 24 måneder
- Lønn seks og tolv måneder før
- I utdanning (ja/nei) seks og tolv måneder tidligere
- Kjønn

- Høyeste fullførte utdanning (grunnskole, avsluttende videregående, studieforberedende videregående, høyere utdanning)
- Alder
- Ung (inntil 30 år)
- Sentralitetsindeksen til brukerens kommune
- Om Rask psykisk helsehjelp (RPH) var tilgjengelig i kommunen det året
- Registrert arbeidsledighet i prosent i kommunen det året

Variablene beregnes med utgangspunkt i startmåneden for individets deltakelse i SFJ eller oppfølging, eller i deres pseudo-oppstartsmåned, for personer som ikke deltok i tiltak. Diagnosegruppene er beregnet med utgangspunkt i ICD-10-kodeverket, og de ulike gruppene er: psykiske diagnoser og sykdommer (diagnoser P70-P99), psykiske symptomer (P01-P29), muskel- og skjelettlidelser (L), andre diagnoser og ingen diagnose. Ytelsene er beregnet som antall måneder en person mottar et beløp (altså mer enn null kroner) av ytelsen.

Vi skriver mer i delkapittel 5.1.7 om noen mulige begrensninger i datagrunnlaget og variabler som kunne vært gunstige å ha med i kontrollvektoren. Data om behandling i helsevesenet kunne gitt noe utvidet mulighet til å kontrollere for helsetilstand og behandling i helsevesenet, selv om vi har en del informasjon fra diagnoser og fra mottak av helserelaterte ytelser. Subjektive vurderinger innhentet fra spørreundersøkelser e.l. kunne også styrket informasjonsgrunnlaget. For å kunne benyttes i effektanalysen måtte slike data vært tilgjengelige både for SFJ-deltakere og kontrollgruppene.

5.1.5 Utfall og tolkning av resultatene

Formålet med deltakelse i SFJ er å gi deltakerne hjelp til å komme i eller bli i jobb, blant annet gjennom å hjelpe deltakerne med å mestre symptomene sine. Det kan tenkes at SFJ har en effekt på deltakernes bruk av helsetjenester, men vi har ikke data på dette. Vi fokuserer derfor på utfallsmål som kan si noe om hvilke effekter deltakelse i SFJ har på deltakernes sysselsetting. Vi har estimert hvilken effekt deltakelse i SFJ har på tre utfall:

- Antall måneder sysselsatt eller i utdanning i løpet av et år
- Antall måneder sysselsatt i løpet av et år
- Årlig lønnsinntekt (KPI-justert til 2024)

Vi definerer at man er «sysselsatt» i en gitt måned som at man har en samlet månedlig lønnsinntekt over 1/12 G. Dette tilsvarer altså en årslønn på ett grunnbeløp i folketrygden.

I de fleste estimatene identifiserer vi disse effektene i tre separate tidsperioder:

- 1-12 måneder etter oppstart i tiltak (første år etter tiltaksstart)
- 13-24 måneder etter oppstart i tiltak (andre år)
- 25-36 måneder etter oppstart i tiltak (tredje år)

Dette gir totalt ni utfall. Utfallet «antall måneder sysselsatt eller i utdanning» er det som nærmest samsvarer med målsetningen for SFJ. Derfor regner vi dette som et primærutfall. Samtidig er det relevant å kunne skille mellom sysselsetting og utdanning. Derfor har vi skilt ut sysselsetting som et eget, supplerende utfall. Tidligere utredninger har vist tegn til at oppfølgingstiltak i Nav har en viss negativ effekt på sysselsettingen det første året

Tabell 5-1: Antall deltakere i SFJ og personer i kontrollgruppene

Innsatsgruppe	Sammenligning	Deltakere i SFJ	Personer i kontrollgruppen
Sykmeldte	Ikke tiltak	344	101 003
Situasjonsbestemt innsats	Ikke tiltak	427	14 127
Spesielt tilpasset innsats	Ikke tiltak	644	9 435
Sykmeldte	Oppfølging	344	1 797
Situasjonsbestemt innsats	Oppfølging	427	10 005
Spesielt tilpasset innsats	Oppfølging	644	15 207

Merknad: Tabellen viser antall observasjoner som inngår i hver kombinasjon av innsatsgruppe og sammenligning i effektanalysen, for henholdsvis SFJ-deltakerne og kontrollgruppen i den relevante sammenligningen. Deltakelser i tiltak 2017-2021. Den første raden, eksempelvis, indikerer at det inngår 344 sykmeldte deltakere i analysen, og for disse er det 101 003 personer i «ikke tiltak»-kontrollgruppen.

etter oppstart, som kan knyttes til såkalte innlåsingeffekter (Oslo Economics, 2024), men positiv i det andre og tredje året. Det var derfor viktig å måle utfall en lengre periode enn i løpet av det første året etter oppstart i tiltak.

5.1.6 Implementering av AIPW

I AIPW beregnes først vektorer i kontrollgruppen, før man beregner effekter ved å sammenligne utfall i tiltaks- og kontrollgruppen. Vektene beregnes slik at den vektete kontrollgruppen skal ligne tiltaksdeltakerne som gruppe. Vektene beregnes med maskinlæringsteknikken *random forests*, som er svært fleksibel og kan plukke opp kompliserte, ikke-lineære sammenhenger. Vi bruker kontrollvariablene spesifisert under kapittel 5.1.4. Variablene alder, arbeidsledighet i kommunen, og antall måneder med ulike ytelser, sysselsatt, på tiltak og registrert i Nav brukes som kontinuerlige variabler. De fleste øvrige variabler brukes som kategoriske variabler. Kontrollvariablene ligner på de som brukes i rapporten *Effekter av arbeidsmarkedstiltak* (Oslo Economics, 2024), med noen modifikasjoner. Vi begrenser propensity scores til intervallet mellom 0,01 og 0,90, for å unngå ekstreme vektorer, og fordi det er få i «Ikke tiltak»-gruppen som har så høye propensity scores som 0,9, og det derfor er lite overlapp på slike høye verdier.

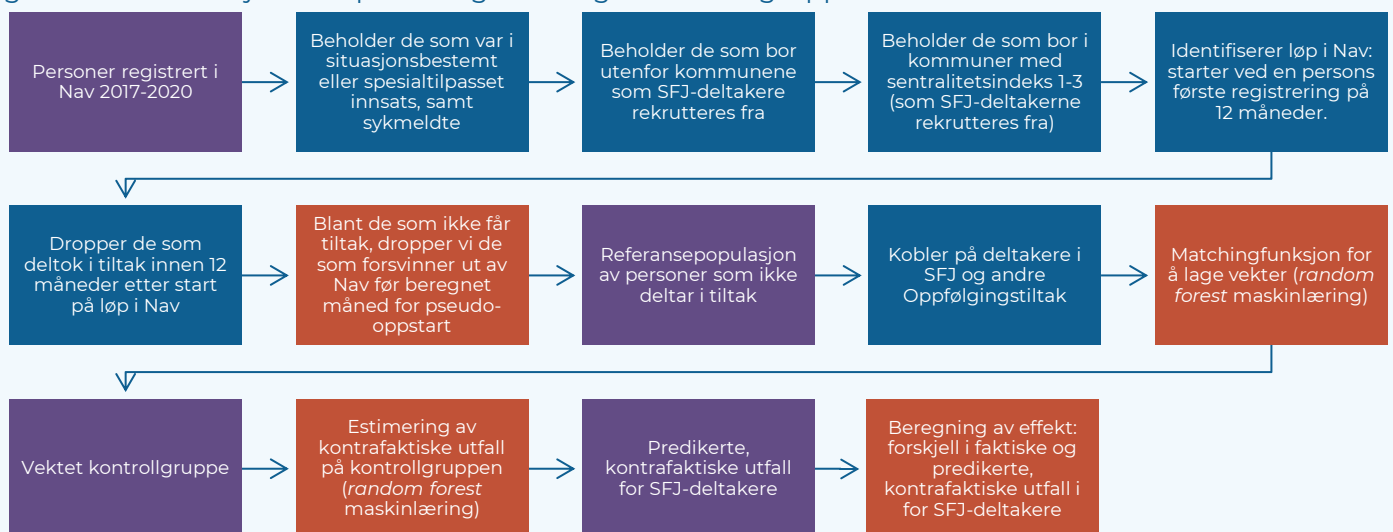
5.1.7 Begrensninger og usikkerhet

Generelt skal man være varsom med å tolke effektestimater fra ikke-eksperimentelle data kausalt, og være klar over hva de mest nærliggende fallgruvene kan være. Forenklet kan man si at metoden vi har brukt er egnet til å gi

forventningsrette anslag på effekten av SFJ hvis seleksjonen til SFJ foregår etter variabler man observerer i data. Hvis det derimot er uobserverte variabler som påvirker både seleksjon til SFJ, og relevante utfall, vil det kunne føre til forventningsskjevne anslag.

Et eksempel på en utfordring i konteksten av SFJ er at deltakere på SFJ først blir søkt inn til tiltaket. Deretter gjør ansatte ved sentrene en vurdering av om brukerens psykiske helseutfordringer er forenlige med SFJ. Dette er en seleksjon inn til SFJ vi ikke klarer å kontrollere direkte for med de dataene vi har tilgjengelig. Selv om vi har tilgang på brukernes diagnoser registrert i Nav, vet vi ikke om de ansatte ved SFJ ville vurdert de psykiske helseutfordringene til personene i kontrollgruppen som forenlige med SFJ. Dette kan føre til at personene i kontrollgruppen kan ha enten mindre eller mer omfattende psykiske helseutfordringer enn det som i utgangspunktet er forenlig med SFJ-deltakelse. Siden seleksjonen kan gå begge veier er det vanskelig å vite hvilken retning det eventuelt påvirker nettoeffektene som estimeres; det kan enten føre til at effektene av SFJ overdrives eller underdrives. Vi vet ikke hvor alvorlig denne potensielle utfordringen er, eller om det i det hele tatt påvirker resultatene. Vi kan heller ikke observere om personer får behandling i helsevesenet, noe som er relevant kontekst for resultatene: om deler av kontrollgruppen mottar hjelp med sine psykiske problemer i helsevesenet som et substitutt for SFJ, kan det trekke de estimerte effekten av SFJ nedover.

Figur 5-3: Konstruksjon av løp i Nav og filtrering av kontrollgruppen

Merknad: Lilla bokser illustrerer beholdninger. Blå bokser illustrerer aktiviteter som gjøres for å definere kontrollgruppen. Røde bokser beskriver hvordan kontrollgruppen brukes til å beregne effekter.

De sykmeldte SFJ-deltakerne (som får oppfølging av jobbspesialist, som er dem vi har i effektanalysen) er stort sett personer i et arbeidsforhold som ikke har helse til å bli stående i

den jobben de har. De får oppfølging fra SFJ for å få hjelp til å finne en ny jobb. Ideelt sett burde vi derfor sammenligne disse SFJ-deltakerne med andre sykmeldte som har tilsvarende utfordringer og som bør bytte jobb. Det er derimot nærliggende å tro at en stor andel av de sykmeldte som ikke begynner på tiltak er personer med midlertidige helseplager som ikke skyldes jobben de har, og som vil kunne returnere til jobben etter en stund. Dersom slike sykmeldte utgjør en stor andel av kontrollgruppen, vil det sannsynligvis bidra til negativ bias i de estimerte effektene av SFJ. Vi kan ikke utelukke at dette er et reelt problem i våre analyser, men noen forhold reduserer sannsynligvis utfordringene, særlig ved at vi har data om diagnoser, slik at vi sammenligner de sykmeldte SFJ-deltakerne med andre sykmeldte med tilsvarende diagnoser. Videre har sykmeldte SFJ-deltakere i snitt vært sykmeldt 6 måneder når de starter i tilbudet. Matchingprosessen bidrar til å vekte opp sykmeldte som har vært tilsvarende lenge sykmeldte, som burde bidra til at korttidssykmeldte vektas ned.

Vi tror samtidig at vi i stor grad klarer å kontrollere for seleksjonsutfordringer gjennom måten analysen er innrettet på. Siden SFJ kun er tilgjengelig i noen geografiske områder, kan vi være ganske sikre på at personene i kontrollgruppen aldri har blitt vurdert for SFJ, og dermed heller ikke blitt vurdert som uaktuell for SFJ. Det gir et godt utgangspunkt for å identifisere kandidater som ville vært aktuelle for SFJ, dersom de bodde et sted der SFJ var tilgjengelig. I tillegg har vi tilgang til et stort sett med kjennetegn ved SFJ-deltakerne og personene i kontrollgruppen, som både sier noe om deres arbeids- og Nav-historikk, og registrerte diagnoser. Sammensetningen av disse kontrollvariablene vil også kunne fange opp noe av den uobserverbare seleksjonen til SFJ.

Test: SFJ-deltakerne og kontrollgruppens historiske utvikling

Det finnes noen tester vi kan gjøre for å undersøke om det er sannsynlig at kontroll- og behandlingsgruppen også er like når det gjelder uobserverte kjennetegn. Vi dokumenterer graden av overlappende pre-trender i utfallene for deltaker- og kontrollgruppen, det vil si om utviklingen i utfall før oppstart er sammenfallende for deltakerne og kontrollgruppen, i Figur 5-4, Figur 5-5 og Figur 5-6.

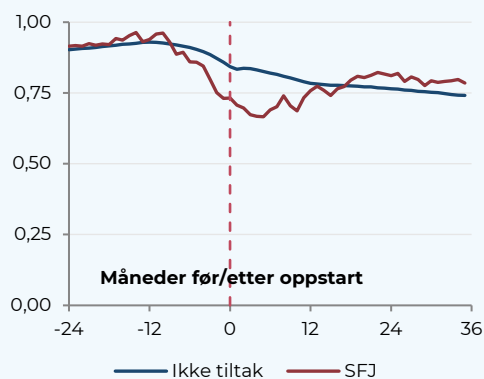
For personer på spesielt tilpasset og situasjonsbestemt innsats ligger deltakere og kontrollgruppe svært tett i tiden før tiltak. For sykmeldte er det noe forskjell i utfallene sysselsetting/utdanning og sysselsetting i tiden før tiltak. Dette kan forklares med at utvalgstørrelsene ikke er veldig store, og at matching-algoritmen prioriterer andre variabler i matchingen. Dette fremgår av tabellene i Vedlegg B, som viser graden av balanse på kontrollvariablene mellom deltaker- og kontrollgruppen. Også på lønn er det noe avvik mellom sykmeldte deltakere og kontrollgruppen, i tiden før oppstart. Disse forskjellene i utfallene før oppstart er ikke nødvendigvis overraskende, men viser noe av utfordringen med å estimere effekter for sykmeldte.

Man kan også lese ut av figurene at sysselsettingen blant de sykmeldte ligger høyt i tiden før oppstart i tiltak, som er naturlig. Blant personer på spesielt tilpasset og situasjonsbestemt innsats er sysselsettingen betydelig lavere. SFJ-deltakere i alle grupper viser fallende sysselsettingsgrad i tiden frem til tiltak, noe som er typisk for arbeidsmarkedstiltak (Heckman & Smith, 2001).

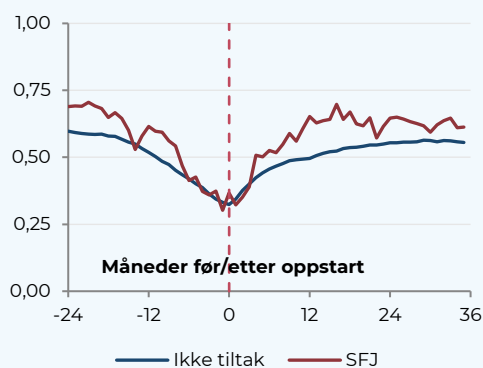
Vedlegget viser også graden av overlapp mellom deltaker- og kontrollgruppene. Ved manglende overlapp mellom deltakere og kontroller, kan det bli nødvendig å kaste ut deltaker-observasjoner med propensity scores som mangler overlapp i kontrollgruppen. Men i dette tilfellet er det betydelig overlapp i propensity scores mellom SFJ-deltakere og kontrollgruppen i alle sammenligningene, med unntak av de aller høyeste propensity scores.

Figur 5-4: Sysselsettingsrate/utdanning før og etter oppstart i tiltak, blant deltakere og i kontrollgruppen. Sammenlignet med fravær av tiltak.

Sykmeldte

Situasjonsbestemt innsats

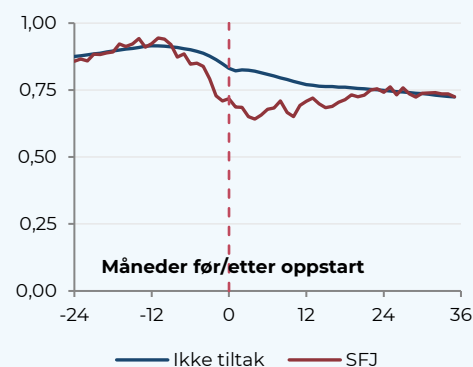
Spesielt tilpasset innsats

Merknad: figurene viser andelen sysselsatt/i utdanning blant SFJ-deltakerne og kontrollgruppen av personer ikke i tiltak, før og etter oppstartsmåned/pseudo-oppstart.

Figur 5-5: Sysselsettingsrate før og etter oppstart i tiltak, blant deltakere og i kontrollgruppen. Sammenlignet med fravær av tiltak.

Sykmeldte

Situasjonsbestemt innsats

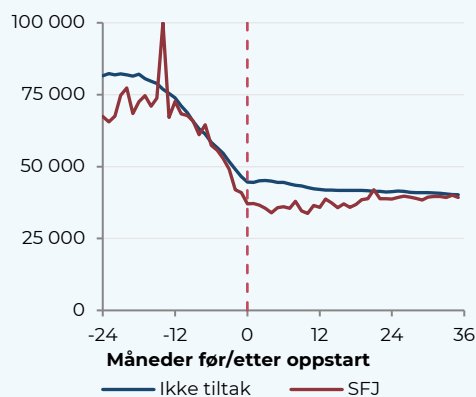
Spesielt tilpasset innsats

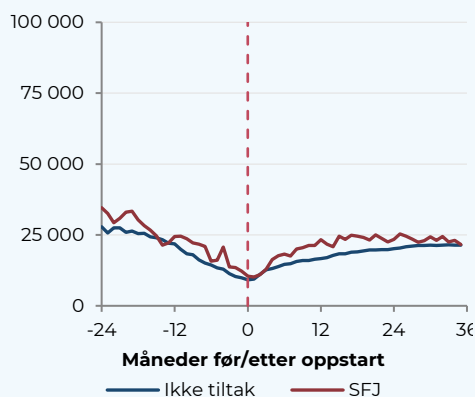
Merknad: figurene viser andelen sysselsatte blant SFJ-deltakerne og kontrollgruppen av personer ikke i tiltak, før og etter oppstartsmåned/pseudo-oppstart.

Figur 5-6: Lønn før og etter oppstart i tiltak, blant deltakere og i kontrollgruppen. Sammenlignet med fravær av tiltak.

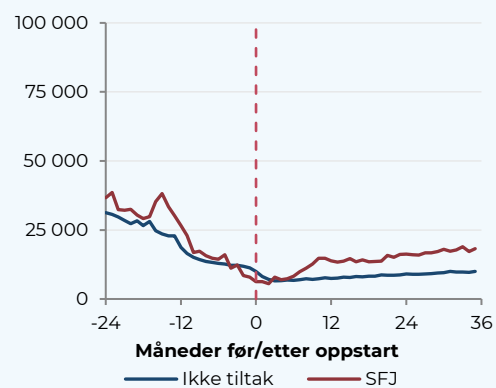
Sykmeldte

Situasjonsbestemt innsats

Spesielt tilpasset innsats

Merknad: figurene viser gjennomsnittlig månedslønn blant SFJ-deltakerne og kontrollgruppen av personer ikke i tiltak, før og etter oppstartsmåned for SFJ-deltakerne, og pseudo-oppstartsmåned for kontrollgruppen.²³²

5.2 Effekter av SFJ for alle deltakere samlet

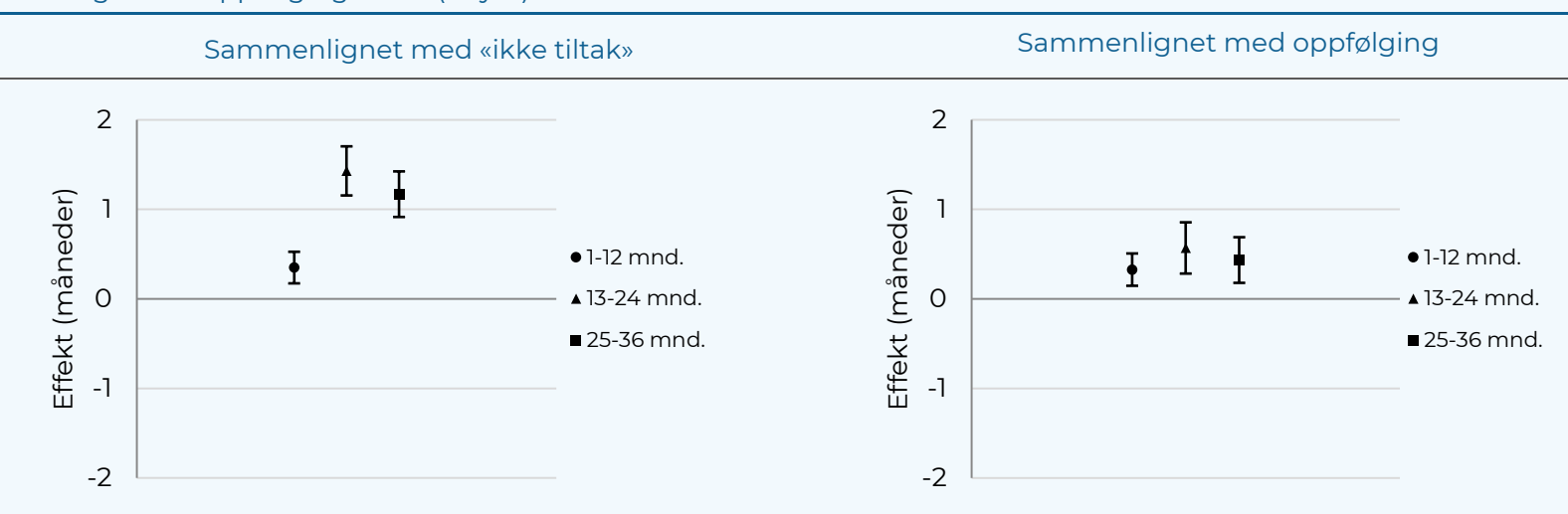
Vi begynner med å se på de gjennomsnittlige effektene av deltakelse i SFJ for den samlede gruppen av deltakere. Vi fokuserer på effektene for de som faktisk har deltatt på SFJ, såkalte ATET (*average treatment effect on the treated*). Vi inkluderer samtlige deltakere som har begynt på SFJ i perioden 2017 til 2021. Vi undersøker her hvilken effekt deltakelse i SFJ har på hvor mange måneder SFJ-deltakerne i gjennomsnitt er i jobb per år etter oppstart i SFJ, målt som antall måneder de har en lønnsinntekt som er større enn 1/12G. Vi undersøker effektene i tre tidsintervaller; 1-12, 13-24 og 25-36 måneder etter oppstart i SFJ.

Figur 5-7, Figur 5-8 og Figur 5-9 viser hvilken effekt deltakelse i SFJ har sammenlignet med om deltakerne alternativt hadde vært registrert i en innsatsgruppe i Nav uten å begynne på tiltak, og sammenlignet med om de hadde begynt på andre oppfølgingstiltak, for de tre utfallene. De estimerte effektene (punkttestimatene) kan leses ut fra hvert av punktene i figuren, som representerer den samlede effekten per år. Den estimerte effekten av SFJ er positiv dersom punkttestimatet er over den heltrukne horisontale linjen, og negativ hvis den er under. De vertikale linjene gjennom hvert punkttestimat er konfidensintervaller, som viser estimatenes usikkerhet. Dersom konfidensintervallene krysser den horisontale linjen, er ikke effektene statistisk signifikant forskjellige fra 0. Dersom effektene ikke er signifikant forskjellige fra 0, innebærer det at vi ikke kan konkludere med at SFJ hverken har bedre eller dårligere effekter enn det vi sammenligner mot.

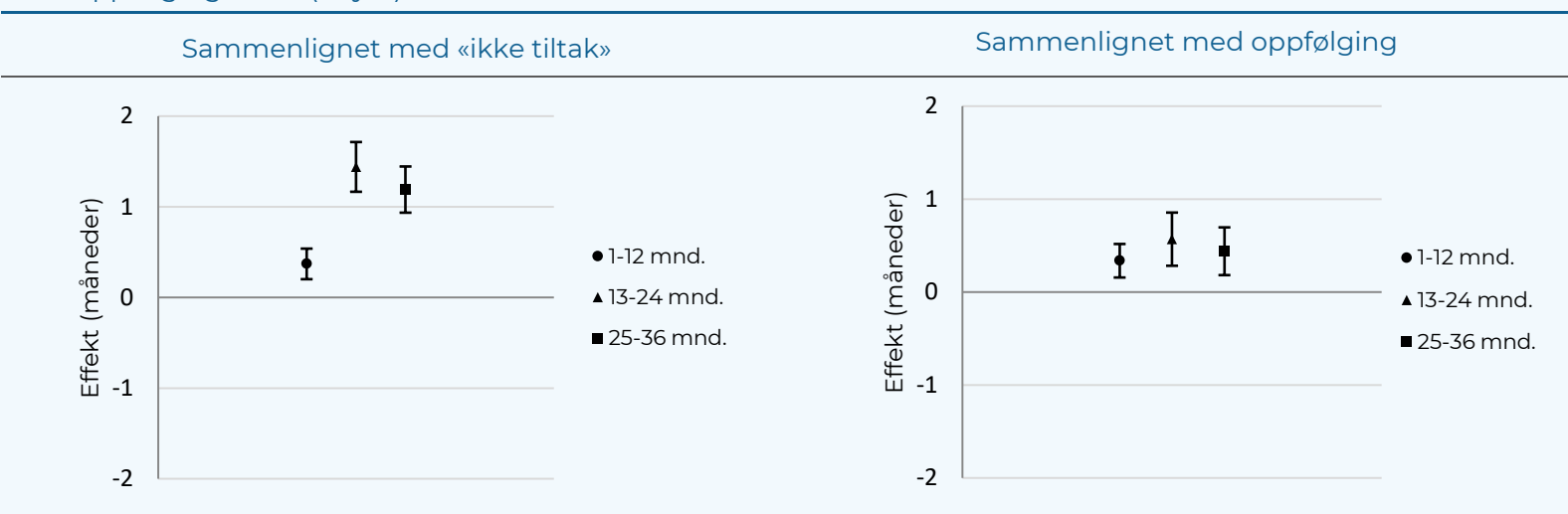
Når vi ser på figuren som undersøker effekten av deltakelse i SFJ sammenlignet med ikke å begynne på tiltak, ser vi at SFJ har signifikant positive effekter i alle de tre årene. Det kan tolkes som at SFJ bidrar til å øke deltakernes sysselsetting eller deltakelse i utdanning, sammenlignet med om deltakerne ikke hadde deltatt på noe arbeidsmarkedstiltak. Denne positive effekten gjelder i alle tre år etter oppstart i SFJ. Den positive effekten er minst det første året etter deltakerne har begynt på SFJ. I de første 12 månedene fra oppstart estimerer vi at SFJ bidrar til at deltakerne i gjennomsnitt er sysselsatt eller i utdanning i 0,4 måneder mer enn kontrollgruppen. Effekten blir betydelig større det andre året etter oppstart i SFJ (1,4 måneder), og noe lavere igjen det tredje året etter oppstart (1,2 måneder). Samlet indikerer funnene at SFJ i gjennomsnitt bidrar til å øke sysselsettingen eller deltakelsen i utdanning for deltakerne, sammenlignet med om de ikke hadde begynt på noe arbeidsmarkedstiltak.

Som diskutert tidligere, kan det tenkes at det mest nærliggende scenarioet dersom SFJ ikke eksisterte, er at SFJ-deltakerne ville begynt på andre oppfølgingstiltak i Nav. Når vi undersøker hvilken effekt SFJ har sammenlignet med om deltakerne hadde deltatt på andre oppfølgingstiltak, ser vi at SFJ har signifikant positive effekter i alle tre år. Det kan altså tolkes som at SFJ bidrar til å øke sysselsettingen eller deltakelsen i utdanning, sammenlignet med om deltakerne hadde deltatt på andre oppfølgingstiltak. Dette kan indikere at SFJ har en merverdi for deltakerne, sammenlignet med andre oppfølgingstiltak.

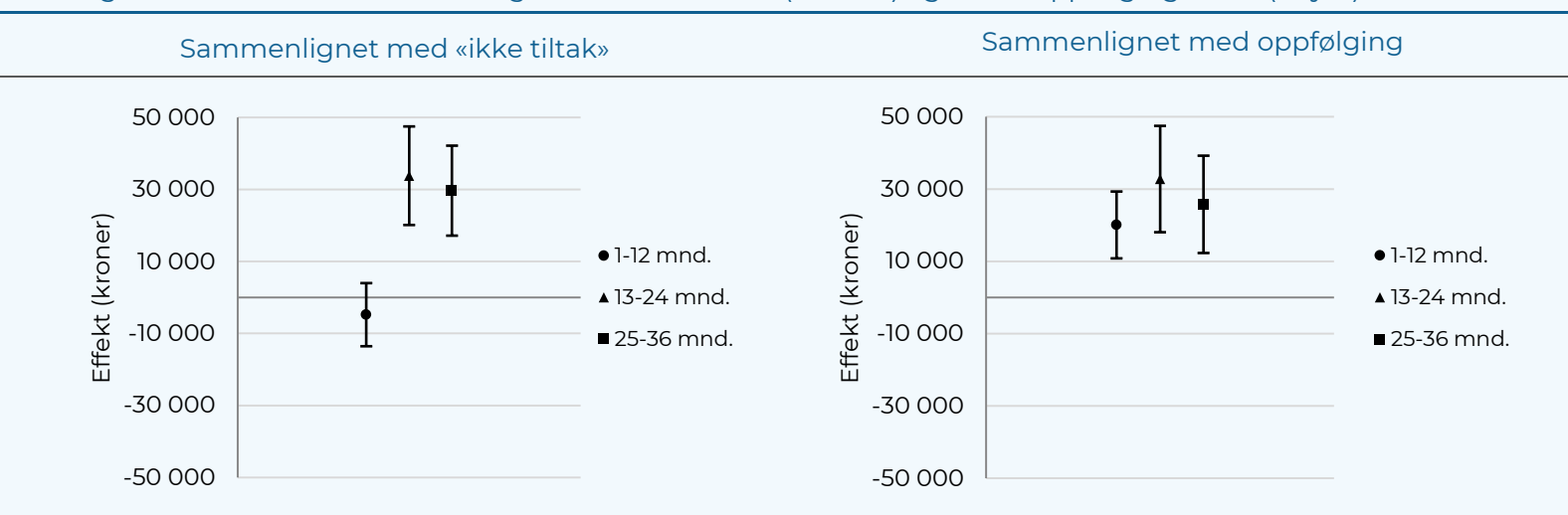
Figur 5-7: Antall måneder som sysselsatt og/eller i utdanning: SFJ sammenlignet med ikke tiltak (venstre) og andre oppfølgingstiltak (høyre)

Figur 5-8: Antall måneder som sysselsatt. SFJ sammenlignet med ikke tiltak (venstre) og andre oppfølgingstiltak (høyre)

Figur 5-9: Årslønn. SFJ sammenlignet med ikke tiltak (venstre) og andre oppfølgingstiltak (høyre)

Merknad: Figurene viser estimerte virkninger på de ulike utfallene og tidshorisonene (1-12, 13-24 og 25-36 mnd. etter oppstart i SFJ), og 95 prosent konfidensintervaller. Sammenlignet med de to kontrollgruppene, som beskrevet under kapittel 5.1.2.

5.3 Effekter av SFJ for deltakere i ulike innsatsgrupper

Så langt har vi altså funnet at SFJ i gjennomsnitt har positive effekter på deltakernes sysselsetting eller deltakelse i utdanning, sammenlignet med om de ikke hadde begynt på arbeidsmarkedstiltak og sammenlignet med om de hadde begynt på andre oppfølgingstiltak. Disse funnene er i tråd med funnene fra den tidligere RCT-studien av SFJ. RCT-studien viste også at SFJ hadde ulik effekt for ulike deltakergrupper. Det ble spesielt trukket frem at SFJ har best effekter på sysselsetting for AAP-mottakere, og positiv, men svakere effekt for sykmeldte.

Vi isolerer ikke SFJ-deltakerne som mottar AAP i en separat gruppe. Vi ser heller på effektene av SFJ for tre ulike deltakergrupper ut fra hvilken status/innsatsgruppe de var registrert med i Nav da de begynte på SFJ; sykmeldte, brukere med situasjonsbestemt innsatsbehov og brukere med spesielt tilpasset innsatsbehov. Brukere med situasjonsbestemt innsatsbehov er personer som har fått fastslått at de har behov for oppfølging fra Nav for å komme i arbeid. Brukere med spesielt tilpasset innsatsbehov har også fått fastslått at de har et oppfølgingsbehov fra Nav, men de har også fått fastslått at de har nedsatt arbeidsevne. Alle AAP-mottakere inngår i gruppen med spesielt tilpasset innsatsbehov.

Figur 5-4, Figur 5-5 og Figur 5-6 viser utviklingen i de tre utfallene i tiden før og etter oppstart, for deltakere i SFJ og personer ikke i tiltak. De estimerte effektene reflekterer forskjellene mellom SFJ-deltakere og kontrollgruppe etter oppstart i tiltak.

Som tidligere undersøker vi effektene på deltakernes sysselsetting og/eller deltakelse i utdanning. I tillegg ser vi på effektene på sysselsetting alene, og effekten på deltakernes lønnsinntekt. Resultatene viser at effektene av SFJ varierer for deltakere i de ulike gruppene.

5.3.1 Effekter for sykmeldte

Figur 5-10 og Figur 5-13 viser effektene av SFJ på deltakernes sysselsetting og deltakelse i utdanning for deltakere i de ulike innsatsgruppene. Figur 5-10: viser effektene sammenlignet med ikke å delta på arbeidsmarkedstiltak, Figur 5-13 viser effektene sammenlignet med å delta på andre oppfølgingstiltak.

Estimatene viser at deltakere som er sykmeldte ved oppstart i SFJ i gjennomsnitt har negative effekter

det første året fra de begynner på SFJ, sammenlignet med om de ikke hadde begynt på noe arbeidsmarkedstiltak. Punktestimatene indikerer mindre negative effekter i år 2, og positive effekter 3 år etter oppstart i SFJ. Det er derimot såpass stor usikkerhet knyttet til estimatene i år 2 og 3, at vi ikke kan konkludere med at de er signifikant forskjellige fra 0. De negative effektene det første året kan tolkes som en negativ innlåsingseffekt i SFJ mens deltakerne er i tiltaket. Samlet kan estimatene tolkes som at sykmeldte har redusert sannsynlighet for å være i jobb eller utdanning det første året etter oppstart, deretter har SFJ hverken en positiv eller negativ effekt.

Resultatene på sysselsetting og lønn samsvarer i stor grad med resultatene for sysselsetting/utdanning, for de sykmeldte. Effekten er svakest det første året, og for lønn, ikke statistisk signifikant.

Bildet er derimot annerledes når man sammenligner effekten av deltakelse på SFJ med andre oppfølgingstiltak (Figur 5-13) for sykmeldte. Estimaten viser at SFJ øker sysselsettingen og deltakelsen i utdanning for de sykmeldte deltakerne i 2 og 3 år etter oppstart, sammenlignet med om de hadde deltatt på andre oppfølgingstiltak. Resultatene for sysselsetting alene og lønn trekker i samme retning. Dette tyder på at det er bedre for de sykmeldte SFJ-deltakerne å delta på SFJ, enn å delta på andre oppfølgingstiltak.

5.3.2 Effekter for deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov

Estimatene tyder på at SFJ har lignende effekter for deltakere som har situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov. Sammenlignet med ikke å begynne på arbeidsmarkedstiltak, tyder estimatene på at SFJ har svakt positiv eller ingen effekt det første året. Deretter bidrar SFJ til å øke sysselsettingen og deltakelsen i utdanning både 2 og 3 år etter oppstart. De positive effektene er størst i år 2, og går noe ned i år 3, men er fortsatt positive. Denne utviklingen gjelder både deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov, men de positive effektene er størst for deltakerne med spesielt tilpasset innsatsbehov. Dette tyder på at SFJ har størst positive effekter for deltakerne med nedsatt arbeidsevne, inkludert deltakerne som mottar AAP.

Effektene for deltakerne med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov har også lignende utvikling når vi sammenligner deltakelse i SFJ med deltakelse i oppfølgingstiltak. For begge gruppene er punktestimatene positive i alle tre år, noe som

indikerer at SFJ bidrar til økt sysselsetting og deltakelse i utdanning sammenlignet med om deltakerne hadde deltatt på oppfølgingstiltak. Konfidensintervallene er derimot så store at vi ikke kan konkludere med at effektene er signifikant forskjellige fra 0, utenom for deltakerne med spesielt tilpasset innsatsbehov 1 og 2 år etter oppstart i SFJ.

I Vedlegg E har vi gjort en tilleggsanalyse der vi har estimert effekten av SFJ på mottak av de helserelaterte ytelsene AAP og uføretrygd. Resultatene tyder på at SFJ fører til en reduksjon i antall måneder deltakere med spesielt tilpasset innsats mottar disse helserelaterte ytelsene, sammenlignet med om de ikke deltok på tiltak. Funnene er konsistent med hovedresultatene som viser økt sysselsetting blant SFJ-deltakerne. Estimaten viser også at SFJ bidrar til noe redusert mottak av AAP og uføretrygd for deltakere med situasjonsbestemt innsats. Resultatene tyder på at SFJ bidrar til noe redusert mottak av disse ytelsene også sammenlignet andre oppfølgingstiltak i år to og tre etter deltakelse. Forskjellen kommer av at SFJ-deltakerne er færre måneder på uføretrygd.

5.3.3 Oppsummert om resultatene

Vi estimerer effekten av SFJ ved å sammenligne deltakerne med to ulike kontrollgrupper: én gruppe som ikke deltok på noe arbeidsmarkedstiltak, og én gruppe som deltok i andre oppfølgingstiltak. De to sammenligningene svarer på ulike spørsmål. Sammenligningen med «Ikke tiltak» belyser hva SFJ bidrar med utover det deltakerne ville oppnådd uten noen deltakelse i arbeidsmarkedstiltak, mens sammenligningen med andre oppfølgingstiltak belyser hva SFJ bidrar med utover deltakelse på et alternativt arbeidsmarkedstiltak som er tilgjengelig ved alle Nav-kontor. Hvilken sammenligning som er mest relevant, avhenger av hva man anser som det mest realistiske kontrafaktiske scenarioet for den aktuelle deltakergruppen.

For alle deltakerne samlet finner vi at SFJ i gjennomsnitt øker deltakelsen i arbeid og utdanning, både sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse og sammenlignet med andre oppfølgingstiltak. Effekten er positiv og statistisk signifikant i hvert av de tre første årene etter oppstart i SFJ. Effektene varierer imidlertid med deltakernes status ved oppstart i SFJ (sykmeldt,

situasjonsbestemt innsats eller spesielt tilpasset innsats), og det er nyttig å se de to sammenligningene i sammenheng for hver av disse gruppene.

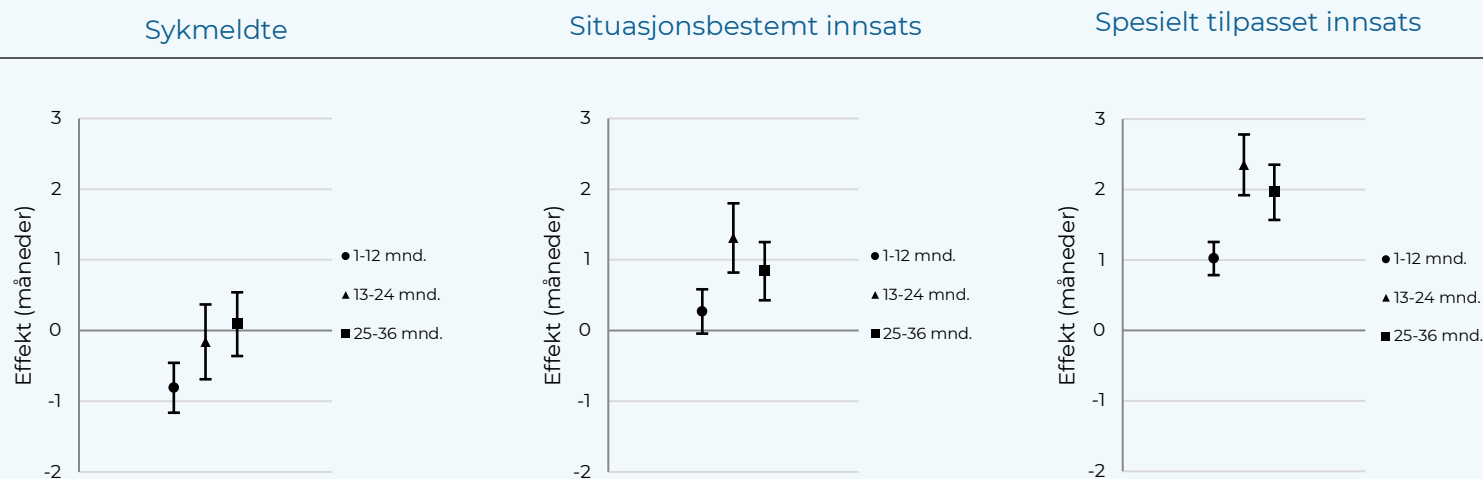
Vi finner at SFJ fører til økt deltakelse i arbeid og utdanning for deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov. De positive effektene er størst sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse, for deltakere med spesielt tilpasset innsats. Estimaten tyder også på at SFJ i gjennomsnitt har en viss positiv effekt sammenlignet med oppfølgingstiltak, men størrelsen på disse effektene er noe mer usikker.

For sykmeldte viser derimot estimaten at SFJ har ingen eller negativ effekt på deltakelse i arbeid og utdanning sammenlignet med ingen tiltaksdeltakelse, men positiv effekt sammenlignet med deltakelse i oppfølgingstiltak. Vi vurderer disse estimaten som svært usikre. En kausal tolkning av disse effektestimaten krever at metoden kontrollerer for alle uobserverte faktorer som påvirker både seleksjonen til SFJ og deltakernes utfall. De sykmeldte SFJ-deltakerne er i stor grad arbeidstakere som har som mål å bytte arbeidsgiver fordi de ikke har helse til å bli værende i jobben de har, og derfor er vurdert å ha nytte av bistand fra jobbspesialist. Dette er en spesiell undergruppe av de sykmeldte, og vi tror ikke vi nødvendigvis klarer å identifisere en tilsvarende gruppe sykmeldte i kontrollgruppen. Vi mener derfor at man bør være varsom med å bruke våre effektestimater for sykmeldte SFJ-deltakere for å si noe om effektene av SFJ for sykmeldte.

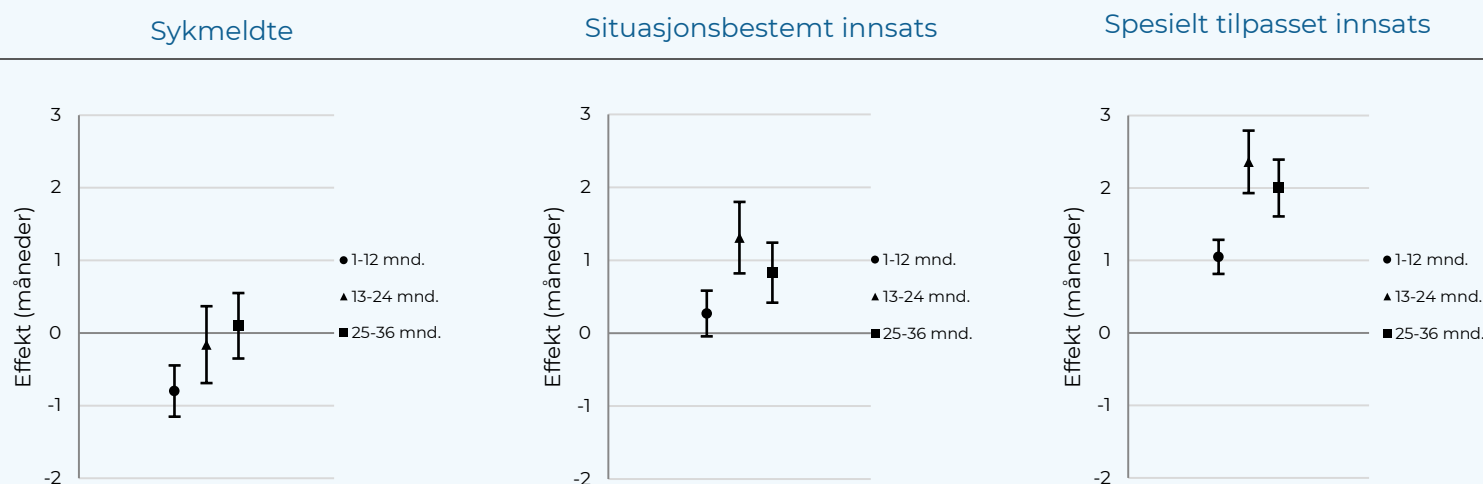
Vår oppsummerte tolkning av resultatene er dermed at SFJ bidrar til økt sysselsetting og deltakelse i utdanning for deltakerne som står lengst fra arbeidslivet, altså deltakere med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsatsbehov. De positive effektene virker å være størst for deltakerne med nedsatt arbeidsevne, som sannsynligvis er de som står lengst unna arbeid. Det er derimot usikkert hvilke effekter deltakelse i SFJ har for sykmeldte.

Utfallene vi ser på, er knyttet til arbeid. Siden vi ikke har noe direkte mål på psykisk helse, kan vi ikke direkte måle eventuelle positive effekter på deltakernes psykiske helse.

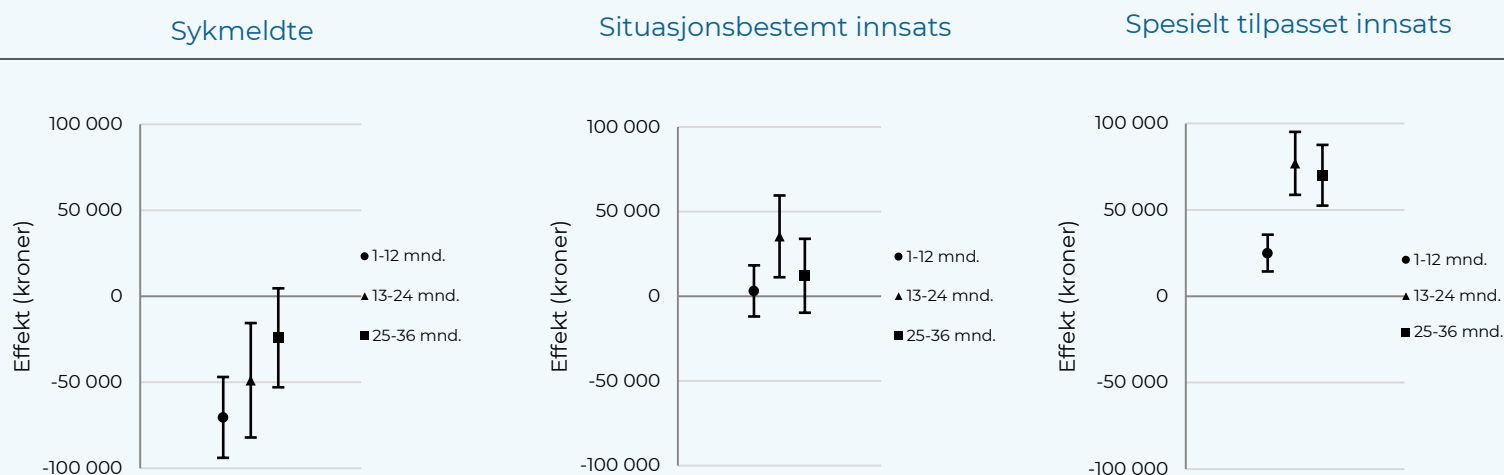
Figur 5-10: Effekt på antall måneder som sysselsatt og/eller i utdanning. SFJ sammenlignet med fravær av tiltak

Figur 5-11: Antall måneder som sysselsatt. SFJ sammenlignet med fravær av tiltak

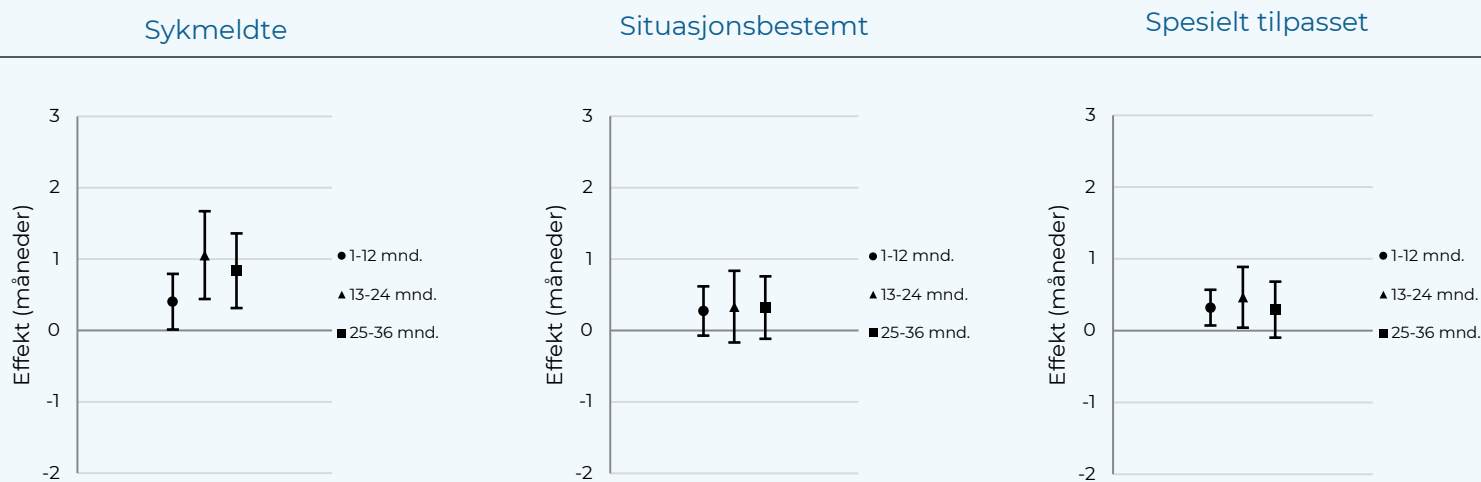

Figur 5-12: Effekt på månedslønn. Kroner. SFJ sammenlignet med fravær av tiltak

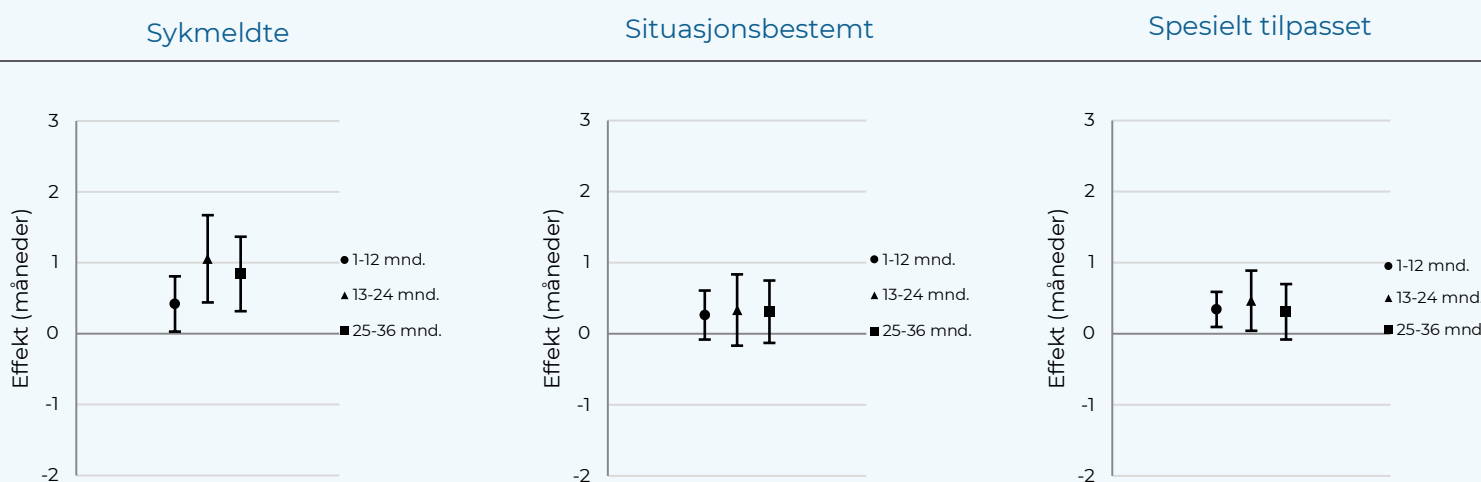

Merknad: Figurene viser estimater og konfidensnivåer. Tallene angir beregnet effekt på sysselsetting og utdanning, sysselsetting og lønn, for personer på SFJ, relativt til personer som var registrert i Nav, men ikke deltok i noe arbeidsmarkedstiltak.

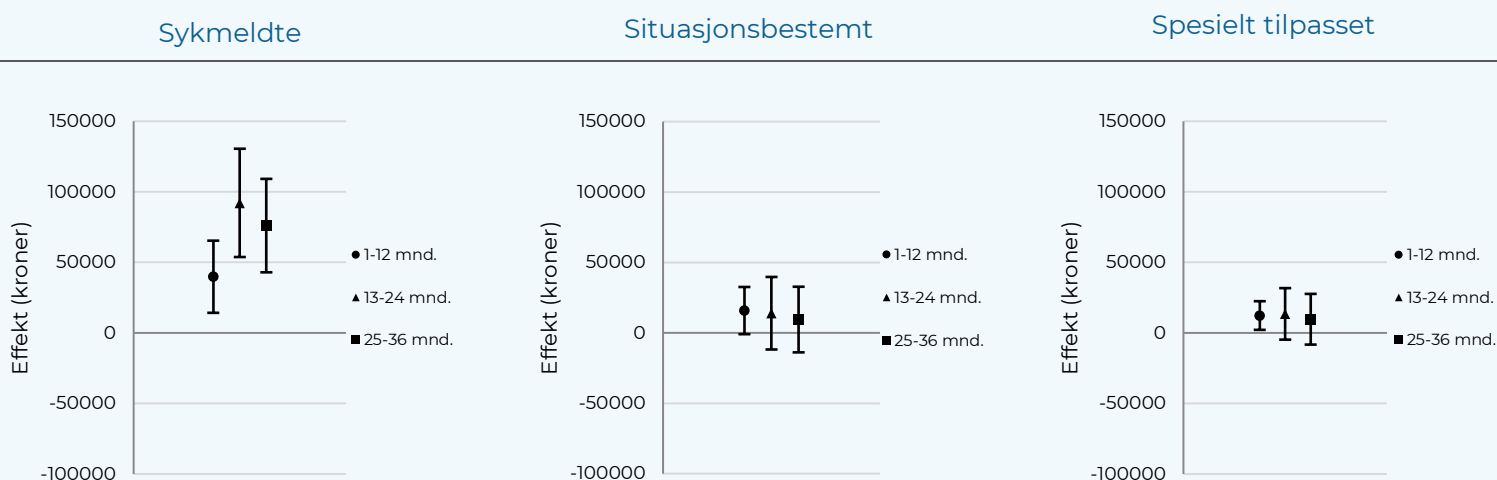
Figur 5-13: Effekt på antall måneder som sysselsatt og/eller i utdanning. SFJ sammenlignet med oppfølgingstiltak.

Figur 5-14: Effekt på antall måneder som sysselsatt. SFJ sammenlignet med oppfølgingstiltak

Figur 5-15: Effekt på månedslønn. SFJ sammenlignet med oppfølgingstiltak

Merknad: Figurene viser estimater og konfidensnivåer. Tallene angir beregnet effekt på sysselsetting og utdanning, sysselsetting og lønn, for personer på SFJ, relativt til personer på oppfølgingstiltak.

5.4 Effekter av SFJ for andre undergrupper

Er det mulig å si hva slags deltakere, målt ved faste kjennetegn, som har størst utbytte av deltakelse i SFJ? Vi har undersøkt effekter for følgende undergrupper:

- Kvinner og menn
- Personer med og uten jobb i oppstartsmåneden i tiltak
- Unge (inntil 30 år) og eldre

Vi har beregnet såkalte *group average treatment effects on the treated* (GATET). De estimerte heterogene effektene viser effekten av deltakelse i SFJ for personer med gitte kjennetegn, og gjør det mulig å estimere om effekten er forskjellig i ulike undergrupper. Estimatenes bygger på de samme modellene som hovedresultatene presentert tidligere i kapitlet. Vi har gjort beregningene for hovedutfallet, sysselsetting/utdanning, på de tre tidshorisontene. Resultater fra alle underanalysene

presenteres i Tabell 5-2. Vi tester om effekten for de ulike undergruppene er statistisk signifikant forskjellige.

De to første årene er den beregnede effekten lik for kvinner og menn. Det tredje året er effekten signifikant svakere for kvinner. Det er tegn til at personer uten jobb ved oppstart har noe dårligere effekt av SFJ i det første året, enn deltakere som var i jobb. I år to og tre er det ikke noen signifikante forskjeller, og vi kan derfor ikke trekke noen konklusjoner om forskjeller mellom gruppene. De beregnede effektene er ganske like for unge deltakere og andre, og forskjellen er ikke statistisk signifikant.

Resultatene viser at det er relativt lite man kan si definitivt er forskjellig mellom undergruppene. Dette kan ha sammenheng med at flere av undergruppene er relativt små. Like fullt indikerer fraværet av signifikante forskjeller at forskjellene i effekt trolig ikke er veldig store.

Tabell 5-2: Heterogene effekter blant deltakerne. På utfallet sysselsetting/utdanning (måneder).

Undergruppe	Nivå	1-12 mnd.	13-24 mnd.	25-36 mnd.
Kjønn	Mann (Referanse)	0,191	1,488	1,404
	Kvinne	0,2534	1,1122	0,8073**
Jobbsituasjon ved oppstart	I jobb (Referanse)	0,2917	1,3212	1,0603
	Uten jobb (< 6 mnd.)	-0,449*	0,501	0,584
	Uten jobb (> 6 mnd.)	-0,911**	0,5241	1,837
Alder	30 år eller eldre (Referanse)	0,137	1,1366	0,967
	Ung (under 30)	0,396	1,479	1,170

Merknad: Group average treatment effects on the treated (GATET), beregnet blant SFJ-deltakerne. Koeffisientene er i måneder som sysselsatt/i utdanning i løpet av tolv måneders-perioder. En koeffisient på 1,0 ville eksempelvis bety at deltakere i den indikerte undergruppen hadde én måned mer som sysselsatt eller under utdanning, enn deres kontrollgruppe. Stjerner indikerer om forskjellen mellom referansekategorien (mann, i jobb, 30 år eller eldre) og den indikerte kategorien er statistisk signifikant.

6. Oppsummering og samlede vurderinger

Deltakerne i SFJ består i hovedsak av personer som er sykmeldte med psykiske lidelser eller registrerte i Nav med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats. Deltakerne ser ut til å treffe målgruppebeskrivelsen. Over tid ser det ut til at sentrene har rettet tilbudet mot en lettere brukergruppe, herunder i større grad sykmeldte uten lang historikk i Nav, fremfor AAP-mottakere. Effektanalysene tyder på at SFJ har positive effekter på arbeid og utdanning samlet sett, og særlig for deltakere med spesielt tilpasset innsats. Det er derimot vanskelig å finne en sammenlignbar kontrollgruppe for sykmeldte SFJ-deltakere, og resultatene for sykmeldte er derfor usikre.

SFJ virker å treffe den tiltenkte målgruppen

Deltakerne i SFJ kjennetegnes av at det er overvekt av kvinner, i aldersgruppen 30-40 år. Halvparten har høyere utdanning. Mange har et arbeidsforhold når de begynner i SFJ, og blant de sysselsatte jobber flest innenfor helse- og sosialtjenester. En betydelig andel er sykmeldt fra jobb. Det er omtrent like mange sykmeldte, som deltakere med spesielt tilpasset innsats, og litt færre med situasjonsbestemt innsats. To av tre mottok en ytelse fra Nav da de begynte i SFJ, hvorav de fleste mottok AAP eller sykepengen.

En del av vårt mandat er å vurdere om SFJ-deltakerne samsvarer med målgruppen. Vår vurdering er at deltakerne generelt sett fremstår å være i samsvar med målgruppebeskrivelsen, i den grad vi kan si noe om det basert på dataene. Målgruppen er definert som personer med lettere til moderat angst og/eller depresjon, som har behov for bistand til å komme i eller bli stående i jobb. SFJ kan tilbys personer som står helt utenfor arbeidslivet uten et arbeidsforhold, og personer som har et arbeidsforhold, som enten er sykmeldt eller står i fare for å bli sykmeldt. Denne målgruppebeskrivelsen tilsier at målgruppen for SFJ er lite avgrenset og potensielt svært stor, men som drøftet i delrapport 1 praktiserer sentrene en rekke eksklusjonskriterier, som fører til at målgruppen i praksis er noe mer begrenset.

Vi ser i dataene at deltakerne i SFJ består av mange personer både med og uten et arbeidsforhold, med både omfattende og kort historikk i Nav. Dette er innenfor målgruppebeskrivelsen. Vi ser også at deltakerne som er registrert med en diagnose i Nav i forbindelse med at de er innvilget sykepengen eller AAP, fortrinnsvis er registrert med diagnoser knyttet til psykiske helseutfordringer. Våre data er i begrenset grad egnet til å beskrive helseutfordringene til deltakerne, men det er ingenting i dataene som tilsier at sentrene ikke treffer den tiltenkte målgruppen.

Deltakersammensetningen varierer mellom sentrene og er endret over tid

Videre viser dataene at det er relativt store forskjeller mellom sentrene i hva som kjennetegner deltakerne. Det er tydelig at sentrene har rettet seg mot litt ulike grupper. Fylket som skiller seg mest ut er Trøndelag, som har en høyere andel AAP-mottakere og personer med spesielt tilpasset innsats, enn de andre sentrene. Deltakerne i Trøndelag har en betydelig lenger Nav-historikk enn deltakerne ved de andre sentrene. Oslo skiller seg også ut, ved at de har rettet tilbudet mot unge opp til 30 år. Dette innebærer at mange av deltakerne ikke har tidligere arbeidserfaring, og overvekten av deltakerne har situasjonsbestemt innsats når de begynner i SFJ. Ved de andre sentrene er det flest sykmeldte, som mottar sykepengen.

Årsaken til denne variasjonen mellom deltakerne ved de ulike sentrene handler trolig om tilskattede prioriteringer. Dette kan igjen reflektere de lokale behovene som fylkene opplever. I etterkant av den randomiserte evalueringen av SFJ som ble gjennomført i 2010-2012, har fylkesvise prioriteringer ført til ulike tilpasninger av tilbudet. Sentrenes innretting har endret seg, og ført til at tilbudene ved hvert senter nå varierer. Våre funn fra delrapport 1 viser at mange av sentrene etter RCT-studien vridde tilbudet mot personer som står lenger fra arbeidslivet, ettersom funnene fra RCT-studien viste at det var denne gruppen som hadde størst nytte av tilbudet. I senere tid har flere av sentrene imidlertid vridt tilbudet litt bort fra denne gruppen, ettersom de selv har erfart at tilbudet ikke nødvendigvis fungerer så godt for denne gruppen.

Disse endringene i deltakersammensetningen over tid vises når vi sammenligner data fra tidsperioden 2017-2020 med 2021-2024. Statistikken tyder på at flere av sentrene over tid har vridt tilbudet mot en målgruppe som i praksis står nærmere arbeidslivet,

enn tidligere. Det er flere blant deltakerne i tidsperioden 2021-2024 som ikke mottok en ytelse fra Nav da de startet i SFJ (34 mot 15 prosent), flere er sysselsatt eller i utdanning ved oppstart (45 mot 33 prosent) og flere er sykmeldte (29 mot 23 prosent), og har ikke vært lenge utenfor arbeidslivet før de starter opp i SFJ.

På generelt grunnlag skal effektestimaterne tolkes med forsiktighet

Enkelt forklart er den grunnleggende forutsetningen som ligger til grunn for effektanalysene at den eneste forskjellen mellom deltakerne i SFJ og den vektete kontrollgruppen, er deltakelsen i SFJ. Dersom denne forutsetningen gjelder, vil eventuelle forskjeller man observerer mellom gruppenes utfall, kunne tilskrives deltakelsen i SFJ. I praksis er forutsetningen ikke nødvendigvis oppfylt, og det kan være faktorer som fører til systematiske forskjeller mellom dem som deltar i SFJ og dem som ikke gjør det, som påvirker forutsetningene for å komme i arbeid. Dersom analysen ikke i tilstrekkelig grad klarer å kontrollere for slike faktorer, for eksempel fordi de er uobserverbare, vil analysen heller ikke nødvendigvis fange opp den sanne effekten av å delta i SFJ.

Den sikreste måten å evaluere effekter av tiltak, er gjennom et randomisert forsøk, kalt RCT, se for eksempel Hariton og Locascio (2018). Den forrige evalueringen av SFJ ble gjennomført som en RCT. Fordelene ved et slikt design er at det er helt tilfeldig hvilke deltakere som får delta i SFJ og hvilke deltakere som ikke gjør det. Ved en godt gjennomført RCT vil man ved å sammenligne disse to gruppene, få et konsistent estimat av den sanne effekten av tiltaket.

Ettersom det ikke har vært mulig å gjennomføre en RCT for denne evalueringen, har vi benyttet et metodisk rammeverk som har som formål å bøte på utfordringen med observerte faktorer som skaper seleksjon. Ved å bruke avanserte statistiske metoder for å konstruere en kontrollgruppe med kjennetegn som ligner deltakerne i SFJ, i fylker som ikke har tilbud om SFJ, antar vi at vi sammenligner med en gruppe som ville kunne fått tilbudet dersom det fantes i deres fylke. Den eneste forskjellen mellom gruppene er dermed at kontrollgruppen ikke har fått SFJ.

Det er noen særlige metodiske utfordringer knyttet til å konstruere en troverdig kontrollgruppe for de sykmeldte SFJ-deltakerne. En årsak til dette er at det er mindre registrert informasjon om de sykmeldte, deres bistandsbehov og Navs vurderinger av dem. Særlig for de sykmeldte som ikke har deltatt på noe arbeidsmarkedstiltak, vet vi ikke om Nav har vært i kontakt med den sykmeldte

og vurdert deres behov for arbeidsrettet oppfølging. Dette innebærer at vi ikke kan vite om de sykmeldte i kontrollgruppen har et reelt bistandsbehov, eller om det er vurdert at de sannsynligvis vil komme seg tilbake til arbeid på egenhånd. Det kan også være at de sykmeldte i kontrollgruppen ikke får bistand fra Nav, fordi de har omfattende helseutfordringer, og er i et aktivt behandlingsløp, slik at arbeidsrettet bistand ikke er aktuelt.

Implikasjonen kan være at vi sammenligner deltakere i SFJ, som da har et bistandsbehov, med en kontrollgruppe bestående av mange sykmeldte som i praksis ikke har et bistandsbehov. Det kan føre til at vi ikke finner positive effekter av SFJ, selv om de i realiteten kan være positive. Det er vanskelig å vite hvor stor denne potensielle seleksjonsutfordringen er, men det tas til dels høyde for dette gjennom at kontrollgruppen består av personer med lignende bakgrunnskjennetegn og historikk som SFJ-deltakerne. Trolig er det likevel stor usikkerhet knyttet til resultatene der vi sammenligner sykmeldte SFJ-deltakere mot sykmeldte som ikke deltar i tiltak, nettopp fordi vi ikke vet noe om hvorfor personene i kontrollgruppen ikke deltar i tiltak.

Når vi sammenligner resultater for sykmeldte SFJ-deltakere med sykmeldte som har deltatt på andre oppfølgingstiltak, sammenligner vi med en gruppe som vi med sikkerhet vet er vurdert å ha et bistandsbehov fra Nav. Sammenligningen med andre oppfølgingstiltak belyser hva SFJ bidrar med utover deltakelse på et alternativt arbeidsmarkedstiltak som er tilgjengelig ved alle Nav-kontor, hvor deltakerne får oppfølging fra en veileder eller jobbspesialist, uten bistand fra terapeut. På den ene siden kan disse sies å være mer sammenlignbare med SFJ-deltakerne, enn de som ikke deltar i tiltak, fordi begge grupper får et tiltak fra Nav. En potensiell seleksjonsutfordring her er derimot at deltakere i oppfølgingstiltak og i SFJ kan ha systematisk ulike utfordringer og mål. Vi vet fra delrapport 1 at de sykmeldte SFJ-deltakerne som får oppfølging fra jobbspesialist fortrinnsvis har mål om å bytte arbeidsgiver. Det vet vi ikke om er tilfellet for de sykmeldte deltakerne på oppfølgingstiltak. Det kan føre til skjevheter i effektestimaterne av SFJ.

For SFJ-deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsats, er det lettere å konstruere en kontrollgruppe, ettersom vi gjennom registrering av innsatsgruppe vet hva slags bistandsbehov personer i både behandlingsgruppen og kontrollgruppen har. Det kan derfor også være lettere å tolke resultatene fra disse analysene. Det vil imidlertid fortsatt kunne

være uobserverbare faktorer som påvirker resultatene, noe det alltid vil kunne være i slike analyser. Effektestimatene skal derfor tolkes med forsiktighet, og representerer ikke et fasitsvar på hvor godt SFJ fungerer. Det er heller ikke nødvendigvis alle relevante utfallsmål som inngår i vår effektanalyse, som effekter på deltakernes psykiske helse.

SFJ har i gjennomsnitt positive effekter for deltakerne

Våre analyser viser at effekten av SFJ sammenlignet med å ikke begynne på tiltak, er signifikant positiv etter ett, to og tre år for deltakergruppen samlet sett. SFJ bidrar til å øke andelen som er i arbeid og utdanning, og deltakernes yrkesinntekt sammenlignet med om deltakerne ikke hadde deltatt på noe arbeidsmarkedstiltak. Analysene viser også at SFJ i gjennomsnitt har en signifikant positiv effekt sammenlignet med om deltakerne deltok i andre oppfølgingstiltak, i alle tre år. Overgang til utdanning ser ut til å være relativt begrenset.

Vi har undersøkt effekten av SFJ på mottak av de helserelaterte ytelsene AAP og uføretrygd. Analysen tyder på at SFJ bidrar til en betydelig reduksjon i mottak av disse ytelsene, sammenlignet med ikke deltakelse i arbeidsmarkedstiltak. Dette kan sies å være konsistent med hovedresultatene som viser at SFJ bidrar til økt sysselsetting for deltakerne.

SFJ har positive effekter for deltakere med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsatsbehov

For personer med situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsats er effekten av SFJ på sysselsetting og utdanning svakt positiv eller ingen det første året, men positiv etter to og tre år, sammenlignet med ikke å delta i tiltak. Det er størst positiv effekt for deltakere med spesielt tilpasset innsats, som inkluderer AAP-mottakerne. Sammenlignet med deltakelse i andre oppfølgingstiltak, er effektene noe mer usikre. Punktestimatene tyder på at SFJ har positive effekter også sammenliknet med oppfølgingstiltak, altså at tiltaket medfører en merverdi for deltakerne sammenlignet med andre oppfølgingstiltak. For deltakere med situasjonsbestemt innsats er det derimot betydelig statistisk usikkerhet rundt funnene. De estimerte effektene er positive, men vi kan ikke konkludere med at effektene er statistisk signifikant forskjellige fra null. For deltakere med spesielt tilpasset innsats er vi sikrere på at effektene faktisk er positive.

At vi finner positive effekter av SFJ for de med spesielt tilpasset innsats, tyder på at tilbudet er nyttig for denne delen av målgruppen. Dette

stemmer overens med funnene fra den tidligere RCT-en av SFJ.

Effekten for sykmeldte er vanskelig å anslå og dermed usikker

Analysene viser at sykmeldte har negativ effekt av å delta på SFJ sammenlignet med ingen tiltak, etter ett år. Det er ingen signifikante effekter etter to og tre år. At vi finner negativ effekt for sykmeldte det første året, kan tenkes å reflektere at mange av disse deltakerne trolig får bistand fra SFJ fordi de skal finne seg nytt arbeid, som kan ta lengre tid enn dersom man skulle tilbake til samme jobb, som kan være målet for mange personer i kontrollgruppen. Når vi sammenligner med deltakelse på andre oppfølgingstiltak, er det derimot en positiv effekt etter to og tre år for sykmeldte av å delta på SFJ.

Vår samlede vurdering er at disse effektestimatene for sykmeldte SFJ-deltakerne er særlig usikre. Det skyldes at det er vanskelig å finne en passende kontrollgruppe. Man bør derfor være forsiktig med å tolke disse effektestimatene som de kausale effektene av SFJ for sykmeldte.

Når det gjelder sykmeldte, er det usikkert hva slags utvikling deltakerne ville hatt uten deltakelse i SFJ. Trolig vil enkelte, til tross for mangel på alternative tilbud, klare å komme seg tilbake i arbeid på egenhånd. Samtidig viser forskning at jo lenger man er utenfor arbeidslivet, jo vanskeligere er det å komme tilbake (Kivimaki, et al., 2004). Innsats tidlig i et sykefraværsforløp kan derfor være nyttig. I tillegg er målgruppen personer med lettere til moderate psykiske lidelser, og det kan tenkes at mange med slike lidelser over tid ville utviklet mer alvorlige tilstander i fravær av tiltak, som hadde gjort det enda vanskeligere å komme tilbake i jobb. Arbeid kan være helsefremmende for personer med psykiske lidelser, som også underbygger verdien av tidlig tilbakeføring til arbeid for denne gruppen.

Det er vanskelig å vite om det er de sykmeldte som trenger det mest, som faktisk får tilbud om SFJ. Som vi også skriver i delrapport 1, opplever sentrene selv at de ofte lykkes med overgang til arbeid for personer som i utgangspunktet fremstår som jobbklaare, som ofte er de sykmeldte. Men som våre analyser indikerer, trenger ikke høy overgang til arbeid for denne gruppen å bety at tilbudet har best effekt for dem. At vi ikke finner noen positiv effekt på overgang til arbeid for sykmeldte når vi sammenligner med ingen tiltak, kan skyldes at dette er en gruppe som har et godt utgangspunkt for å komme i jobb. Det kan bety at en del ville kommet i jobb uten oppfølging fra SFJ, slik at SFJ ikke gir noen merverdi. På den annen side finner vi positiv effekt av SFJ sammenlignet med andre

oppfølgingstiltak. Dette kan skyldes en reell effekt, gjennom at kombinasjonen med terapeut og jobbspesialist i SFJ gir bedre resultater for disse sykmeldte enn kun oppfølging fra jobbspesialist eller veileder i oppfølgingstiltak. Imidlertid er det også en mulighet at SFJ-deltakerne har bedre forutsetninger for å komme i jobb enn deltakere i oppfølgingstiltak, og at vi ikke klarer å kontrollere for dette i analysene. Denne usikkerheten gjør at vi samlet sett konkluderer med at vi ikke kan si noe sikkert om effekten av SFJ for sykmeldte.

Vi har ikke grunnlag for å si at enkelte «varianter» av SFJ fungerer bedre enn andre

I delrapport 1 viste vi at innholdet i SFJ i stor grad er likt mellom sentrene, men at det finnes et viktig skille mellom deltakere som skal tilbake til eksisterende arbeidsgiver og deltakere som skal skaffe seg ny jobb. Ved mange sentre får deltakere kun oppfølging fra jobbspesialist dersom de skal bytte jobb eller står uten arbeidsforhold. For denne gruppen er det særlig behov for bistand knyttet til kartlegging av ønsker, evner og muligheter, karriereveiledning og kontakt med arbeidsgivere. For deltakere som skal tilbake til egen arbeidsgiver, handler oppfølgingen i større grad om å forberede retur til arbeid. Denne oppfølgingen gis ofte av terapeut alene, og det vurderes ved flere sentre som mindre relevant å involvere jobbspesialist.

Basert på funnene i delrapport 1 er det grunn til å tro at deltakerne som kun får oppfølging fra terapeut, i gjennomsnitt står nærmere arbeidslivet enn deltakerne som mottar oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist. Dette er ofte sykmeldte eller personer i arbeid som står i fare for å bli sykmeldt, og som gjerne har mindre omfattende bistandsbehov. I delrapport 1 skilte vi derfor mellom to hovedvarianter av SFJ: én variant for deltakere som skal beholde arbeid og som i hovedsak følges opp av terapeut, og én variant for deltakere som skal komme i eller skaffe nytt arbeid og som får oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist.

Dette har betydning for tolkningen av analysene våre. Datagrunnlaget identifiserer kun deltakere som mottar oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist. Det innebærer at analysene fortrinnsvis fanger opp deltakere som skal skaffe seg ny jobb eller bytte arbeidsgiver. Ved sentre der det er mulig å kun få oppfølging fra terapeut, vil mange av deltakerne som skal tilbake til eksisterende arbeidsgiver derfor ikke være inkludert i analysene. Vi estimerer dermed effekter for deltakere som skal skaffe arbeid, ikke for dem som skal beholde eksisterende arbeid.

Ved de fleste sentrene er det både deltakere som kun får oppfølging fra terapeut, og deltakere som får oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist. Basert på funn i delrapport 1, vet vi at i 2024 var det 63 prosent av deltakerne i Vestland, 55 prosent i Troms og Finnmark, 73 prosent i Øst-Viken Nord og 63 prosent i Øst-Viken Sør som fikk oppfølging fra både en terapeut og jobbspesialist. I Trøndelag og Oslo får alle deltakere oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist. For sentrene utenom Trøndelag og Oslo, vet vi ikke hvordan andelen med oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist har variert over tid, og representasjonen i dataanalysene varierer derfor mellom sentrene.

Funnene kan dermed ikke brukes til å vurdere hvilken av de to variantene som fungerer best. Delrapport 1 viser samtidig at sentrene selv opplever at begge variantene bidrar til måloppnåelse. Forskning viser også at kognitiv terapi, som er det terapeutene i SFJ gir, har god effekt på retur til arbeid for sykmeldte (Xu, et al., 2024). Analysene våre sier imidlertid kun noe om effekter for den delen av deltakerne som mottar oppfølging fra både terapeut og jobbspesialist.

Sentrenes vurdering av kandidater har stor betydning for hvorvidt tilbudet treffer de som trenger det mest

Ved hvert senter gjøres det en vurderingssamtale med aktuelle kandidater, for å vurdere om SFJ kan være et egnet tilbud for dem. Det er i hovedsak terapeuter ved sentrene som har ansvar for å gjøre denne vurderingen. I vurderingssamtalen vurderes det om deltakeren er innenfor målgruppen, og om tilbudet kan gi egnet støtte til deltakerens behov. Vi vet fra delrapport 1 at det er variasjon i hvordan sentrene gjør denne kartleggingen, som blant annet handler om at de praktiserer ulike inngangs- og eksklusjonskriterier. For eksempel virker det å være variasjon mellom sentrene når det gjelder hvor mye «jobbklarhet» og «motivasjon» betyr for inntak av deltakere.

Hvordan sentrene gjennomfører vurderingssamtalen har dermed stor betydning for hvem som kommer inn i tilbudet. Når sentrene har vridt seg bort fra personer som står lenger unna arbeid, er det en fare for at tilbudet i praksis er rettet mot en gruppe som egentlig ikke har et så omfattende bistandsbehov. At sentrene klarer å vurdere hvilke kandidater som faktisk trenger tilbudet, er dermed viktig for å sikre at tilbudet gis til dem med størst nytte av det.

Selv om SFJ har effekt på overgang til arbeid og utdanning, vet vi ikke om SFJ er kostnadseffektivt

SFJ er et relativt omfattende og langvarig tiltak, særlig ved enkelte sentre. At tilbudet rettes mot de med størst behov og nytte, har betydning for tilbudets kostnadseffektivitet. Det vil være lite effektivt dersom tilbudet rettes mot personer som uansett ville klart å komme seg i arbeid på egenhånd. Det er vanskelig å vite hvor effektivt tiltaket er, uten at det gjøres vurderinger av nytten opp mot kostnadene. Det har ikke vært innenfor vårt mandat å undersøke dette, men den forrige effektevalueringen tydet på at tilbudet kun var lønnsomt for de deltakerne som hadde vært lenge utenfor arbeidslivet.

Våre funn skiller seg ikke i vesentlig grad fra funnene i forrige evaluering av SFJ. Vi finner også støtte for at det er størst positiv effekt for de deltakerne som står lengst fra arbeidslivet, herunder AAP-mottakere. Det er mindre tydelig hvor effektivt SFJ er for sykmeldte. Den forrige evalueringen viste at SFJ ikke var lønnsomt for den samlede sammensetningen av deltakere, men at det var svært samfunnsøkonomisk lønnsomt for undergruppen av deltakere som hadde vært lenge ute av arbeidslivet. Den forrige evalueringen anbefalte dermed at sentrene skulle prioritere AAP-mottakere.

Funnene fra vår analyse kan ikke brukes til å vurdere hvorvidt SFJ bør prioriteres for enkelte undergrupper eller ikke. Samtidig vil det trolig være mer krevende å sikre at SFJ er et lønnsomt tiltak når målgruppen er sykmeldte, ettersom det er vanskelig å skille på kandidater som faktisk har behov for tiltaket for å kunne komme tilbake til arbeid, og kandidater som ville klart å komme tilbake til arbeid på egenhånd. Selv om sentrene i større grad har rettet tilbudet mot sykmeldte fordi de selv opplever at det fungerer best for dem, kan det tenkes at SFJ er mer samfunnsøkonomisk lønnsomt for de lenger unna arbeidslivet, selv om det må forventes at en lavere andel i denne gruppen vil ha overgang til arbeid eller utdanning, enn blant sykmeldte.

Veien videre

Effektevalueringen samlet sett tyder på positive effekter av SFJ for deltakerne med

situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsats. Som beskrevet i delrapport 1, fremstår SFJ som et relativt unikt tilbud som dekker et behov som i begrenset grad ivaretas andre steder. Dette er særlig knyttet til det samtidige fokuset på arbeid og helse, som er viktig for mange personer med psykiske lidelser. Dette tyder på at tiltaket har en merverdi sammenlignet med ikke å delta på arbeidsmarkedstiltak eller å delta på andre oppfølgingstiltak.

For sykmeldte er det vanskelig å konstruere en god kontrollgruppe, så vi er derfor usikre på effekten for sykmeldte SFJ-deltakere. Når dataene tyder på at flere av sentrene over tid har rettet tilbudet i større grad mot sykmeldte enn personer som står lenger unna arbeidslivet, er ikke dette nødvendigvis i tråd med det vi vet fra før om effekter av SFJ. Dersom SFJ skal oppskaleres, bør det gjøres en vurdering av hvordan man kan innrette tilbudet mot sykmeldte uten at man risikerer å bruke ressurser på en gruppe som ville kommet seg i arbeid på egenhånd, uten tiltak. Det bør fremskaffes mer dokumentert kunnskap om sykmeldtes behov, og deres nytte av tiltak.

Analysene våre viser at det er forskjeller mellom sentrene i hvordan de definerer målgruppen og hvilke typer deltakere de tar inn i tilbudet. Dette har stor betydning for effektene. Hvis SFJ skal oppskaleres, kan det være hensiktsmessig med mer enhetlige føringer til sentrene om hvordan de skal definere målgruppen og hvordan vurderingene av kandidatene skal gjøres. Dette vil kunne føre til at tilbudet blir likere på tvers av geografiske områder, og det kan være enklere å sikre at de som får tilbudet, faktisk er de med størst nytte av det. Det kan også legge grunnlag for mer erfaringsdeling og kompetansebygging på tvers av sentrene.

Ved en eventuell oppskalering kan det også vurderes om det bør gjennomføres en ny RCT for å undersøke effektene av SFJ nærmere, særlig for sykmeldte. Det bør da vurderes hvordan alle SFJ-deltakere kan inngå i datagrunnlaget, og ikke bare de deltakerne som får bistand fra både terapeut og jobbspesialist. Dersom dette skal gjennomføres, vil det også være en fordel om sentrene har en mer enhetlig praksis enn i dag. En ny RCT vil kunne bidra til mer sikker kunnskap om effektene av SFJ for ulike brukergrupper.

7. Referanser

Arbeids- og velferdsdirektoratet & Helsedirektoratet, 2021. *Strategi for fagfeltet Arbeid og Helse*, s.l.: s.n.

Cameron, C. & Trivedi, P., 2005. *Microeconometrics: Methods and applications*. s.l.:s.n.

Delalic, L. & Lunde, T., 2025. *Stadig flere blir sykmeldt med en psykisk diagnose – hvem er de?*, s.l.: Arbeid og velferd.

Fløtre, I. A. & Strand, H. H., 2025. *Hva er vanlig lønn i Norge?*, s.l.: Statistisk sentralbyrå.

Hariton, E. & Locascio, J. J., 2018. Randomised controlled trials—the gold standard for effectiveness research. *BJOG: An International Journal of Obstetrics & Gynaecology*.

Heckman, J. J. & Smith, J. A., 2001. The Pre-programme Earnings Dip and the Determinants of Participation in a Social Programme. Implications for Simple Programme Evaluation Strategies. *The Economic Journal*.

Kivimaki, M. et al., 2004. Sicknnessabsenceas a risk marker of future disability pension: the 10-town study. *J Epidemiol Community Health*.

Knaus, M. C., 2022. Double machine learning-based programme evaluation under unconfoundedness. *The Econometrics Journal*.

Køber, T. & Lien, H., 2025. *Sykefraværet i Norge øker mer enn i nabolandene*, s.l.: Statistisk sentralbyrå.

Nav, 2025. *Senter for jobbmestring: Webområde for Nav*. [Internett]

Available at: <https://www.nav.no/senter-for-jobbmestring>

[Funnet 1 April 2025].

Oslo Economics, 2024. *Effekter av arbeidsmarkedstiltak: Bidrar arbeidsmarkedstiltak til å styrke deltakernes tilknytning til arbeidslivet?*, s.l.: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Reme, S. E. et al., 2013. *Effektevaluering av Senter for jobbmesting: sluttrapport*, s.l.: Norge.

Reme, S. et al., 2013b. Work-focused cognitive-behavioural therapy and individual job support to increase work participation in common mental disorders: a randomised controlled multicentre trial. *Occupational & Environmental Medicine*.

Reme, S. et al., 2013a. *Effektevaluering av Senter for Jobbmestring. Sluttrapport*, s.l.: Uni Helse og Uni Rokkansenteret.

Sianesi, B., 2004. An Evaluation of the Swedish System of Active Labor Market Programs in the 1990s. *The Review of Economics and Statistics*.

Xu, H. et al., 2024. The Effectiveness of Cognitive-Behavioral Therapy in Helping People on Sick Leave to Return to Work: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Occupational Rehabilitation*.

Vedlegg A Deskriptiv statistikk for tidsperioden 2017-2020

Deltakerne i SFJ i tidsperioden 2017-2020 har en snittalder på 38 år, og det er en overvekt av kvinnelige deltakere.

Innvandrerandelen er lavere i 2017-2020 enn i 2021-2024. I tiden før oppstart i SFJ faller andelen som er i arbeid, og andelen som registreres i Nav øker. Deltakerne er i SFJ i snitt om lag ett år, der mange kombinerer tilbudet med jobb eller utdanning. Etter oppstart øker andelen som er i jobb over tid, men med variasjon mellom sentrene.

I dette vedlegget gjennomgås deskriptiv statistikk for tidsperioden 2017-2020, inkludert kjennetegn ved SFJ-deltakerne og deres forløp og utfall. Basert

på registerdata beskrives målgruppen, omfanget av deltakelse, og sentrale kjennetegn som kjønn, alder, utdanning og innvandrerbakgrunn, samt deltakernes tilknytning til arbeid og Nav før oppstart i SFJ. Deretter beskriver vi hva som kjennetegner deltakernes forløp i SFJ, og hva slags utfall de har etter deltakelsen.

A.1 Kjennetegn ved deltakerne

Det er stor variasjon i hva som kjennetegner deltakerne i SFJ med hensyn til alder, kjønn, utdanning og tilknytning til både arbeidsmarkedet og Nav. Det er også variasjon mellom de ulike sentrene.

Tabell A-1: Kjennetegn ved deltakere, per senter og totalt. 2017-2020.

	SFJ Vestland	SFJ Oslo	SFJ Troms og Finnmark	SFJ Trøndelag	SFJ Øst- Viken Nord	SFJ Øst- Viken Sør	Alle
Andel kvinner	57 %	53 %	72 %	61 %	65 %	64 %	62 %
Snittalder (år)	41	26	41	36	40	41	38
Andel opp til 30 år	21 %	84 %	18 %	33 %	19 %	17 %	30 %
Andel med høyere utdanning	50 %	29 %	48 %	41 %	39 %	43 %	42 %
Andel med innvandrerbakgrunn	11 %	19 %	11 %	8 %	25 %	25 %	17 %
<i>Andel fra landgruppe 1</i>							
<i>Alle vesteuropeiske land utenom Norge som var medlem av EU før 2004 og/eller EØS og EFTA, samt USA, Canada, Australia og New Zealand.</i>	4 %	4 %	4 %	3 %	5 %	3 %	4 %
<i>Landgruppe 2</i>							
<i>Land som ble medlem i EU i 2004 eller senere (Bulgaria, Estland, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia, Ungarn).</i>	2 %	1 %	2 %	0 %	1 %	3 %	1 %
<i>Landgruppe 3</i>							
<i>Øvrige land, utenom Norge.</i>	4 %	10 %	3 %	2 %	8 %	10 %	6 %
N	254	190	155	153	291	206	1 249

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. **Merknad:** Kjennetegn målt i måneden for oppstart i SFJ. Noen deltakere er registrert som født i Norge, men har også en registrert innvandringsdato. Derfor er det ikke samsvar mellom innvandrerandelen og andelen fra hver av landgruppe 1-3.

Bakgrunnskjenne tegn

Tabell A-1 oppsummerer noen kjennetegn ved deltakerne i SFJ både fordelt per senter og totalt. Vi ser at det i perioden 2017 til 2020 var en overvekt av kvinnelige deltakere hos alle sentrene. Senteret med høyest andel kvinnelige deltakere er Troms og Finnmark med 72 prosent, etterfulgt av Øst-Viken Nord med 65 prosent. Andelen kvinner var lavest i Oslo med 53 prosent. Sammenlignet med den påfølgende perioden 2021-2024 er dette ganske likt.

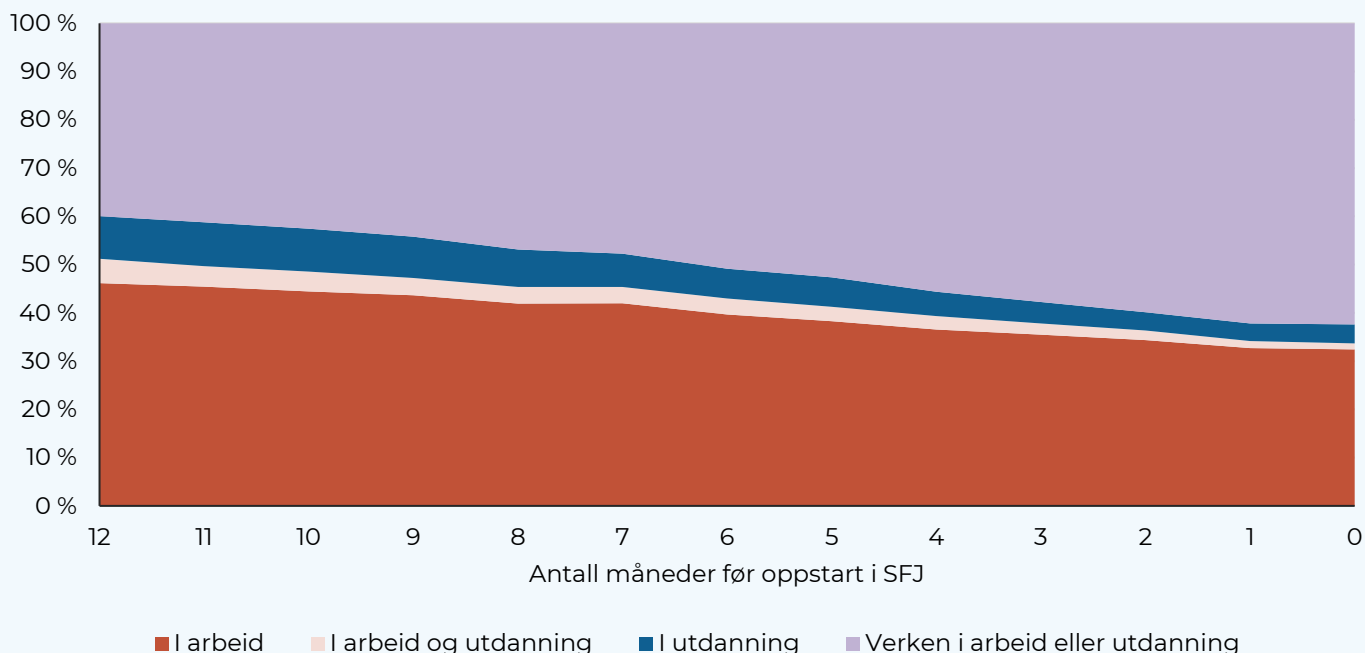
Deltakerne var i snitt 38 år i perioden 2017-2020. Oslo skiller seg ut, ettersom tilbudet her er avgrenset til personer opp til 30 år. Snittalderen i Oslo var 26 år. Også Trøndelag hadde en noe lavere snittalder på 36 år, sammenlignet med 40-41 år ved de resterende sentrene.

Senteret i Oslo er som nevnt primært rettet mot unge og har dermed høyest andel deltakere opp til 30 år med 84 prosent. Videre har Trøndelag en noe høyere andel unge (33 prosent) sammenlignet med de øvrige sentrene (17-21 prosent). Totalt sett er andelen unge relativt lik i 2017-2020 som den var i den påfølgende perioden 2021-2024. Den største forskjellen skjedde for Oslo, som hadde en nedgang i denne andelen i den påfølgende perioden til 68 prosent.

Andelen med høyere utdanning er lavest i Oslo (29 prosent) og i Øst-Viken Nord (39 prosent). Den var høyest i Vestland der halvparten av deltakerne hadde høyere utdanning. Sammenlignet med den påfølgende perioden er dette noe lavere andel, da totalt 10 prosentpoeng flere av deltakerne hadde høyere utdanning i perioden 2021-2024 enn i perioden 2017-2020.

Andelen med innvandrerbakgrunn er relativt jevn ved de ulike sentrene, i snitt på 17 prosent. Det er høyest innvandrерandel i Øst-Viken Nord og Øst-Viken sør (25 prosent), og lavest andel i Trøndelag (8 prosent). Blant deltakerne med innvandrerbakgrunn kommer de fleste fra landgruppe 3 (6 prosent av totalen). Det vil si fra land utenom EU og EØS, ekskludert USA, Canada, Australia og New Zealand. En litt mindre andel har bakgrunn fra landgruppe 1 (4 prosent av totalen). Dette er alle vesteuropeiske land uten Norge som var medlem av EU før 2004 og/eller EØS, samt USA, Canada, Australia og New Zealand. De færreste kom fra land i landgruppe 2 (1 prosent av totalen). Dette er land som ble medlem av EU i 2004 eller senere, altså Bulgaria, Estland, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Polen, Romania, Slovakia, Slovenia, Tsjekkia og Ungarn. Det var altså noen færre med innvandrerbakgrunn i perioden 2017-2020 i forhold

Figur A-1: Arbeids- og utdanningshistorikk før oppstart i SFJ. 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Sysselsetting registrert som inntekt minst 1/12G i måneden. Utdanning registrert som pågående kurs registrert i NUDB. Kurs og opplæring som ikke er registrert i NUDB er ikke hensyntatt. Det aller meste av fag som kvalifiserer til studiepoeng ved fullføring er registrert i NUDB.

til perioden 2021-2024, men sammensetningen av disse ser ganske lik ut.

Tilknytning til arbeidslivet

Litt under halvparten av deltakerne totalt var sysselsatt i minst en måned i løpet av det siste året før de begynte i SFJ (Figur A-1). Her er sysselsetting definert som å ha hatt en månedsinntekt på minst 1/12 G.

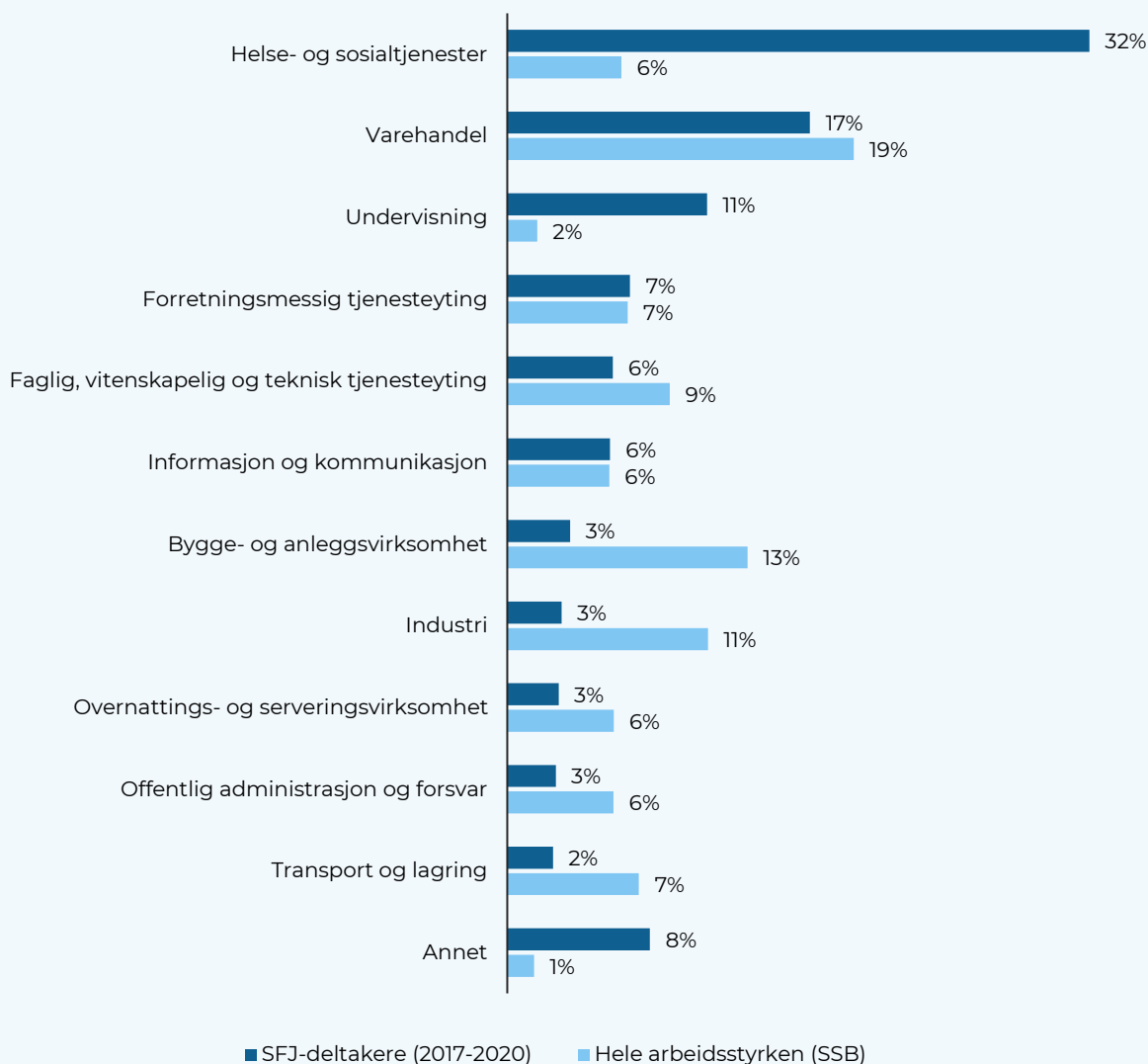
Andelen som var sysselsatt synker for hver måned fra ett år før og frem til oppstart i SFJ. Totalt var 32 prosent registrert som sysselsatt i samme måned som de begynte i SFJ, det vil si en nedgang på 14 prosentpoeng i løpet av dette året. 9 prosent av deltakerne var registrert som under utdanning ett

år før oppstart, mens i måneden for oppstart var dette nivået på 4 prosent. En del var også registrert som å være både under utdanning og i arbeid. Ett år før oppstart var dette 5 prosent, og i måneden for oppstart var andelen 1 prosent. 40 prosent av deltakerne var verken i utdanning eller arbeid et år før oppstart, og denne andelen øker for hver måned. Ved oppstart var 62 prosent verken i arbeid eller under utdanning.

Næring

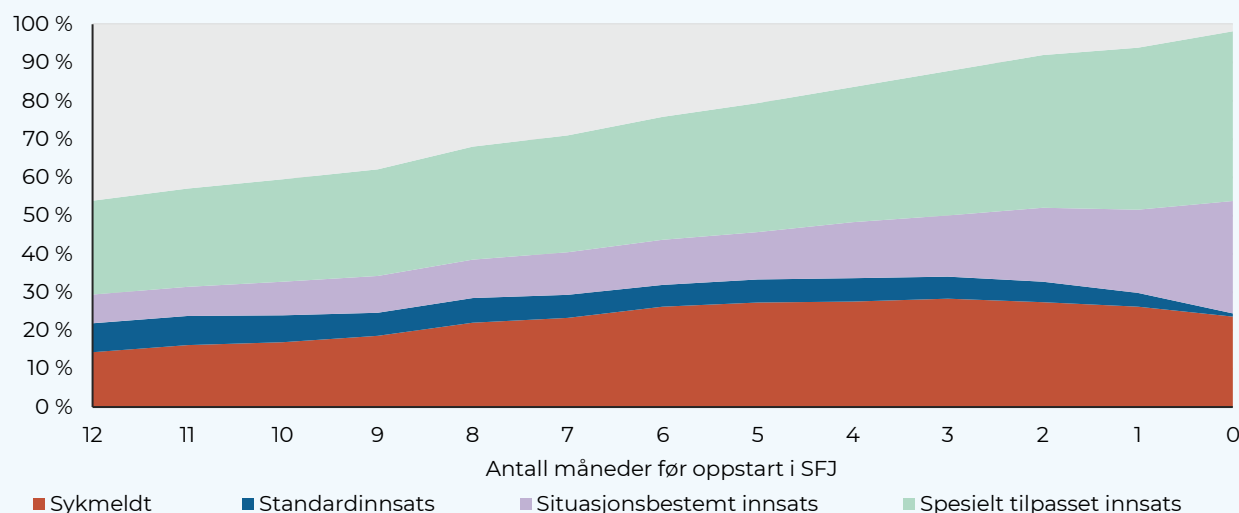
Nesten en tredjedel (32 prosent) av SFJ-deltakere som var sysselsatt ett år før oppstart, jobbet innenfor helse- og sosialtjenester (Figur A-2). Det er en klar overrepresentasjon sammenlignet med andelen som jobber innenfor denne næringen i

Figur A-2: Sysselsatte fordelt på næring (NACE-07), blant SFJ-deltakere og i hele befolkningen, ett år før oppstart i SFJ. 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Tallene for hele befolkningen er hentet fra SSB-tabell 12817, supplert med 09789.

Figur A-3: Andel registrert med ulike innsatsgrupper året før oppstart i SFJ, totalt for alle sentre. 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. **Merknad:** Noen få deltakere har ikke registrert en innsatsgruppe i måneden for oppstart i SFJ, noe som trolig skyldes feilregistreringer eller mangler i datagrunnlaget, ettersom man må ha fått tildelt en innsatsgruppe for å kunne delta.

befolkningen for øvrig. En stor andel, 17 prosent, jobbet innenfor varehandel. Dette er nesten samme andel som jobber innenfor næringen i den øvrige befolkningen.

Vi ser også at en større andel av SFJ-deltakere jobber innenfor undervisning sammenlignet med befolkningen ellers, 11 prosent sammenlignet med 2 prosent.

Øvrige deltakere som var sysselsatt ett år før oppstart jobbet innenfor en rekke ulike næringer, blant annet ulike former for tjenesteyting og informasjon og kommunikasjon. Personer i bygg og

anlegg, og i industri er underrepresentert i SFJ sammenlignet med den øvrige befolkningen.

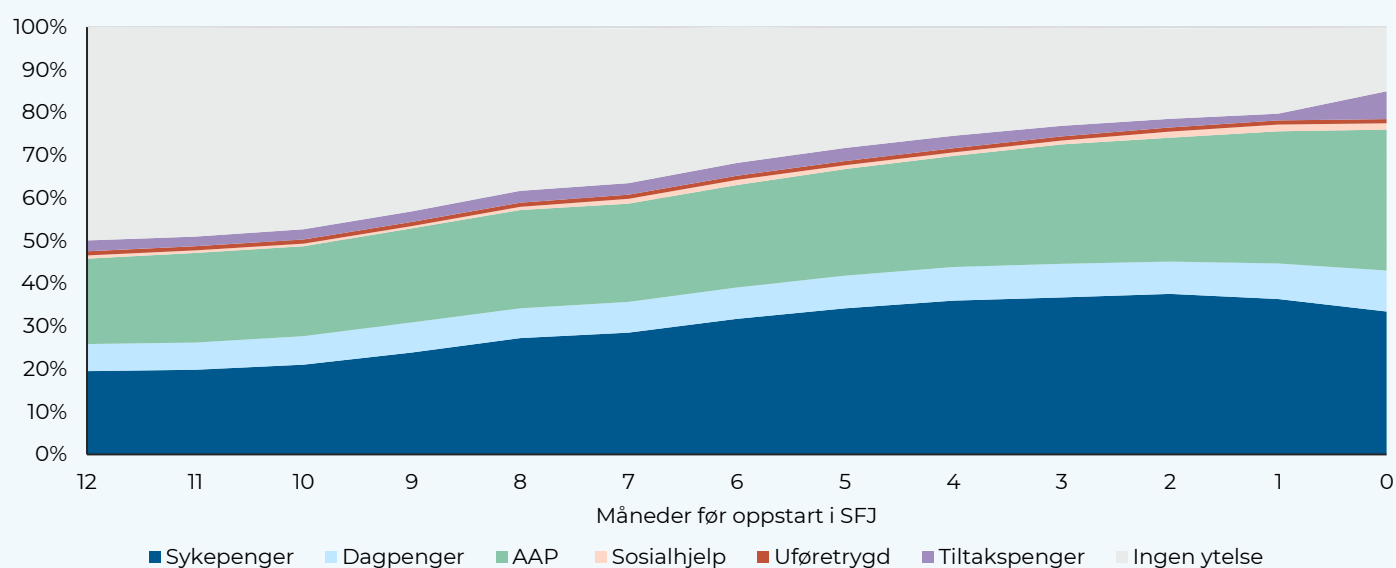
Tilknytning til Nav

Flere av deltakerne har hatt en tilknytning til Nav fra før de begynte i SFJ. Dette gjennom å ha vært registrert, mottatt ytelser eller tidligere ha deltatt på andre tiltak.

Innsatsgrupper

Ett år før oppstart hadde 54 prosent av SFJ-deltakerne registrert en status i Nav i perioden 2017-2020 (Figur A-3). Dette vil si å være registrert enten som sykmeldt, eller med standardinnsats,

Figur A-4: Andel som mottok ytelser fra Nav før oppstart i SFJ, totalt, 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB.

situasjonsbestemt innsats eller spesielt tilpasset innsats i Nav. 24 prosent hadde spesielt tilpasset innsats ett år før oppstart, mens 14 prosent var sykmeldt, 7 prosent hadde situasjonsbestemt innsats og 7 prosent hadde standardinnsats. I månedene frem mot oppstart øker andelen med en status hos Nav jevnlig, og alle har en registrert status hos Nav før oppstart.

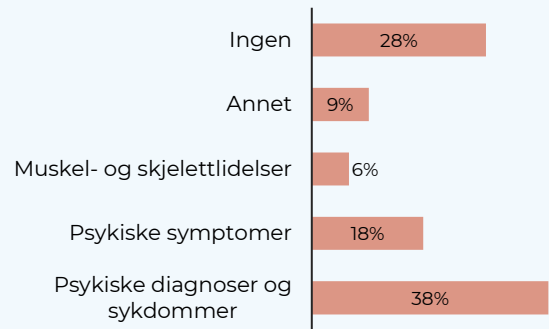
Vi ser at andelen deltakere som var sykmeldt eller hadde situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats øker frem mot oppstart. Derimot synker andelen med standardinnsats. Ved oppstart hadde 44 prosent spesielt tilpasset innsats. Resten var enten sykmeldt eller hadde situasjonsbestemt innsats.

Mottak av ytelser

Ett år før oppstart i SFJ mottok halvparten av deltakerne en form for ytelse fra Nav (Figur A-4). De aller fleste av disse mottok enten AAP (20 prosent) eller sykepenger (19 prosent). Det er også særlig disse andelenene som øker frem mot oppstarten i SFJ. Andelen som ikke mottok ytelser faller jevnlig frem mot oppstart, og ligger på 15 prosent ved oppstart. Det vil si at tre firedeler av deltakerne mottok en form for ytelse ved oppstart, de fleste av disse enten AAP eller sykepenger.

Sammenlignet med tidsperioden 2021-2024 var det flere i 2017-2020 som mottok ytelser ved oppstart i SFJ. Det var 66 prosent i 2021-2024 og 75 prosent i 2017-2020. Fordelingen av ytelser er derimot relativt lik mellom de to tidsperiodene.

Figur A-5: Registrerte diagnoser blant deltakere ved oppstart i SFJ, 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Nyligste diagnoser registrert fra AAP- og sykepengetilfeller siste seks måneder.

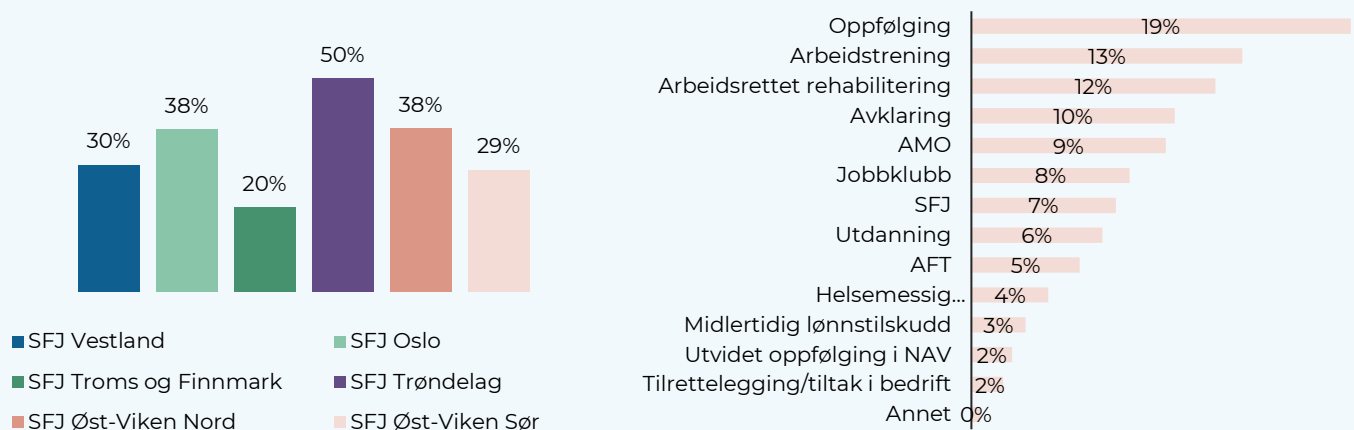
Diagnoser

For de deltakerne som mottok enten AAP eller sykepenger, har vi også data på hvilke diagnoser de er registrert med. Ved oppstart i SFJ var det 72 prosent av deltakerne som hadde en registrert diagnose de siste seks månedene frem til oppstart (Figur A-5). De vanligste registreringene var psykiske diagnoser eller sykdommer og psykiske symptomer, som gjaldt henholdsvis 38 og 18 prosent av alle deltakerne. Både andelen registrert med diagnoser, og andelen med en psykisk diagnose eller sykdom var med det betydelig høyere enn i 2021-2024 (henholdsvis 56 og 25 prosent).

Tiltak

I løpet av det siste året før deltakerne startet opp i SFJ hadde omtrent en tredjedel deltatt i minst ett annet tiltak (Figur A-6). Av disse hadde de fleste deltatt i Oppfølging (19 prosent), Arbeidstrening (13 prosent) og Arbeidsrettet rehabilitering (12 prosent) og Arbeidsrettet rehabilitering (12 prosent).

Figur A-6: Venstre: Andel som har deltatt på minst ett annet tiltak i løpet av ett år før oppstart i SFJ, fordelt på senter. Høyre: Andel i hvert tiltak, blant de som har deltatt i andre tiltak i løpet av ett år før oppstart i SFJ, 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: Figuren viser andelen SFJ-deltakere som er registrert med minst én måned på arbeidsmarkedstiltak. Figur til høyre viser første tiltak for deltakere som hadde deltatt i tiltak.

Ellers var det en del som deltok i Avklaring, AMO-kurs og Jobbkubb.

Det var størst andel som hadde deltatt i andre tiltak det siste året før SFJ-oppstart i Trøndelag, der dette gjaldt halvparten av deltakerne. For Øst-Viken og Troms og Finnmark var dette 38 prosent, mens de resterende fylkene lå på 20-29 prosent.

A.2 Forløp og utfall

Det er en betydelig variasjon i lengden på deltakelse, utfall over tid, og utviklingen i arbeidsforhold. Det er også en tydelig variasjon internt mellom de ulike sentrene.

Varighet

For perioden 2017-2020 var gjennomsnittlig varighet i SFJ for alle deltakerne totalt omtrent 12 måneder (Figur A-7). Vi ser at varigheten i snitt er noe lengre for deltakerne under 30 år, men forskjellen er begrenset. Forskjellen mellom sentrene i gjennomsnittlig varighet er også

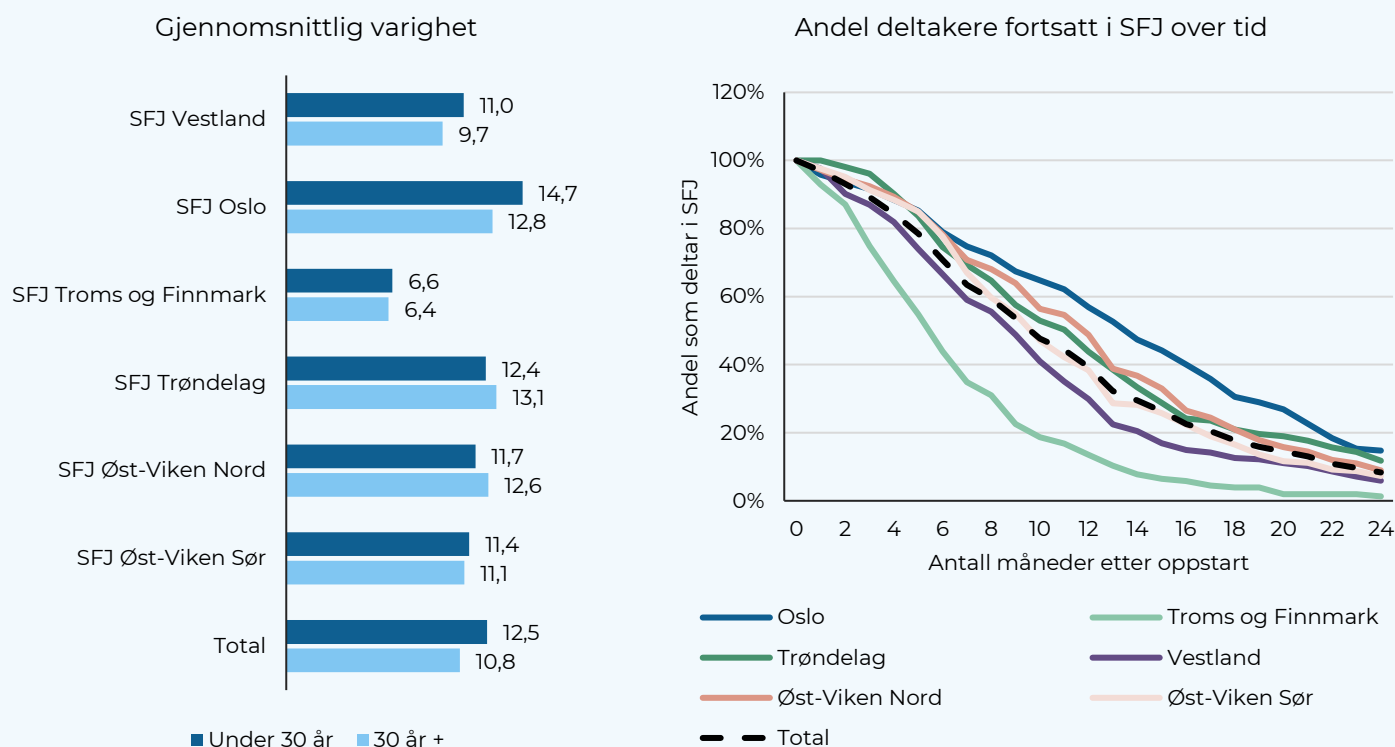
begrenset i denne perioden, men med enkelte variasjoner. Troms og Finnmark har lavest gjennomsnittlig varighet med omtrent seks og en halv måned i snitt. I 2017-2020 har Oslo den høyeste gjennomsnittlige varigheten med omtrent 14 måneder.

Andelen deltakere som deltar i SFJ over tid faller jevnlig, og etter 6 måneder er det totalt 71 prosent som fortsatt er i SFJ. Denne andelen faller til 39 prosent etter ett år, og kun 8 prosent etter to år. Her skiller spesielt Troms og Finnmark seg ut ved at andelen som deltar i SFJ faller en del raskere over tid enn ved de andre sentrene. Etter et halvt år er det under halvparten (44 prosent) som fortsatt deltar, og etter ett år har andelen falt til under en sjettedel (14 prosent). Til sammenligning er deltakelsen ved de andre sentrene på 67-79 prosent etter et halvt år. Oslo holder lengst på sine deltakere, der 79 prosent fortsatt er med etter et halvt år, og 57 prosent etter ett år. Etter to år er andelen på 15 prosent, som er nesten dobbelt så høy som gjennomsnittet.

Forløp og utfall

Fra Figur A-8 kan vi se at det ved oppstart i SFJ er omtrent 40 prosent av deltakerne som kombinerer

Figur A-7: Venstre: Gjennomsnittlig varighet på deltakelse. Høyre: Andel deltakere fortsatt i SFJ over tid. Fordelt på sentre, 2017-2020.

Kilde: Oslo Economics' beregninger basert på registerdata fra Nav og SSB. Merknad: 2017-2022. Tilgangsdatoer i 2023 og 2024 er utelatt fra statistikken fordi en del deltakelser ikke er avsluttet enda.

deltakelse med å være i arbeid eller utdanning, og de resterende er kun deltakere i SFJ. Etter ett år er det omtrent 20 prosent av deltakerne som fortsatt kombinerer deltakelse i SFJ med jobb eller utdanning.

Andelen som deltar i SFJ, enten de kombinerer dette med jobb/utdanning eller ikke, faller over tid. Samtidig ser vi at andelen som kun er i jobb øker betydelig over tid. Etter bare 6 måneder har 13 prosent gått over i arbeid, og etter ett år er andelen 31 prosent. Etter to år er 48 prosent i arbeid. Dette inkluderer personer som bare er i arbeid, eller som kombinerer arbeid med deltakelse i andre tiltak enn SFJ, eller sykmelding/uførhet.

Det er bare en liten andel som har overgang til utdanning fra SFJ, men denne andelen øker også over tid. Etter 6 måneder er det kun 1 prosent i utdanning, men etter ett år har dette økt til 4 prosent, og etter to år er det 7 prosent. Sammenlignet med perioden 2021-2024 er dette ganske likt.

Det er også kun en liten andel som har overgang fra SFJ til deltakelse i andre tiltak. Etter 6 måneder gjelder dette 2 prosent av deltakerne. Denne andelen øker til 5 prosent etter ett år, og til 8 prosent etter to år. Dette er ganske likt som i den påfølgende perioden.

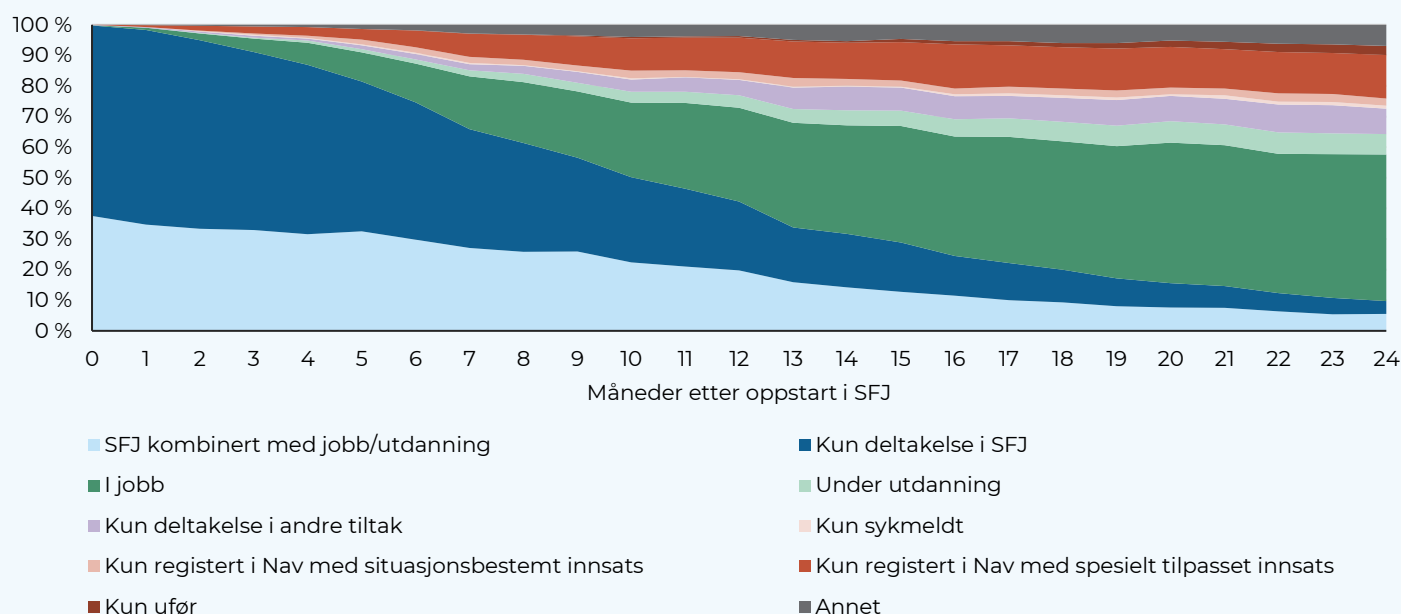
Noen deltakere går over fra SFJ til å bli registrert som sykmeldt, ufør, eller med situasjonsbestemt eller spesielt tilpasset innsats. Et lite fåtall av deltakerne går over til å være registrert som sykmeldt eller med situasjonsbestemt innsats, uten at de også deltar i annen aktivitet. Dette gjelder kun omtrent 1-3 prosent etter både ett og to år. Det er også kun et lite fåtall som blir uføre uten annen aktivitet, det gjelder ingen etter ett år, men 3 prosent etter to år. Det er noen flere som går over til å bli registrert i Nav med spesielt tilpasset innsats, uten at de også er i annen aktivitet. Etter ett år gjelder dette 11 prosent, og etter to år gjelder det hele 14 prosent.

Overgang til arbeid eller utdanning

Det overordnede formålet med deltakelse i SFJ er å komme i, eller bli værende, i arbeid eller utdanning, og det er dermed dette utfallet vi er særlig interessert i. Samlet sett øker andelen jevnlig etter oppstart, fra omtrent 38 prosent ved oppstart til 43 prosent etter seks måneder. Etter ett år er andelen på 55 prosent, og hele 60 prosent er i arbeid eller utdanning etter to år.

Flere av de som har overgang til jobb etter deltakelse i SFJ var også i arbeid da de startet opp (Figur A-9, venstre). Den største andelen av disse flytter over til nye arbeidsgivere over tid. Etter et halvt år er under halvparten fortsatt sysselsatt hos samme arbeidsgiver. Etter ett år er andelen falt til

Figur A-8: Utfall blant deltakerne. Tilgangsdatoer i 2017-2020.

Merknad: Kun deltakere som startet i SFJ i 2017-2020, for at det skal være mulig å observere de påfølgende 24 månedene. Utfallene er gjensidig utelukkende og prioritert, og «SFJ er kombinert med jobb/utdanning» har høyest prioritet, og «Andre» har lavest.

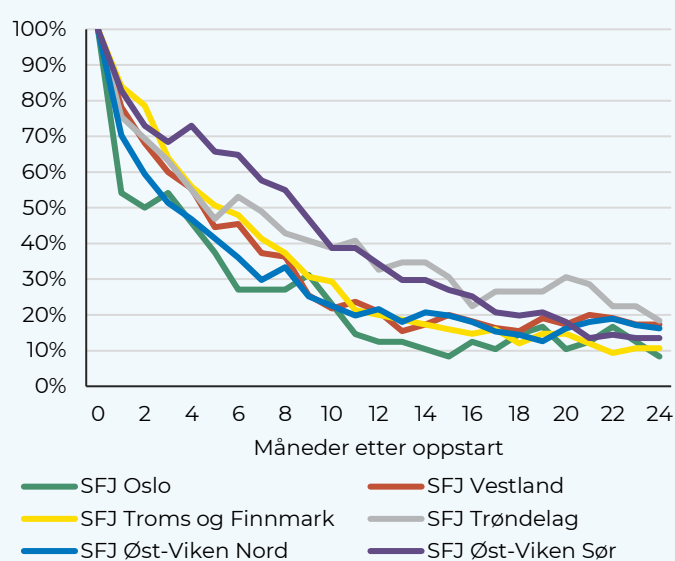
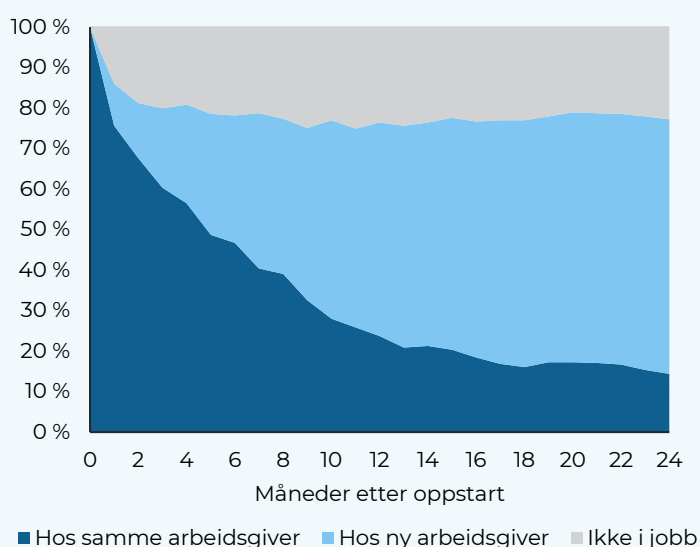
24 prosent, og etter to år er det kun 14 prosent som fortsatt jobber hos samme arbeidsgiver.

Det er samtidig en økende andel som blir sysselsatt hos en ny arbeidsgiver. Etter 6 måneder har 31 prosent fått jobb hos en annen arbeidsgiver enn den de var sysselsatt hos ved oppstart i SFJ. Etter ett år er andelen 53 prosent, og etter to år 63 prosent. Dette innebærer at en større andel av deltakerne bytter arbeidsgiver enn går tilbake til

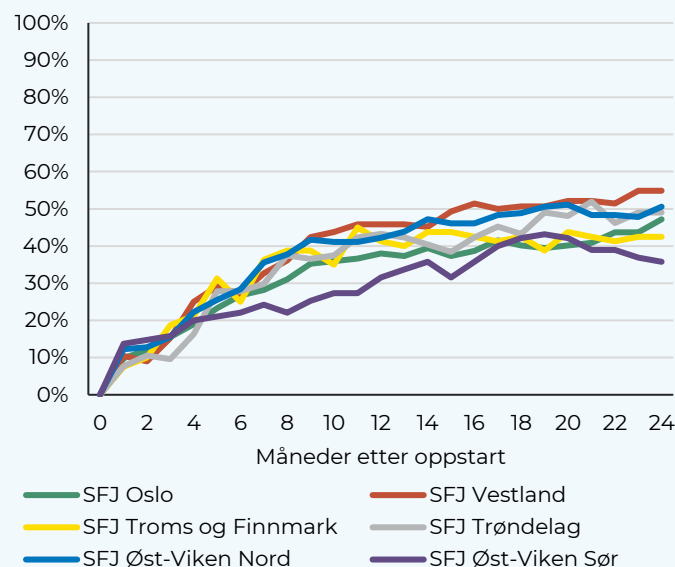
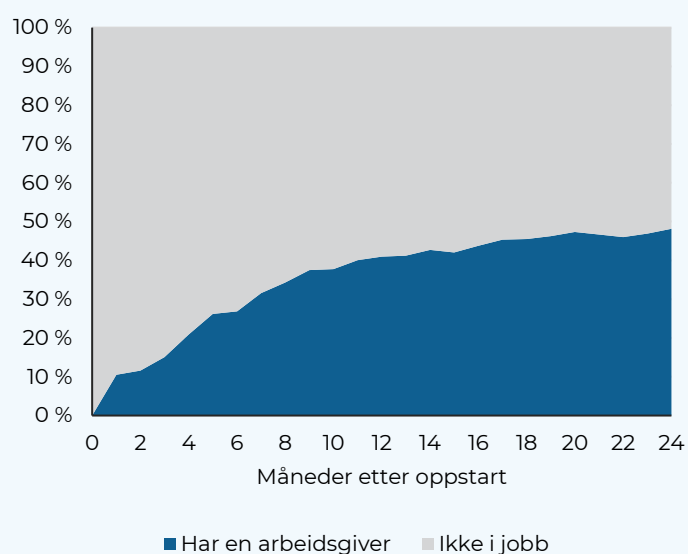
samme arbeidsgiver som de hadde ved oppstart. Dette kan enten skyldes at de bytter arbeidsplass, eller at de bytter yrke og næring.

En liten andel som var sysselsatt opprinnelig, går ut av arbeid. Etter bare 1 måned er 14 prosent av de som var sysselsatt opprinnelig, ikke lenger i jobb. Etter 6 måneder ligger denne andelen på 22 prosent, og etter to år er den på 23 prosent.

Figur A-9: Blant de som var sysselsatt ved oppstart: Andel med samme og ny arbeidsgiver som i oppstartsmåneden (venstre), og andel med samme arbeidsgiver som i oppstartsmåneden, fordelt på sentre (høyre). 2017-2020.

Figur A-10: Blant de som ikke var sysselsatt ved oppstart: Andel med arbeidsgiver (venstre), og andel med arbeidsgiver, fordelt på sentre (høyre). 2017-2020.

Merknad: Hovedarbeidsgiveren er den som har gitt mest lønn til personen i den aktuelle måneden. Om en person får en annen hovedarbeidsgiver midlertidig, men deretter går tilbake til opprinnelig hovedarbeidsgiver, telles dette mot andelen med samme arbeidsgiver. Dermed kan andelen teknisk sett øke med lengre tid etter oppstart.

Andelen holder seg dermed relativt stabilt rundt 22 prosent etter det første halve året.

Figur A-9 (høyre) viser andelen som fortsatt er hos samme arbeidsgiver, fordelt på sentre. Etter seks måneder varierer denne andelen mellom 27 prosent på det laveste i Oslo og 65 prosent på det høyeste i Øst-Viken Sør. Etter to år er nivået lavere ved alle sentre, og varierer mellom 8 prosent i Oslo og 18 prosent i Trøndelag.

Vi ser også at det er mange av de som ikke var i jobb da de startet opp i SFJ, som kommer seg i jobb over tid (Figur A-10, venstre). Etter seks måneder har 27 prosent av disse fått en arbeidsgiver, og etter ett år har 41 prosent det. Etter to år har nesten halvparten av de som opprinnelig ikke var i arbeid, kommet seg i jobb.

Andelen som har overgang til arbeid over tid varierer litt mellom sentrene, men den er relativt jevnt fordelt. Andelen er høyest i Vestland, der en fjerdedel er i arbeid etter seks måneder, og andelen øker til 46 prosent etter ett år. Etter to år er 55 prosent i jobb. Også i Øst-Viken Nord er andelen relativt høye, der 28 prosent er i arbeid etter et halvt år, 42 prosent etter ett år, og 51 prosent etter to år. I Øst-Viken Sør, derimot, ser andelen relativt lik ut etter kort tid, da 20 prosent kommer seg i arbeid etter seks måneder, men denne veksten flater mer ut. Etter ett år har 27 prosent kommet over i arbeid, og etter to år er det 36 prosent.

Overgangen til arbeid over tid ser litt forskjellig ut mellom tidsperiodene. I perioden 2017-2020 er det noen færre som hadde overgang til arbeid sammenlignet med perioden 2021-2024. I den påfølgende perioden hadde 54 prosent gått over i jobb etter ett år, altså 13 prosentpoeng flere.

Vedlegg B Tabell med resultater, samt matching-diagnostikk, fra effektanalysen

B.1 Tabeller med resultater fra effektanalysen

Tabell B- 1 og Tabell B- 2 viser resultatene av effektanalysen, der deltakelse i SFJ sammenlignes med, henholdsvis, «Ikke tiltak» og deltakelse i andre Oppfølgingstiltak. Dette er resultatene bak figurene i kapittel fem. Resultatene for de tre øverste utfallene i hver tabell er beskrevet i kapittel fem.

Tabell B- 1: Estimert effekt av deltakelse i SFJ sammenlignet med ikke tiltak.

Utfall	Undergruppe	1-12 måneder	13-24 måneder	25-36 måneder
Sysselsetting og/eller utdanning (måneder)	Alle	0,35*** (0,09)	1,43*** (0,14)	1,17*** (0,13)
	Sykmeldt	-0,81*** (0,18)	-0,16 (0,27)	0,09 (0,23)
	Situasjonsbestemt	0,27* (0,16)	1,31*** (0,25)	0,84*** (0,21)
	Spesielt tilpasset	1,02*** (0,12)	2,35*** (0,22)	1,96*** (0,20)
Sysselsetting (måneder)	Alle	0,37 (0,086)	1,44 (0,14)	1,19 (0,13)
	Sykmeldt	-0,799 (0,18)	-0,160 (0,27)	0,10 (0,23)
	Situasjonsbestemt	0,27 (0,16)	1,31 (0,25)	0,83 (0,21)
	Spesielt tilpasset	1,05 (0,12)	2,361 (0,22)	2,00 (0,20)
Årslønn (kroner)	Alle	-4779 (4472)	33821 (6982)	29667 (6377)
	Sykmeldt	-70425 (11991)	-48835 (16975)	-24127 (14680)
	Situasjonsbestemt	3181 (7705)	35404 (12323)	12120 (11139)
	Spesielt tilpasset	25009 (5426)	76924 (9292)	70037 (8961)

Merknad: tabellen viser beregnet effekt på deltakerne (ATET) for tre utfall på tre ulike horisonter. Stjerner indikerer statistisk signifikant på 90, 95 og 99% kredens, for hhv. én to og tre stjerner.

Tabell B- 2: Estimert effekt av deltakelse i SFJ sammenlignet med (andre) oppfølgingstiltak. ATET

Utfall	Undergruppe	1-12 måneder	13-24 måneder	25-36 måneder
Sysselsetting og/eller utdanning (måneder)	Alle	0,327*** (0,092)	0,569*** (0,146)	0,434*** (0,130)
	Sykmeldt	0,403** (0,199)	1,056*** (0,314)	0,837*** (0,267)
	Situasjonsbestemt	0,273 (0,176)	0,334 (0,256)	0,321 (0,223)
	Spesielt tilpasset	0,321** (0,127)	0,465** (0,216)	0,293 (0,199)
Sysselsetting (måneder)	Alle	0,337*** (0,092)	0,569*** (0,146)	0,439*** (0,131)
	Sykmeldt	0,419** (0,199)	1,056*** (0,314)	0,842*** (0,268)
	Situasjonsbestemt	0,263 (0,176)	0,334 (0,256)	0,310 (0,224)
	Spesielt tilpasset	0,342*** (0,126)	0,465** (0,216)	0,309 (0,199)
Årslønn (kroner)	Alle	20 063*** (4 719)	32 759*** (7 506)	25 760*** (6 867)
	Sykmeldt	39 816*** (13 048)	92 165*** (19 579)	76 071*** (16 893)
	Situasjonsbestemt	15 818* (8 547)	13 946 (13 136)	9 455 (11 889)
	Spesielt tilpasset	12 326** (5 180)	13 502 (9 313)	9 696 (9 169)

Merknad: tabellen viser beregnet effekt på deltakerne (ATET) for tre utfall på tre ulike horisonter. Stjerner indikerer statistisk signifikant på 90, 95 og 99% kredens, for hhv. én to og tre stjerner.

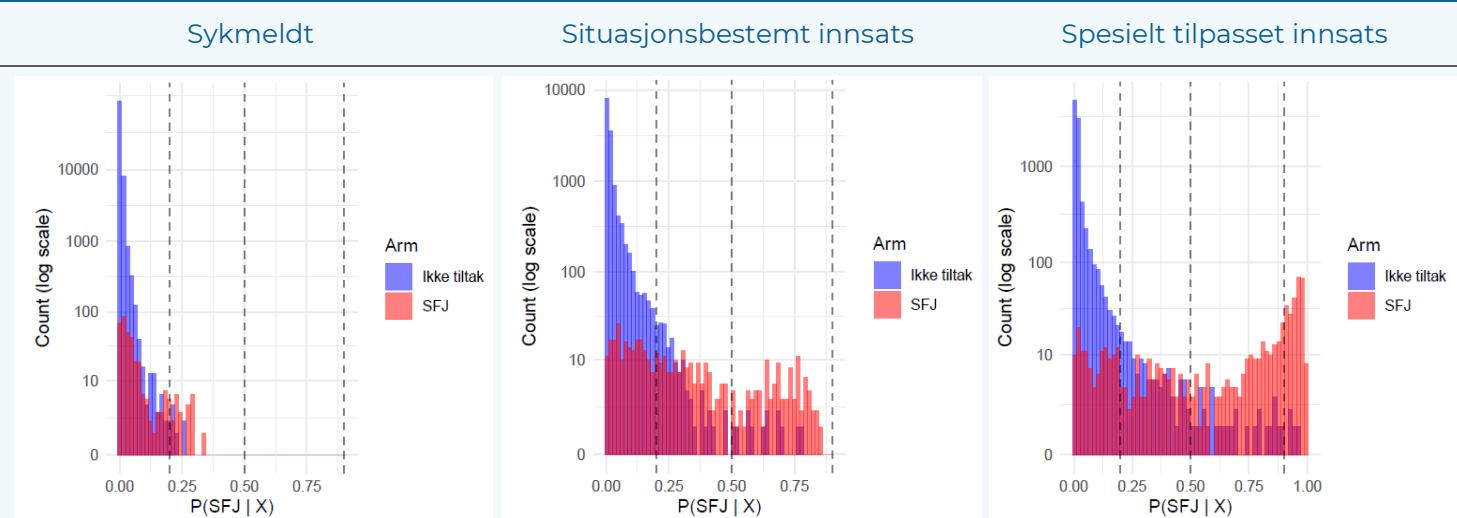
B.2 Matching-diagnostikk

Matchingmetoder er avhengig av *overlapp* i propensity scores mellom tiltaksdeltakere og referansepopulasjonen, for å gi gode anslag. Figur B- 1 og Figur B- 2 viser fordelingen av propensity scores for SFJ-deltakere og, henholdsvis, personer ikke på tiltak og personer i andre oppfølgingstiltak. Det er betydelig overlapp i fordelingen av propensity scores mellom SFJ-deltakere og personer ikke på tiltak. Der det er dårligst overlapp, er på svært høye propensity scores, der faktiske deltakere dominerer, særlig blant personer med

spesielt tilpasset innsats. Mellom deltakere på SFJ og oppfølgingstiltak er bildet lignende, med god overlapp, men få kontroller med svært høye propensity scores. Vi har derfor valgt å ekskludere individer med de aller høyeste propensity-scores (over 0,90) fra effektanalysen, siden det ikke finnes noen tilstrekkelig kontrollgruppe for deltakere med slike propensity scores.

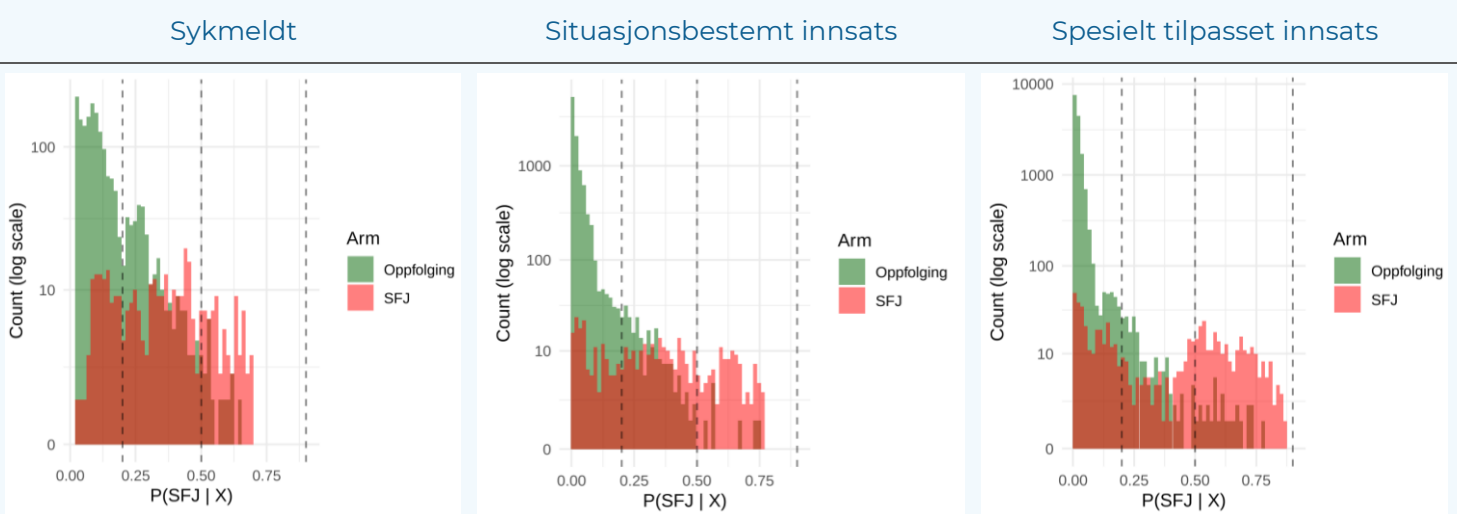
Tabell B- 3 og Tabell B- 4 viser gjennomsnitt av kontrollvariablene for deltakerne, og for kontrollgruppen før og etter vektning. Matchingen fører til betydelig bedre balanse, selv om det gjenstår forskjeller på noen variabler.

Figur B- 1: Overlapp i propensity scores blant SFJ-deltakere og kontroll. SFJ-deltakere og ikke tiltak

Merknad: figuren viser fordelingen av propensity scores ($P(\text{SFJ} | X)$) mellom deltakere i SFJ og kontrollgruppen «ikke på tiltak». «X» henviser til kontrollvariablene.

Figur B- 2: Overlapp i propensity scores blant tiltaksdeltakere og kontroll. SFJ-deltakere og deltakere i (andre) oppfølgingstiltak

Merknad: figuren viser fordelingen av propensity scores ($P(\text{SFJ} | X)$) mellom deltakere i SFJ og kontrollgruppen på andre oppfølgingstiltak. «X» henviser til kontrollvariablene.

Tabell B- 3: Balanse i kontrollvariabler. Spesielt tilpasset innsats

Variabel	Snitt, SFJ-deltakere	Snitt, kontroll ikke tiltak (ATT-vekt)	Standardisert forskjell
Alder i år	36,7298	39,5116	-0,2
Kjønn (mann = 1, kvinne = 2)	1,6242	1,603	0,043
Bor i sentral kommune	0,7143	0,441	0,575
Bor i mellomsentral kommune	0,2422	0,5458	-0,631
Måneder med Nav-registreringer, foregående 24 mnd.	11,1211	9,8705	0,353
Måneder med Nav-registreringer, foregående 36 mnd.	19,7034	16,0551	0,642
Måneder i arbeidsmarkedstiltak fra Nav, foregående 24 mnd.	4,4099	0,8924	2,111
Måneder i arbeidsmarkedstiltak fra Nav, foregående 36 mnd.	6,8059	2,9247	1,291
Måneder på AAP, siste 24 mnd.	6,2733	3,8892	0,643
Måneder med sykepenger, siste 24 mnd.	4,545	4,0814	0,08
Måneder med dagpenger, siste 24 mnd.	1,0419	0,6572	0,136
Andel, diagnosegruppe 1	0,0854	0,2185	-0,31
Gruppe 2	0,0714	0,1841	-0,295
Gruppe 3	0,486	0,3109	0,387
Gruppe 5	0,1568	0,0908	0,227
Ingen diagnose	0,2003	0,1956	0,012
Grunnskole som høyeste utdanning	0,3168	0,4611	-0,291
Videregående grunnutdanning som høyeste	0,0248	0,0445	-0,095
Videregående avsluttende utdanning som høyeste	0,2748	0,2794	-0,01
Høyere utdanning	0,3758	0,1928	0,447
I jobb eller utdanning i oppstartsmåned	0,2531	0,2763	-0,05
ijobb_eller_utd_0			
I jobb i oppstartsmåned	0,1957	0,2258	-0,071
ijobbIG_0			
I jobb seks måneder før oppstart	0,2438	0,2771	-0,075
I jobb 12 måneder før oppstart	0,309	0,3367	-0,057
I jobb 18 måneder før oppstart	0,3587	0,3577	0,002
I jobb 24 måneder før oppstart	0,4239	0,2977	0,26
Antall måneder i jobb ($\geq 1/12$ G) foregående 24 mnd.	6,0311	6,4647	-0,043
Arbeidsledighet i kommunen, pst.	2,9152	3,3379	-0,347
I utdanning seks måneder før oppstart	0,1071	0,068	0,129
Månedslønn seks måneder før oppstart	12965	12525	0,017

Merknad: Tabellen viser snitt av de ulike kontrollvariablene blant SFJ-deltakere av indikert gruppe, definert ved innsatsgruppe i oppstartsmåned, og den vektete kontrollgruppen.

Tabell B- 4: Balanse i kontrollvariabler. Situasjonsbestemt innsats.

Variabel	Snitt, SFJ-deltakere	Snitt, kontroll ikke tiltak (ATT-vekt)	Standardisert forskjell
Alder i år	35,9157	38,0269	-0,165
Kjønn (mann = 1, kvinne = 2)	1,5222	1,4795	0,058
Bor i sentral kommune	0,8314	0,4153	0,37
Bor i mellomsentral kommune	0,1499	0,5679	-0,38
Måneder med Nav-registreringer, foregående 24 mnd.	6,8642	5,1464	0,185
Måneder med Nav-registreringer, foregående 36 mnd.	9,6815	6,396	0,195
Måneder i arbeidsmarkedstiltak fra Nav, foregående 24 mnd.	1,6019	0,0963	0,983
Måneder i arbeidsmarkedstiltak fra Nav, foregående 36 mnd.	2,2787	0,4231	0,222
Måneder på AAP, siste 24 mnd.	0,2506	0,0728	-0,075
Måneder med sosialhjelp, siste 24 mnd.	0,1803	0,1636	0,038
Måneder med sykepenger, siste 24 mnd.	3,8689	1,1058	0,511
Måneder med dagpenger, siste 24 mnd.	3,7799	4,499	-0,072
Andel, diagnosegruppe 1	0,0398	0,0405	-0,185
Gruppe 2	0,0398	0,0465	-0,188
Gruppe 3	0,1639	0,0303	0,447
Gruppe 5	0,1054	0,016	0,486
Ingen diagnose	0,6511	0,8668	-0,201
Grunnskole som høyeste utdanning	0,2506	0,3924	-0,263
Videregående grunnutdanning som høyeste	0,0234	0,041	-0,059
Videregående avsluttende utdanning som høyeste	0,3489	0,303	0,09
Høyere utdanning	0,377	0,2215	0,305
I jobb eller utdanning i oppstartsmåned jobb_eller_utd_0	0,3466	0,3235	-0,001
I jobb i oppstartsmåned ijobbIG_0	0,281	0,2472	0,021
I jobb seks måneder før oppstart	0,37	0,3289	-0,028
I jobb 12 måneder før oppstart	0,4871	0,4133	-0,004
I jobb 18 måneder før oppstart	0,5386	0,463	0,071
I jobb 24 måneder før oppstart	0,5457	0,4087	0,267
Antall måneder i jobb (>= 1/12 G) foregående 24 mnd.	9,1756	7,7453	0,041
Arbeidsledighet i kommunen, pst.	3,3394	3,5419	-0,162
I utdanning seks måneder før oppstart	0,1288	0,1196	0,1198
Månedslønn seks måneder før oppstart	23573,4161	17374,18	0,104

Merknad: Tabellen viser snitt av de ulike kontrollvariablene blant SFJ-deltakere av indikert gruppe, definert ved innsatsgruppe i oppstartsmåned, og den vektete kontrollgruppen.

Vedlegg C Robusthetstest: effektestimering med utgangspunkt i løp i Nav

Hovedresultatene i rapporten ble beregnet på et utvalg som inkluderte alle deltakelser i Senter for jobbmestring i tidsperioden 2017-2021. Vi har også estimert effekter med en litt annen metode, som definerer Nav-forløp både for deltakere i tiltak og ikke-deltakere. Metoden samsvarer med den som ble brukt i Effekter av Arbeidsmarkedstiltak (Oslo Economics, 2024). Metoden innebærer noen begrensninger i hvilke deltakelser som får inngå i effektanalysen. Det kan både innebære redusert statistisk presisjon og at resultatene bare er gyldige for en undergruppe av deltakerne, og man kan ikke si noe om effekter for andre deltakere uten videre antakelser. Fordelen med metoden er at den kan motvirke skjevheter mellom deltaker- og kontrollgruppen. Ellers gjøres estimeringen med tilsvarende metoder som i hovedanalysen beskrevet i kapittel fem, med dobbel maskinlæring og AIPW.

Resultatene med denne metoden ligger relativt tett opp mot resultatene i hovedanalysen. Resten av dette vedlegget beskriver metoden bak, og resultatene av, denne beregningsmetoden. Vi presenterer bare utvalgte resultater, av hensyn til plass og omfang. Det er høy grad av samsvar mellom resultatene fra de to metodene.

C.1 Forløp i Nav

For å kunne gjennomføre matchingen, er vi avhengige av å definere en tidsperiode, for hver Nav-bruker, hvor de er aktuelle for å starte i SFJ eller andre tiltak. Siden Nav besitter omfattende data om deltakerne, er det mulig å karakterisere deltakernes forløp i Nav etter ulike karakteristikk, om innsatsgruppen de ble registrert i, eventuelle tiltak de deltok i, og sysselsettingshistorikken deres. Denne informasjonen kan utnyttes, sammen med informasjon om deltakeren (som kjønn, alder, innvandringsbakgrunn og arbeidshistorikk) til å konstruere en troverdig kontrollgruppe.

Løp starter ved første nylige registrering i en relevant innsatsgruppe eller sykmelding

Det er først og fremst personer som er sykmeldt eller registreres i innsatsgruppene situasjonsbestemt innsats eller spesialtilpasset innsats, som er aktuelle for å delta i SFJ. Når en person for første gang registreres i en av disse gruppene, definerer vi at et nytt Nav-løp begynner

Tabell C- 1: Deltakelser i SFJ med tilgangsdato i 2017-2020. Totalt og som inngår i effektanalysen

	Antall	Prosent av total
Alle deltakelser i SFJ	1 274	100 %
Starter innen 12 måneder i løp, og SFJ utgjør første tiltak	404	32 %

Merknad: Tabellen viser det totale antallet deltakelser i SFJ med tilgangsdato i 2017-2020, og hvor mange som både starter innen 12 måneder etter start på deltakerens løp i Nav, og der SFJ utgjør første tiltak i vedkommendes Nav-løp.

Tabell C- 2: Prosentvis fordeling mellom SFJ-fylkene

	I analysen	Alle deltakere	Forskjell (prosentpoeng)
Oslo	17,6 %	15,2 %	2,4 pp.
Troms og Finnmark	14,1 %	12,4 %	1,7 pp.
Trøndelag	5,3 %	12,3 %	-7,0 pp.
Vestland	24,6 %	20,3 %	4,3 pp.
Øst-Viken Nord	17,8 %	23,3 %	-5,5 pp.
Øst-Viken Sør	20,6 %	16,5 %	4,1 pp.

Merknad: Tabellen viser andelen av deltakelser som er knyttet til hvert SFJ-kontor for tilgangsdatoer i 2017-2020. Andelen «i analysen» indikerer hvilken andel kontoret utgjør av deltakerne i den alternative fremgangsmåten for effektanalyse, som beskrives her i vedlegg C. Kolonne «Alle deltakere» indikerer andelen per senter blant alle deltakere i perioden.

for personen. Hvis det senere går mer enn 12 måneder uten noen registrering i disse gruppene, før vedkommende så registreres igjen (eksempelvis, etter 17 måneder uten noen registrering), regner vi at personen har startet et nytt løp.

Med dette defineres utvalget med utgangspunkt i når Nav har begynt å gjøre en vurdering av hva slags arbeidsrettet oppfølging personen har behov

for. Innsatsgruppene er datagrunnlaget som gir den mest detaljerte informasjonen om Navs vurdering av personens bistandsbehov, som påvirker hvilke tiltak en person har rettigheter til å delta på. Siden effektanalysen enkelt forklart baserer seg på sammenligninger av personer som deltar på tiltak med så sammenlignbare personer som mulig som ikke har deltatt på tiltak, mener vi registrering i innsatsgruppe er den mest hensiktsmessige måten å avgrense utvalget på. Avgrensingen innebærer at utvalget både inkluderer personer med og uten nedsatt arbeidsevne, og personer som er registrert som helt ledige og delvis ledige.

Tiltaksdeltakelse

Vi beregner effekten av å begynne på SFJ i løpet av de første 12 månedene fra og med den første måneden i en persons Nav-løp. For å bli registrert i SFJ-gruppen må videre SFJ ha vært det første tiltaket personen deltok i, innenfor gjeldende løp på det tidspunktet. Denne avgrensningen gjør at vi i størst mulig grad fanger opp effekten av å delta på et tiltak for første gang, uten at vi fanger opp effekter fra eventuell tidligere tiltaksdeltakelse. I tillegg til å sammenligne med personer som ikke deltok på noen tiltak i løpet av sitt «løp» i Nav, kan vi sammenligne utfallene for SFJ-deltakere med utfall for de som deltok på andre tiltak.. Dersom vi hadde utvidet denne tidsperioden, vil det være

vanskeligere å sikre at disse lange Nav-løpene er sammenlignbare mellom SFJ-deltakere og kontrollgruppen. Dette er enklere for kortere forløp. Det vil dermed kunne gjøre det lettere å tolke funnene. I tillegg vil vi på denne måten kunne måle effekter over en lengre tidsperiode for en større andel av SFJ-deltakerne.

Som en konsekvens av avgrensningen, blir den endelige gruppen vi måler effekter for, en del mindre enn antallet deltakere ved SFJ (Tabell C- 1). De deltakerne som inngår i det fulle datagrunnlaget, men ikke kommer med i effektanalysen, er de som deltar i SFJ, men ikke som første tiltak i deres Nav-løp, og de som deltar i SFJ som første tiltak, men først 13 måneder eller mer etter oppstart i Nav-løpet. Siden antallet deltakere i enkelte undergrupper er begrenset, kombinerer vi personer på situasjonsbestemt og spesielt tilpasset innsats i gruppen «andre», altså ikke-sykmeldte. Andelen som går ut av utvalget, er ulik ved ulike sentre (Tabell C- 2).

C.2 Resultater

Tabell C- 3 og Tabell C- 4 viser resultater med denne beregningsmåten. Resultatene samsvarer i stor grad med resultatene med metodene i kapittel fem.

Tabell C- 3: Estimerte effekter av SFJ. Sammenlignet med personer som ikke deltar på tiltak. Alternativ metode

	Tidsperiode	Gruppe	ATT	Standardfeil
Sysselsatt eller under utdanning (månader)	1-12 måneder	Andre	0,31	0,32
		Sykmeldte	-1,29***	0,28
	13-24 måneder	Andre	1,07***	0,38
		Sykmeldte	-0,05	0,31
	25-36 måneder	Andre	1,59***	0,41
		Sykmeldte	-0,00	0,31
Sysselsatt (månader)	1-12 måneder	Andre	0,47	0,29
		Sykmeldte	-1,46***	0,29
	13-24 måneder	Andre	1,37***	0,38
		Sykmeldte	-0,49	0,33
	25-36 måneder	Andre	1,31***	0,40
		Sykmeldte	-0,47	0,33
Lønn (kroner)	1-12 måneder	Andre	18 859	11 969
		Sykmeldte	-113 625***	18 196
	13-24 måneder	Andre	57 623***	16 988
		Sykmeldte	-64 671***	20 278
	25-36 måneder	Andre	54 169***	18 595
		Sykmeldte	-57 991***	20 550

Merknad: tabellen viser resultatene av en effektanalyse av deltakelse i SFJ, relativt til ikke å delta i noe tiltak. Både SFJ-deltakerne og kontrollgruppen er stratifisert etter hvorvidt vedkommende, i første måned i det inneværende Nav-løpet, ble registrert som sykmeldt (enten med eller uten arbeidsgiver) eller i kategori «Andre» hvis de ble registrert med «spesielt tilpasset innsats» eller «situasjonsbestemt innsats» i Nav. «ATT» angir estimert effekt av å delta i SFJ. Effekter på sysselsetting og utdanning er målt i antall måneder sysselsatt (inntekt minst 1/12G i måneden) i hhv. 1-12, 13-24 og 25-36 måneder etter oppstart i tiltak (for SFJ-deltakere) og pseudo-oppstart. Effekt på lønn i kroner over tolv måneder.

Tabell C- 4: Estimerte effekter av SFJ. Sammenlignet med personer som deltar i Oppfølgingstiltak. Alternativ metode

	Tidsperiode	Gruppe	ATT	Standardfeil
Sysselsatt eller under utdanning (måned)	1-12 måneder	Andre	0,0825	0,336
		Sykmeldte	1,39***	0,37
	13-24 måneder	Andre	0,189	0,379
		Sykmeldte	1,59***	0,44
	25-36 måneder	Andre	0,708*	0,391
		Sykmeldte	1,51***	0,45
Sysselsatt (måned)	1-12 måneder	Andre	0,020	0,30
		Sykmeldte	1,52***	0,39
	13-24 måneder	Andre	0,17	0,38
		Sykmeldte	1,39***	0,44
	25-36 måneder	Andre	0,266	0,39
		Sykmeldte	1,16**	0,45
Lønn (kroner)	1-12 måneder	Andre	8 056	13 043
		Sykmeldte	88 410***	23 147
	13-24 måneder	Andre	19 205	16 990
		Sykmeldte	92 550***	26 607
	25-36 måneder	Andre	22 708	18 318
		Sykmeldte	23 147	27 794

Merknad: tabellen viser resultatene av en effektanalyse av deltakelse i SFJ, relativt til ikke å delta i andre oppfølgingstiltak. Både SFJ-deltakerne og kontrollgruppen er stratifisert etter hvorvidt vedkommende, i første måned i det inneværende Nav-løpet, ble registrert som sykmeldt (enten med eller uten arbeidsgiver) eller i kategori «Andre» hvis de ble registrert med «spesielt tilpasset innsats» eller «situasjonsbestemt innsats» i Nav. «ATT» angir estimert effekt av å delta i SFJ. Effekter på sysselsetting og utdanning er målt i antall måneder sysselsatt (inntekt minst 1/12G i måneden) i hhv. 1-12, 13-24 og 25-36 måneder etter oppstart i tiltak (for SFJ-deltakere) og pseudo-oppstart. Effekt på lønn i kroner over tolv måneder.

Vedlegg D Tiltak som kategoriseres som oppfølgingstiltak

Oppfølgingstiltak (utenom SFJ), som benyttet i effektanalysen, er en samlekategori for følgende arbeidsmarkedstiltak:

Tiltak	Kode
Arbeid med bistand (AB)	ABIST
Arbeid med bistand A oppfølging	ABOPPF
Arbeid med bistand B	ABTBOPPF
Arbeid med bistand A utvidet oppfølging	ABUOPPF
Oppfølging	INDOPPFAG
Individuelt oppfølgingstiltak	INDOPPFOLG
Oppfølging - sykmeldt arbeidstaker	INDOPPFSP
Resultatbasert finansiering	INDOPPRF
AAP som lønnstilskudd	LONNTILAAP
Resultatbasert finansiering av oppfølging	REFINO
Supported Employment (SE)	SUPPEMP

Vedlegg E Helserelaterte utfall

Som en tilleggsanalyse har vi beregnet effekter på SFJ-deltakernes mottak av de helserelaterte ytelsene arbeidsavklaringspenger (AAP) og uføretrygd. Disse kan fungere som indikatorer for deltakernes helsesituasjon, i tillegg til at de sier noe om offentlige utgifter til ytelser. Utfallene er antall måneder mottatt stønad. En negativ effekt indikerer altså at deltakerne mottok færre måneder med helserelatert ytelse. Utfallet «helserelatert ytelse» er en binær variabel lik 1 i måneder hvor en person har mottatt AAP og/eller uføretrygd. Vi har ikke sett på mottak av sykepengen. Vi har sammenlignet både med personer som ikke deltok på tiltak, og personer som deltok i andre oppfølgingstiltak i Nav.

Sammenlignet med ikke å delta i tiltak

Resultatene tyder på at SFJ fører til at en liten reduksjon i mottak av uføretrygd sammenlignet med kontrollgruppen av personer som ikke deltok på tiltak (Tabell E- 1). Deltakerne mottar omtrent 0,2 måneder mindre uføretrygd det første året, og om lag 0,7 måneder mindre det andre og tredje året. Det er ingen signifikant forskjell i AAP-mottak for deltakerne som helhet det første eller andre året, men det tredje året mottar SFJ-deltakerne noe mindre AAP enn kontrollgruppen. Totalt sett tilsier estimatene at deltakelse i SFJ fører til en reduksjon i mottak av AAP og uføretrygd.

Ser vi på undergruppene, viser estimatene at SFJ-deltakerne har færre måneder på uføretrygd enn kontrollgruppen i alle tre undergrupper, men forskjellene er klart størst blant dem med spesielt tilpasset innsats. SFJ-deltakerne i denne gruppen mottar 0,3 færre måneder med uføretrygd det første året, og over 1 måned mindre uføretrygd de to neste årene.

Effektene på AAP er mer heterogene mellom gruppene. Sykmeldte deltakere beregnes å motta noe flere måneder med AAP enn kontrollgruppen.

Kun det første året er forskjellen statistisk signifikant, rundt 0,6 måneder. Deltakere på spesielt tilpasset innsats mottar derimot færre måneder AAP enn kontrollgruppen, og forskjellen stiger fra 0,3 måneder det første året til 0,8 måneder det tredje året. For dem på situasjonsbestemt innsats er ikke forskjellen signifikant. Som for hovedutfallene, kan resultatene for sykmeldte inneholde noe skjevhet som følge av utfordringene med å finne en gyldig kontrollgruppe, som omtalt i kapittel 5.1.7.

Samlet tyder altså funnene på at SFJ i gjennomsnitt bidrar til mindre mottak av helserelaterte ytelser, sammenlignet med om deltakerne ikke deltok på arbeidsmarkedstiltak. En mulig forklaring kan være at SFJ bidrar til en bedring i deltakernes helsesituasjon, kombinert med de positive effektene på sysselsetting.

Sammenlignet med andre oppfølgingstiltak

Når vi sammenligner SFJ med deltakelse på andre oppfølgingstiltak, finner vi også at SFJ til en viss grad bidrar til en reduksjon i mottak av helserelaterte ytelser (Tabell E- 2). Estimaten indikerer faktisk at SFJ bidrar til en økning i mottak av AAP for deltakerne med spesielt tilpasset innsats, sammenlignet med oppfølgingstiltak. Dette motsvares derimot av en reduksjon i mottak av uføretrygd for deltakerne med spesielt tilpasset innsats. Reduksjonen i antall måneder med uføretrygd er såpass stor at nettoeffekten blir at SFJ bidrar til en reduksjon i mottak av helserelaterte ytelser for deltakerne med spesielt tilpasset innsats, sammenlignet med oppfølgingstiltak. Det er uklart hva dette kan skyldes. En mulig tolkning kan være at SFJ i større grad forhindrer overgang til uføretrygd, men at deltakerne til gjengjeld har et lenger AAP-løp før overgang til arbeid. Vi kan derimot ikke være sikre på at dette er forklaringen.

Tabell E- 1: Estimert effekt på mottak av de helserelaterte stønadene AAP og uføretrygd. Sammenlignet med ikke tiltak

Utfall	Undergruppe	1-12 måneder	13-24 måneder	25-36 måneder
AAP (måneder)	Alle	-0,045	-0,11	-0,258*
	Sykmeldt	0,588***	0,4	0,268
	Situasjonsbestemt innsats	-0,133	0,086	0,141
	Spesielt tilpasset innsats	-0,324**	-0,512**	-0,803***
Uføretrygd (måneder)	Alle	-0,166***	-0,684***	-0,695***
	Sykmeldt	-0,061***	-0,207***	-0,336***
	Situasjonsbestemt innsats	-0,038***	-0,066**	-0,122**
	Spesielt tilpasset innsats	-0,306***	-1,349***	-1,268***
AAP og/eller uføretrygd (måneder)	Alle	-0,236***	-0,812***	-1,000***
	Sykmeldt	0,514***	0,195	-0,065
	Situasjonsbestemt innsats	-0,195*	-0,008	-0,002
	Spesielt tilpasset innsats	-0,663***	-1,884***	-2,162***

Merknad: beregningene er gjort med tilsvarende metode som hovedresultatene i kapittel 5, men vi har i tillegg lagt til indikatorer for AAP- og uføretrygd-mottak i oppstartsmåneden som kontrollvariabler, for å sikre balanse mellom SFJ-deltakere og kontroller. En negativ koeffisient indikerer at SFJ-deltakerne mottok færre måneder med den aktuelle ytelsen, mens en positiv koeffisient indikerer flere måneder.

Tabell E- 2: Estimert effekt på mottak av de helserelaterte stønadene AAP og uføretrygd. Sammenlignet med oppfølgingstiltak

Utfall	Undergruppe	1-12 måneder	13-24 måneder	25-36 måneder
AAP (måneder)	Alle	-0,018	0,108	0,224
	Sykmeldt	-0,333	-1,076**	-0,567
	Situasjonsbestemt innsats	0,016	0,028	0,153
	Spesielt tilpasset innsats	0,129	0,794***	0,694**
Uføretrygd (måneder)	Alle	-0,069***	-0,468***	-0,715***
	Sykmeldt	-0,096***	-0,376***	-0,702***
	Situasjonsbestemt innsats	-0,009**	-0,100**	-0,246***
	Spesielt tilpasset innsats	-0,095***	-0,761***	-1,033***
AAP og/eller uføretrygd (måneder)	Alle	-0,088	-0,358*	-0,508***
	Sykmeldt	-0,366	-1,395***	-1,195***
	Situasjonsbestemt innsats	0,004	-0,075	-0,111
	Spesielt tilpasset innsats	-0,001	0,009	-0,403

Merknad: beregningene er gjort med tilsvarende metode som hovedresultatene i kapittel 5, men vi har i tillegg lagt til indikatorer for AAP- og uføretrygd-mottak i oppstartsmåneden som kontrollvariabler, for å sikre balanse mellom SFJ-deltakere og kontroller. En negativ koeffisient indikerer at SFJ-deltakerne mottok færre måneder med den aktuelle ytelsen, mens en positiv koeffisient indikerer flere måneder.

A decorative diagonal line in light blue and white runs from the top-left corner towards the bottom-right corner of the page.

oslo**economics**

www.osloeconomics.no

E-post og telefon:
post@osloeconomics.no
+47 21 99 28 00

Besøksadresse:
Klingenberggata 7A
0161 Oslo

Postadresse:
Postboks 1562 Vika
0118 Oslo